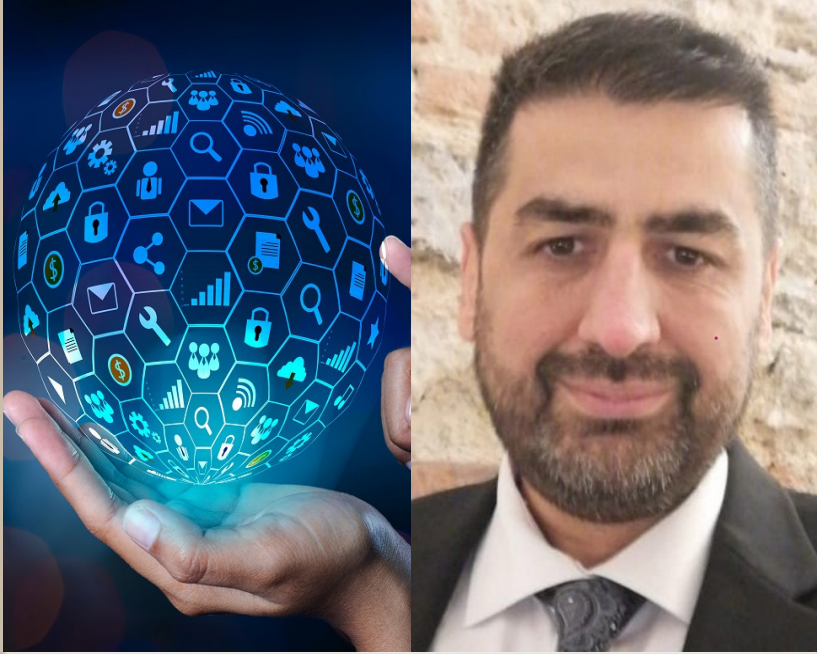

Erciyes

ISSN 1300-4689

Aylık Fikir Sanat Dergisi

40.YIL

YIL:48

SAYI:565

OCAK

2025

Dijital Çağda Kültürün Evrimi: Web'in Rolü

Hakan TOPUZOĞLU.....1

Cumhuriyet Devletim (Şiir)

Erol ALBAYRAK.....4

*Geçmişten Geleceğe Türk Milletinin Devletleşme,
Uygarlık ve İnsanlık Yolculuğu*

Âlim GERÇEL.....5

Erciyes'ten Yükselen Kültür ve sanat mafkûresi

Mehmet BİLGEHAN.....11

Ahmet Yesevi'den Günümüze

M. Halistin KUKUL.....19

Bayram Olsun (Şiir)

Köksal Akçalı.....21

Fekahiye Gazileri

Kadir ACI.....22

Sevgi Üstüne

Bedrettin KELEŞTİMUR.....25

Çok Uluslu Yönetimlerde Başlangıç ve Türklerin Yeri

Osman KARAKEBELİ.....26

Dizgi ve Tasarım

Mehmet BİLGEHAN -Hakan TOPUZOĞLU

www.erciyesdergisi.com.tr

İnternet Sayfasında Yayınlanmaktadır.

İndirme ücretsizdir, satılmaz!

Yazılarınızı

E-posta: mebilgehan@gmail.com

DİJİTAL ÇAĞDA KÜLTÜRÜN EVRİMİ: WEB'İN ROLÜ

Hakan TOPUZOĞLU

Özet

Dijital çağ, kültürün tanımını ve yayılımını kökten dönüştürerek WEB (Dünya Çapında Ağ) bu evrimin merkezine yerleştirmiştir. Bu makale, WEB'in kültürel değişim üzerindeki etkisini inceleyerek, onun gelenekleri koruma, yeni kimlikler oluşturma ve küresel bağlantılar kurma kapasitesini araştırıyor. Sosyal medya, dijital sanat, sanal topluluklar ve algoritmik etkileşimler gibi unsurlar aracılığıyla, WEB'in hem bir ayna hem de bir katalizör olarak işlev gördüğü savunuluyor. Çalışma, kültürel üretimin demokratikleşmesinden dilin evrimine, alt kültürlerin yükselişine ve dijital arşivlerin kalıcılığına kadar geniş bir yelpazede WEB'in etkilerini değerlendiriyor. Sonuç olarak, WEB'in kültürü akışkan, katılımcı ve küresel bir fenomene dönüştürmedeki dönüştürücü rolü vurgulanmakta; bu süreçte insan deneyimini hem birleştiren hem de çeşitlendiren dinamikler yaratarak modern toplumun kültürel dokusunu yeniden şekillendirdiği öne sürülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Kültür, WEB Etkisi, Katılımcı Kültür, Küresel Bağlantı

The Evolution Of Culture In The Digital Age: The Role Of The Web

Abstract

The digital age has fundamentally transformed the definition and dissemination of culture, placing the World Wide Web at the heart of this evolution. This article examines the WEB's impact on cultural change, exploring its capacity to preserve traditions, forge new identities, and foster global connections. Through elements such as social media, digital art, virtual communities, and algorithmic interactions, the WEB is argued to serve as both a mirror and a catalyst. The study evaluates the WEB's influence across a broad spectrum, from the democratization of cultural production to the evolution of language, the rise of subcultures, and the permanence of digital archives. In conclusion, the WEB's transformative role in turning culture into a fluid, participatory, and global phenomenon is emphasized, highlighting how it reshapes the cultural fabric of modern society by simultaneously uniting and diversifying human experience.

Keywords: Digital Culture, WEB Influence, Participatory Culture, Global Connectivity

Giriş

WEB'in 20. yüzyılın sonlarında ortaya çıkışı, insanların etkileşim, iletişim ve yaratım biçimlerinde köklü bir değişim yarattı. Sınırsız bir dijital alan olarak WEB "World Wide Web" (Dünya Çapında Ağ), yalnızca teknolojiyi değil, aynı zamanda kültürü de yeniden tanımladı. Sanal topluluklardan küreselleşmiş sanat formlarına kadar, dijital çağ, gelenekler ve yeniliklerin karmaşık bir dokusunu ördü. WEB'in kültürün evrimini nasıl hızlandırdığını, boşlukları kapattığını ve birbirine bağlı bir dünyada yeni kimlikler doğurduğunu anlamak önemlidir.

Bir zamanlar coğrafyaya ve sözlü geleneklere bağlı olan kültür, artık internetin maddi olmayan dünyasında gelişiyor. WEB, hem bir ayna hem de bir kalıp olarak ortaya çıktı; toplumsal değerleri yansıtırken aynı zamanda onları benzersiz biçimlerde şekillendirdi. Her tıklama "click", paylaşım ve akışla, insanlık dinamik bir kültürel manzara inşa ediyor. (Jenkin 2006: 1-24) WEB'in dönüştürücü gücüne derinlemesine bakarak, dijital çağda kültürel normları nasıl yeniden tanımladığını iyi analiz etmemiz ve çok iyi anlamamız gerekir.

Bilginin ışık hızında dolaştığı bir çağda, WEB modern medeniyetin temel taşı olarak duruyor.

Artık fiziksel mekânlarla sınırlı olmayan kültür, sosyal medya, dijital sanat ve sanal etkileşimler yoluyla çevrimiçi ortamda kendine yeni bir yuva buldu. Artık kendi bilinç dünyamız ve kendimiz kadar WEB'in de kültürel değişim için nasıl bir katalizör haline geldiğini bilmek ve onu farkındalıkla ve strateji ile yönetmek ve yinlendirmek çağımızda önemli hale gelmiştir. WEB ortamında artık somut bir değer olarak sanal vatan, sanat beyin, sanal bilinç olarak adlandırılması ve bu manada değer bulması son derece önem arz etmektedir.

Artık yeni yazılımla şekillenen yapay zekâ çerçevesinde hızla gelişen sanal vatanında insan ve toplum sağlığı kadar değerli olduğundan hareketle WEB dünyasını araştırmak ve bu yeni dünyanın, vatanın insan ifadesinin kurallarını nasıl yeniden yazdığını da bilmek ve dikkate almak gerekiyor.

Dijital çağ, WEB'in merkezi bir rol oynadığı benzersiz bir bağlantı dönemi başlattı. Memler (hiciv veya toplumsal yorum amacıyla oluşturulan görsel, metin veya multimedya içerikler)'den geniş çevrimiçi iş birliklerine kadar, kültür artık statik bir eser değil, milyarlarca kullanıcı tarafından şekillendirilen canlı bir varlıktır. WEB'in kültürel evrim üzerindeki derin etkisini göz ardı edemeyiz. Bir zamanlar ritüeller ve eserlerle tanımlanan kültür, artık fiber optik kablolar ve kablolu sinyaller

aracılığıyla yayılıyor. WEB, yaratıcılığı demokratikleştirerek herkesin küresel anlatıya katkıda bulunabileceği bir katılımcı kültür yaratıyor (Jenkins 2006: 169-205)

WEB, bir araçtan fazlasıdır; bir kültürel devrimdir. Dijital alanlar şehir meydanlarının yerini alırken ve algoritmalar trendleri belirlerken, insanlığın ortak mirası çevrimiçi ortamda yeniden yazılıyor. Teknoloji ile gelenek arasındaki etkileşimi geçmişten daha farklı bir yöne evrilmiştir bu onu bu kapsam ve bağlamda yeniden keşfederek, WEB'in dijital çağda kültürel değerleri nasıl etkilediğini de dikkate almak gerekir. kontrol edilemez bir başkalaşımı tetiklemeden bu alanında sağlığı ve güvenliği son derece önem arz etmektedir.

İnternetin ilerlemesiyle birlikte kültür, fiziksel sınırları aşarak WEB'in sanal genişliğinde yeni bir hayat buldu. Bir zamanlar yerel olan şimdi küresel, bir zamanlar geçici olan ise sonsuza dek arşivlendi. WEB, dünyanın dijital bir benzeri oluştu ve böylece WEB, somut ve gerçek dünyamızın iz düşümünü sanal dünyaya oluşturdu ve dünyamızı dönüştürdü; burada kültürler çarpışıyor, birleşiyor ve benzeri görülmemiş bir hızla evriliyor. WEB'in kültürel ilerleme üzerindeki etkisi, gelenekleri hem koruma hem de bozma gücünü sahip olduğuna dikkat etmek gerekir. Dijital çağ ilerledikçe, WEB insan zekâsının ve uyum yeteneğinin bir anıtı olarak duruyor. Hikayeleri anlatma, bilgiyi paylaşma ve birbirimizle bağlantı kurma şeklimizi yeniden şekillendirerek yeni bir kültürel paradigma oluşturuyor.

WEB'in insanları kıtalar arasında bağlama yeteneği, geleneksel kültürel bariyerleri ortadan kaldırdı. Twitter ve Instagram gibi sosyal medya platformları, bireylerin miraslarını küresel bir kitleyle paylaşmasına imkân tanıyarak, sürekli etkileşim yoluyla evrilen bir fikir ve pratik eritme potası yaratıyor. Internet Archive gibi dijital arşivler, kaybolabilecek kültürel eserleri koruyor. Kitapları, müzikleri ve filmleri dijitalleştirerek, WEB kültürün yalnızca erişilebilir olmasını değil, aynı zamanda kullanıcıların bu eserleri yeni bağlamlarda yeniden yorumlayıp dönüştürmesine imkân tanıyor.

Çevrimiçi katılımcı kültürün yükselişi, kültü-

rel üretimin rolünü elit kapı bekçilerinden sıradan kullanıcılara kaydırıldı. Bloglar, wikiler ve YouTube gibi video platformları, bireyleri içerik yaratmaya teşvik ederek, sanatsal ve kültürel normları yeniden tanımlayan bir "kendin yap" anlayışını besliyor. WEB kültürünün özünü yansıtan memler, mizah ve hicvin kültürel yorum araçları haline nasıl geldiğini örnekliyor. Bu küçük çaplı fenomenler hızla yayılıyor, toplumsal ruh hallerini yansıtıyor ve geleneksel medyanın asla yapamayacağı şekilde kolektif bilinci şekillendiriyor (Jenkins 2006: 93-130).

WEB, oyunculardan etkileyicilere kadar tamamen yeni alt kültürler doğurdu; her biri kendi gelenek ve dillerine sahip. Bu dijital kabileler, kültürün fiziksel yakınlık veya tarihsel önkoşullardan bağımsız olarak çevrimiçi ortamda organik bir şekilde nasıl ortaya çıkabileceğini gösteriyor.

WEB tarafından hızlandırılan küreselleşme, hem kültürel homojenleşmeye hem de çeşitlenmeye yol açtı.

İnternetin, iletişim ve bilgi paylaşımını hızlandırarak dünyayı birbirine bağlaması. Bu, kültürel alışverişi artırıyor ve coğrafi sınırları bulanıklaştırıyor.

Hollywood yapımları yayın platformlarında baskın olsa da, Reddit veya TikTok'taki niş topluluklar yerel gelenekleri koruyor ve yükseltiyor, bu da paradoksal bir kültürel dinamik yaratıyor.

Hollywood gibi küresel eğlence endüstrilerinin, dijital platformlar aracılığıyla dünya çapında baskın hale gelmesiyle kültürlerin tek tip bir forma doğru kayması.

NFT'ler ve sanal gerçeklik deneyimleri gibi dijital sanat formları, WEB'in yaratıcı sınırları zorlamadaki rolünü sergiliyor. Sanatçılar artık saat dilimlerini aşarak iş birliği yapıyor, stilleri ve ortamları harmanlayarak geleneksel sınıflandırmalara meydan okuyan eserler üretiyor.

Niş topluluklar, küreselleşmenin homojenleştirici etkisine karşı bir çeşitlilik unsuru olarak oluşurken, bu topluluklar, internetin sunduğu erişim sayesinde yerel gelenekleri koruyor ve yükseltiyor. Yani, niş geniş kitleye hitap etmeyen ama derinlemesine anlam taşıyan" bir kavram olarak, kültürel

zenginliğin bir parçasını oluşturuyor.

Özetle, niş, büyük ve genel olanın içinde küçük, özel ve özgün olanı temsil eder.

WEB'in anlamlılığı, hikâye anlatımını dönüştürdü. Wattpad gibi platformlar, yazarların seri halinde yayın yapmasına ve okuyuculardan gerçek zamanlı geri bildirim almasına imkân tanıyarak, sözlü gelenekleri yansıtan ancak küresel bir kitleye ölçeklendiren bir süreç sunuyor. Coursera ve Khan Academy gibi çevrimiçi eğitim platformları, kültürel bilgiye erişimi demokratikleştirdi.

Coursera ve Khan Academy, çevrimiçi eğitim sunan iki popüler platformdur, ancak hedef kitleleri, içerikleri ve yaklaşımları açısından önemli farklar taşır. Coursera Nedir? Coursera, 2012'de Stanford Üniversitesi profesörleri tarafından kurulan bir çevrimiçi öğrenme platformudur. Temel amacı, dünya çapındaki üniversiteler ve kuruluşlarla iş birliği yaparak profesyonel ve akademik eğitim sunmaktır.

Genellikle üniversite düzeyinde dersler, uzmanlık programları (specializations), sertifikalar ve hatta tam teşekküllü çevrimiçi dereceler (örneğin, lisans veya yüksek lisans) sunar. Konular, işletme, bilgisayar bilimi, veri analizi, sanat, sağlık ve daha fazlasını kapsar. Yapılandırılmış kurslar, video dersler, ödevler, quizler ve bazen canlı tartışmalar içerir. Genellikle bir müfredata bağlıdır ve tamamlanma süresi bellidir. Çoğu kursu ücretsiz olarak denetleyebilirsiniz (audit), ancak sertifika almak, ödevlere erişmek veya dereceler için ödeme yapmanız gerekir. Coursera Plus gibi abonelik seçenekleri de mevcut.

Khan Academy, kar amacı gütmeyen bir eğitim platformudur. Misyonu, herkese, her yerde ücretsiz ve dünya standartlarında bir eğitim sağlamaktır. Temel olarak K-12 (ilkokul-lise) seviyesinde eğitim materyalleri sunar, ancak erken üniversite konularını (matematik, bilim, ekonomi) ve test hazırlık kurslarını (SAT, LSAT gibi) da kapsar. Matematik, fen bilimleri, tarih ve programlama gibi alanlarda güçlüdür. Video dersler, interaktif alıştırmalar ve kişiselleştirilmiş bir öğrenme panosu ile kendi kendine öğrenmeye odaklanır. Dersler genellikle kısa ve temel kavramları açıklamaya yöneliktir.

Coursera, profesyonel gelişim ve akademik ilerleme için tasarlanmıştır; sertifikalar ve iş piyasasında tanınan beceriler sunar. Khan Academy, temel eğitimi desteklemeyi ve bilgiye erişimi demokratikleştirmeyi amaçlar; daha çok öğrenme temellerine odaklanır.

Her iki platform da antik tarihten modern pop kültüre kadar her konuda kurslar sunarak, WEB daha bilgili ve kültürel açıdan okuryazar bir toplumun oluşmasına katkıda bulunuyor.

WEB'in algoritmik doğası, kültürel tüketimi etkiliyor. Spotify çalma listeleri ve Netflix önerileri zevkleri şekillendiriyor, kullanıcıları "ana akım" veya "alternatif" olarak kabul edilen trendlere doğru ince bir şekilde yönlendiriyor. Second Life ve Fortnite gibi sanal alanlar, kullanıcıların alternatif kimlikler yaşadığı sürükleyici kültürel ortamlar yarattı. Bu platformlar, gerçeklik ile simülasyon arasındaki çizgiyi bulanıklaştırarak, kültürü deneyimleme ve ifade etme için yeni yollar sunuyor. WEB, marjinal sesleri yükselterek alt kültürlerle ve azınlık gruplarına görünürlük kazandırdı. #BlackLivesMatter gibi hashtagler, dijital araçların kültürel ve toplumsal hareketleri nasıl yönlendirebileceğini gösteriyor ve toplumsal değerleri yeniden şekillendiriyor. WEB üzerindeki e-ticaret, kültürel ürünleri metaya dönüştürdü. Etsy'deki el yapımı ürünlerden Bandcamp'teki dijital indirmelere kadar, internet kültürün hem paylaşıldığı hem de satıldığı bir pazar yaratarak algılanan değerini değiştirdi. WEB'in dil evrimindeki rolü yadsınamaz. İnternet argosu, emojiler ve "LOL" gibi kısaltmalar günlük konuşmaya sızdı, ulusal sınırları aşan ortak bir dijital vernacular yarattı. Kickstarter gibi kitle fonlama platformları, kültürel finansmanı devrimleştirdi. Toplulukların projeleri doğrudan desteklemesine imkân tanıyarak, WEB gücü geleneksel kurumlardan uzaklaştırdı ve tabandan gelen kültürel yenilikleri mümkün kıldı (Shirky, 2008: 81-108).

WEB'in kalıcılığı, kültürel evrim için zorluklar yaratıyor. Zamanla kaybolan sözlü geleneklerin aksine, çevrimiçi içerik süresiz olarak arşivleniyor ve gelecek nesillerin dijital mirasımızı nasıl yorumlayacağı hakkında sorular uyandırıyor. Google Docs ve GitHub gibi iş birliği araçları, ortak yaratım

kültürünü teşvik etti. Açık kaynaklı yazılımdan hayran kurgularına kadar, WEB kolektif yazarlığı mümkün kılıyor; bu, dijital çağ kültürünün bir özelliğidir. WEB'in etkileşimliliği, pasif tüketicileri aktif katılımcılara dönüştürdü. Haber makalelerine yorum yapmaktan şarkıları yeniden mikslemeye kadar, kullanıcılar artık kültürel anlatıları gerçek zamanlı olarak şekillendiriyor; bu, modern kültürün katılımcı doğasını vurgulayan bir değişim.

Sonuç

WEB, kültürün yolunu geri dönülmez bir şekilde değiştirdi ve paylaşılan deneyimler ile yeniliklerden oluşan küresel bir ağ ördü. Gelişmeye devam ettikçe, hem bir depo hem de bir katalizör olarak rolü, kültürün insanlığın nabzına duyarlı canlı bir varlık olarak kalmasını sağlıyor. Dijital çağda WEB, kültürün uyum yeteneğinin bir kanıtı olarak duruyor. Bağlantı, yaratıcılık ve değişimi teşvik ederek, geçmişimizi nasıl anladığımızı ve geleceğimizi nasıl hayal ettiğimizi yeniden tanımladı, insan hikâyesine silinmez bir iz bıraktı.

WEB aracılığıyla kültürün evrimi, bizi birleştirirken geleneklere meydan okuyan iki ucu keskin bir kılıçtır. Bu dijital manzarada yol alırken, WEB'in etkisi daha da derinleşecek ve kültürün onu sürdüren teknoloji kadar akışkan olduğu bir dünya şekillendirecek.

Sanal topluluklardan dijital sanata kadar, WEB kendini kültürel evrimde güçlü bir kuvvet olarak kanıtladı (2014: Boyd 109-138).

Mirası, sesleri yükseltme ve ayrımları kapatma yeteneğinde yatıyor; bu da dijital çağı tanımlayan bir çeşitlilik dokusu yaratıyor. WEB kültürü yeniden tanımlamaya devam ederken, bize aidiyetin ne anlama geldiğini yeniden düşünmeye davet ediyor (2014: Boyd 209-218). Eski ile yeniye harmanlayarak, kültürün sabit olmadığı, kolektif yaratıcılıkla sürekli yeniden hayal edildiği bir geleceğe dair bir bakış sunuyor.

Sonuç olarak, WEB'in kültür üzerindeki etkisi derin ve devam ediyor; nesilleri aşan bir devrim. Teknoloji ile geleneklerin kesişiminde dururken, dijital çağın kültürel potansiyelini daha yeni yeni ortaya çıkarmaya başladığı açıkça görülüyor. WEB kültürü katılımcı, küresel bir fenomene dönüştür-

dü. Değişimi yönlendiren rolü, dijital çağın yalnızca teknolojisiyle değil, aynı zamanda beslediği canlı, evrilen kültürlerle de hatırlanmasını sağlıyor.

Kaynaklar

Jenkins, H. (2006). *Convergence Culture: Where Old and New Media Collide*. NYU Press.

Shirky, C. (2008). *Here Comes Everybody: The Power of Organizing Without Organizations*. Penguin.

Boyd, D. (2014). *It's Complicated: The Social Lives of Networked Teens*. Yale University Press.

CUMHURİYET DEVLETİM

Şahittir yurdumun dağı taşı.
Nasıl kazanıldı gördü istiklal savaşı.
Yok, edilmek istenen milletin.
Cumhuriyetir işte benim devletim.

Tarihe hesap vermek ne kelime?
Tarihten hesap sorarcasına,
Akıttı kanını nehirden akarcasına.
Yazdı tarihini hiç silinmezcesine.

Şimdi dalgalanır ay yıldızlı bayrağım.
İstikbal endişesinden çok uzağım.
Türkiye'mde ben hür yaşayacağım.
Fikri hür, vicdanı hür olacağım.

Duysunlar dostlar düşmanlar.
Cumhuriyetle yönetilir devletimiz.
Cumhuriyeti kurdu Atatürk'ümüz.
Onu devam ettirecek olan bizleriz.

Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.
Türkiye cumhuriyeti benim devletimdir.
Yirmi dokuz ekim bizim bayramımızdır.
Cumhuriyetin kuruluş günü kıvancımızdır.

Cumhuriyetle hürdür Türk milletimiz
Albayrak dalgalan güçlüdür devletimiz
İrademizle yükselir hürriyet bayrağımız
İradeyi millidir ebed müdet devletimiz

Erol ALBAYRAK

GEÇMİŞTEN GELECEĞE TÜRK MİLLETİNİN DEVLETLEŞME, UYGARLIK VE İNSANLIK YOLCULUĞU

Âlim GERÇEL

Özet

Türk milleti, tarih boyunca deneyimleriyle kimliğini inşa etmiştir. Bu kimlik, zengin bir mirastan güç alır. Çanakkale Savaşı, milletin dayanıklılığını ve dehasını ortaya koymuştur. Birinci Dünya Savaşı'nın yıkıntılarından Cumhuriyet doğmuştur. Bu, Türk milletin iradesinin zaferidir. Kurtuluş Savaşı, birliği ve kararlılığı pekiştirmiştir. Cumhuriyetin kuruluşu, evrensel bir ilham kaynağı olmuştur. Türk milleti, uygarlığa tarih boyunca katkıda bulunmuştur. İpek Yolu'nun kontrolü, doğu ile batı arasında köprü kurmuştur. Bugün bu misyon, yenilikçi adımlarla devam etmektedir. Türk düşünürleri, geçmişi geleceğe bağlar. Mustafa Kemal Atatürk'ün reformları, toplumu dönüştürmüştür. Bilimsel düşünce, çağdaş uygarlığın anahatarıdır. Türk milleti, pozitif bilime yönelmelidir. Sanat, milletin duygularını birleştirir. Yunus Emre'nin şiirleri, evrensel bir etki yaratmıştır. Genç nesiller, sanatla ulusal bilinç kazanır. Tarihsel miras, geleceğe umut verir. Çanakkale'den Cumhuriyet'e uzanan süreç, milletin gücünü göstermiştir. Düşünürler, idealleri gençlere aktarır. Bilim, akılcı bir zihniyetle hayat bulur. Türk milleti, potansiyelini açığa vurabilir. Sanat ve bilim, ilerlemeyi destekler. Gençler, bu mirası devralarak geleceği şekillendirir. Türk milleti, geçmişten aldığı güçle emin adımlarla ilerler.

Abahtar Kelimeler: devlet, uygarlık, insanlık, kimlik, miras, cumhuriyet, bilim, sanat
The Journey Of The Turkish Nation In State-Building, Civilization, And Humanity"
Abstract

The Turkish nation has built its identity through experiences throughout history. This identity draws strength from a rich heritage. The Battle of Çanakkale has demonstrated the nation's resilience and genius. The Republic emerged from the ruins of the First World War. This is a triumph of the Turkish nation's will. The War of Independence solidified unity and determination. The establishment of the Republic has become a universal source of inspiration. The Turkish nation has contributed to civilization throughout history. Control of the Silk Road established a bridge between East and West. Today, this mission continues with innovative steps. Turkish thinkers connect the past to the future. Mustafa Kemal Atatürk's reforms transformed society. Scientific thought is the key to contemporary civilization. The Turkish nation must turn to positive science. Art unites the nation's emotions. Yunus Emre's poems have created a universal impact. Young generations gain national consciousness through art. Historical heritage offers hope for the future. The journey from Çanakkale to the Republic showcases the nation's strength. Thinkers pass down ideals to the youth. Science comes to life with a rational mindset. The Turkish nation can unlock its potential. Art and science support progress. The youth, inheriting this legacy, shape the future. The Turkish nation moves forward confidently with the strength drawn from its past.

Keywords: state, civilization, humanity, identify, heritage, republic, science, art

Giriş

Milletler, tarih boyunca biriktirdikleri deneyimlerle kimliklerini inşa eder. Türk milleti, geçmişten günümüze uzanan zengin bir mirasa sahip olarak bu kimliği güçlü bir şekilde ortaya koymuştur. Tarihsel miras, Türk milletin hem kendine güvenini hem de insanlığa katkı potansiyelini besleyen temel bir kaynaktır. Bu miras, savaşlardan zaferlere, bilimden sanata kadar geniş bir yelpazede kendini gösterir. Özellikle Çanakkale Savaşı gibi dönüm noktaları, milletin dayanıklılığını ve dehasını kanıtlamıştır. Ayrıca, bu birikim, Türk düşünürlerine geleceğe yönelik idealler sunar. Sonuç olarak, Türk milletin tarihsel mirası, onun dünya sahnesindeki yerini anlamak için vazgeçilmez bir başlangıç noktasıdır.

Bir milletin bağımsızlığı, yalnızca topraklarını korumakla değil, aynı zamanda yeni bir düzen kurmakla anlam kazanır. Türk milleti, Birinci Dünya Savaşı'nın yıkıntıları arasından Türk Cumhuriyetini kurarak bu anlamı tüm dünyaya göstermiştir. Cumhuriyetin doğuşu, Türk milletin iradesinin ve vizyonunun bir zaferidir. Bu süreç, yalnızca bir kurtuluş mücadelesi değil, aynı zamanda modern bir devletin temellerini atma çabasıdır. Kurtuluş Savaşı, milletin birliğini ve kararlılığını pekiştiren bir sınav oldu. Ayrıca, bu başarı, diğer uluslara ilham vererek evrensel bir etki yarattı. Sonuç olarak, Cumhuriyetin kuruluşu, Türk milletin yeni-

den doğuşunun ve insanlığa sunduğu bir dersin simgesidir.

Tarih boyunca büyük milletler, uygarlığın gelişimine yön veren katkılarıyla anılmıştır. Türk milleti, geçmişte medeniyetin yayılmasında oynadığı rolü bugün de sürdürme idealiyle hareket eder. Uygarlığa katkı, Türk milletin hem tarihsel hem de güncel bir misyonudur. Bu misyon, bilim, sanat ve devlet yönetimi gibi alanlarda kendini göstermiştir. Osmanlı döneminde İpek Yolu'nun kontrolü, doğu ile batı arasında bir köprü kurulmasını sağladı. Bugün ise bu ideal, modern dünyada yenilikçi adımlarla devam ettirilmek isteniyor. Sonuç olarak, Türk milleti, uygarlığa katkı geleneğini geleceğe taşıma sorumluluğunu taşır.

Bir toplumun ilerlemesi, aydınlarının vizyonu ve çabalarıyla şekillenir. Türk düşünürleri, milletin tarihsel birikimini ve ideallerini yeni nesillere aktararak bu ilerlemenin öncüleri olmuştur. Düşünürler, Türk milletin geçmişten geleceğe uzanan yolculuğunda köprü vazifesi görür. Bu rol, yalnızca bilgi üretmekle sınırlı kalmaz; aynı zamanda milletin ruhuna hitap eden idealleri canlandırır. Mustafa Kemal Atatürk'ün reformları, düşünürlerin toplumu dönüştürme gücünü açıkça ortaya koyar. Ayrıca, bu çaba, genç nesillere ilham vererek bir devamlılık sağlar. Sonuç olarak, Türk düşünürleri, milletin hem aklını hem de kalbini aydınlatan birer rehberdir.

Modern dünyada milletlerin gücü, bilimsel düşünceye verdikleri önemle ölçülür. Türk milleti, geleceğe sağlam adımlarla ilerlemek için pozitif bilimin rehberliğine ihtiyaç duyar. Bilimsel düşünce, Türk milletinin çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmasının anahtarıdır. Bu düşünce, yalnızca teknik bilgiyle değil, akılcı bir zihniyetin yaygınlaşmasıyla hayat bulur. Avrupa'daki Aydınlanma Çağı, bilimsel düşüncenin toplumları nasıl dönüştürdüğünün bir kanıtıdır. Türk toplumu da bu yolda ilerleyerek potansiyelini açığa vurabilir. Sonuç olarak, bilimsel düşünce, Türk milletinin geleceğini inşa etmede temel bir unsur olarak öne çıkar.

Sanat, bir milletin duygularını ve değerlerini ifade ederek toplumu bir araya getirir. Türk milleti, sanatı ulusal yaşamın bir parçası haline getirerek hem kimliğini korumuş hem de insanlığa seslenmiştir. Sanat, Türk milletinin birliğini ve ilerlemesini destekleyen güçlü bir araçtır. Bu araç, tarih boyunca destanlardan türkülere kadar çeşitli biçimlerde kendini göstermiştir. Örneğin, Yunus Emre'nin şiirleri, Türk ruhunu evrensel bir dille ifade ederek birleştirici bir etki yaratmıştır. Ayrıca, sanat, genç nesillerde ulusal bilinç ve yaratıcılık uyandırır. Sonuç olarak, sanatın birleştirici gücü, Türk milletinin hem geçmişte hem de gelecekte ayakta kalmasının temel dayanaklarından biridir.

Her millet, geçmişinden aldığı derslerle geleceğe umutla bakar. Türk milleti, tarihsel mirası, Cumhuriyetin kazanımları ve idealleriyle geleceğe yönelik büyük bir potansiyel taşır. Geleceğe bakış, Türk milletinin kararlılık ve umutla şekillendireceği bir yolculuktur. Bu yolculuk, bilim, sanat ve ulusal bilinçle desteklenmelidir. Çanakkale'den Cumhuriyetin kuruluşuna uzanan süreç, milletin zorluklar karşısında neler başarabileceğini göstermiştir. Ayrıca, genç nesillerin bu mirası devralması, geleceğin parlak olmasını sağlayacaktır. Sonuç olarak, Türk milleti, geçmişten aldığı güçle geleceğe emin adımlarla ilerlemeye hazırdır.

Her milletin, tarihsel süreçte kendine özgü değerleri ve idealleriyle şekillendiği bir gerçeklik vardır. Bu değerler, bir neslin omuzlarına yüklenen en önemli sorumluluklardan birini oluşturur. Bir milletin, bir neslin görevi, kendi ilkelerini ve ideallerini, en güçlü inanç olarak tüm ruhlarla yerleştirmektir; bugünün düşünürleri için ilk görev budur. Bu görev, yalnızca kuru bir bilgi aktarımı değil, aynı zamanda bir milletin ruhunu canlı tutacak bir inanç ve tutkuyla gerçekleştirilmelidir. Düşünürler, yazılarıyla, konuşmalarıyla ve eylemleriyle bu idealleri genç dimağlara nakşetmeli, onları geleceğe hazırlamalıdır. Toplumun her bireyinde bu ilkele-

rin kök salması, milletin birliğini ve direncini artırır. Ayrıca, bu süreçte sabır ve kararlılık, ideallerin kalıcı hale gelmesinde vazgeçilmez unsurlardır. Bir neslin düşünürleri, milletin ruhuna işleyecek bu kutsal görevi yerine getirerek, geleceğin güçlü temellerini atmış olur.

Tarih boyunca milletler, kendilerine özgü değerler ve ideallerle varlığını sürdürmüş, bu birikimlerini nesilden nesile aktarmıştır. Bu aktarım, bir milletin kimliğini korumasında ve geleceğe taşınmasında temel bir rol oynar. Bir milletin yeni neslinin görevi, kendi ilkelerini ve ideallerini, en güçlü inanç olarak benimsemektir; bugünün düşünürleri için ilk görev budur. Bu sorumluluk, yalnızca sözle değil, aynı zamanda yaşam biçimiyle ve tutarlılıkla yerine getirilmelidir. Düşünürler, fikirlerini toplumun her kesimine ulaştırarak, bu idealleri bir inanç haline getirme çabası içinde olmalıdır. Genç nesillerin bu değerleri benimsemesi, milletin ortak bir amaç etrafında kenetlenmesini sağlar. Ayrıca, bu süreçte eğitim ve sanat gibi araçlar, ideallerin ruhlarla işlenmesinde etkili birer köprü vazifesi görür. Günümüzün düşünürleri, bu görevi layıkıyla yerine getirirse, milletin ruhu diri kalır ve gelecek nesillere güçlü bir miras bırakılır.

Günümüz dünyası, savaşlar, ekonomik krizler ve kültürel çatışmalarla dolu bir kaostan içinde varlığını sürdürmektedir. Bu kaotik ortam, milletlerin hem kendi içlerinde hem de küresel ölçekte bir denge arayışını zorunlu kılmaktadır. Dengesi bozulmuş bir dünyada yaşıyoruz; yeniden kurulacak dengede milletler, maddi güçlerine ve kültürlerinin gücüne göre hak ettikleri yeri alacaklardır. Maddi güç, teknolojik gelişmeler ve ekonomik kapasiteyle ölçülürken, kültürel güç ise bir milletin sanatı, edebiyatı ve değerleriyle kendini gösterir. Örneğin, Japonya gibi ülkeler, İkinci Dünya Savaşı sonrası maddi yıkıma rağmen kültürel miraslarını ve çalışma disiplinlerini koruyarak kısa sürede küresel bir güç haline gelmiştir.

Bu, kültürün ve maddi çabanın birleşiminin, bir milletin yeniden yükselişinde ne denli etkili olduğunu kanıtlar. Ayrıca, milletlerin bu dengeyi kurarken yalnızca kendi çıkarlarını değil, küresel iş birliğini de gözetmesi gerekir. Sonuç olarak, yeni dünya düzeninde ayakta kalmak isteyen milletler, hem maddi hem de manevi güçlerini dengeli bir şekilde geliştirmek zorundadır.

Bir milletin varlığı, yalnızca geçmişteki başarılarıyla değil, geleceğe yönelik vizyonuyla da anlam kazanır. Bu vizyon, milletin aydınları ve düşünürleri tarafından şekillendirilip topluma mal edildiğinde gerçek bir güce dönüşür. Milletimizin dünyada yüksek bir yer

edinmesi için çalışmak, düşünürlerin bir diğer görevidir; bu görev bilinci, Türk milletinin yarın doğacak yeni insanlığın oluşumunda pay sahibi olması idealiyle birleşmelidir. Düşünürler, bu amaçla, milletin tarihsel birikimini modern dünyanın ihtiyaçlarıyla harmanlayarak yol göstermelidir. Örneğin, 20. yüzyılın başında Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde Türk milleti, hem bağımsızlık mücadelesi vermiş hem de eğitim ve bilimle yeni bir insanlık idealine katkıda bulunmuştur. Bu örnek, bir milletin kararlılıkla geleceği şekillendirebileceğini ortaya koyar. Ayrıca, bu görev, yalnızca ulusal sınırlarla sınırlı kalmamalı, evrensel değerler ışığında insanlığa hizmet etmeyi de hedeflemelidir. Sonuç olarak, Türk milletinin düşünürleri, bu ideali canlı tutarak hem kendi milletlerinin hem de insanlığın yükselişine katkıda bulunabilir.

Bir milletin kimliği, tarihte üstlendiği roller ve insanlığa sunduğu katkılarla şekillenir. Türk milleti, asırlar boyunca hem kendi coğrafyasında hem de ötesinde derin izler bırakarak uygarlıkların gelişimine öncülük etmiştir. Geçmişte ve yakın tarihte çok yüksek uygarlık görevleri üstlendiğimize tarih tanıklık ediyor; vaktiyle uygarlığı dünyaya yayma görevini yerine getirmiş bir millet, bugün de bu yüce ideali neden taşıması? Bu ideal, milletin yalnızca geçmişteki başarılarına yaslanması değil, aynı zamanda geleceğe yönelik bir vizyon geliştirmesi anlamına gelir. Örneğin, Osmanlı döneminde İpek Yolu üzerindeki ticaret ağlarını yöneterek doğu ile batı arasında kültürel ve bilimsel bir köprü kuran Türk milleti, uygarlığın yayılmasında kritik bir rol oynamıştır. Bu tarihsel birikim, bugünün Türk milletine ilham vererek yenilikçi ve evrensel bir bakış açısı geliştirmesini sağlayabilir. Dahası, modern dünyada bilim, sanat ve teknolojiyle bu ideali sürdürmek, milletin potansiyelini ortaya koyar. Türk milleti, geçmişteki uygarlık mirasını günümüze taşıyarak insanlığın ilerleğinde yeniden öncü bir rol üstlenebilir.

Tarih, bir milletin zor zamanlarda ortaya koyduğu kahramanlıklarla ve liderlerle doludur. Çanakkale Savaşı, Türk milletinin yalnızca cesaretini değil, aynı zamanda stratejik zekâsını da gözler önüne seren bir dönüm noktasıdır. Çanakkale'de en büyük deha bizim içimizden çıktı. Bu deha, savaşın kaderini değiştiren kararlar alarak milletin direncini perçinledi. Örneğin, Mustafa Kemal Atatürk'ün Anafartalar'da düşmanın hareketlerini öngörerek yaptığı savunma planları, Çanakkale'nin geçilmezliğini sağlamıştır. Bu başarı, yalnızca askeri bir zafer değil, aynı zamanda bir milletin potansiyelini ortaya koyan bir simge haline geldi. Türk milleti, bu

deha sayesinde umutsuzluğa kapılmadan varlığını sürdürebileceğini gösterdi. Sonuç olarak, Çanakkale, Türk milletinin içinden çıkan büyük bir liderin dünyaya iz bıraktığı bir arena oldu.

Bir milletin büyüklüğü, zorluklar karşısında yenilikçi çözümler üretebilme kapasitesiyle ölçülür. Deha, yalnızca doğuştan gelen bir yetenek değil, aynı zamanda mevcut koşulları birleştirip yeni yollar açma becerisidir. Deha yaratma gücü, yeni birleştirme yeteneğidir. Bu yetenek, farklı fikirleri, kaynakları ve insanları bir amaç etrafında bir araya getirerek olağanüstü sonuçlar doğurur. Örneğin, Leonardo da Vinci'nin sanat ve bilimi birleştirerek Rönesans'ta çığır açması, bu birleştirme yeteneğinin tarihteki en çarpıcı örneklerinden biridir. Türk milleti de Çanakkale'de bu gücü sergileyerek sınırlı imkânlarla büyük bir zafer kazandı. Bu süreçte, liderler ve halk, ortak bir ideale inanarak yaratıcı stratejiler geliştirdi. Deha, milletin birleştirme yetisiyle ortaya çıkar ve tarihe yön verir.

Bir toplumu dönüştüren liderler, yalnızca cesaretleriyle değil, vizyonlarıyla da fark yaratır. Bu vizyon, güçlü bir örgütlenmeyle hayata geçtiğinde kalıcı değişimlerin kapısını aralar. Dahinin liderlik ettiği örgüt, yeni temellere ve ileri fıkirlere dayanır. Bu temel, eskiyi tamamen reddetmeden, geleceğe yönelik yenilikçi bir anlayışla inşa edilir. Örneğin, Steve Jobs'un Apple'ı yönetirken teknolojiyi estetikle birleştiren yaklaşımı, modern dünyada bir devrim yaratmıştır. Türk milleti de Çanakkale'den Cumhuriyet'e uzanan süreçte, Mustafa Kemal'in önderliğinde yeni bir devlet yapısını ileri fikirlerle kurdu. Bu örgütlenme, milletin birliğini ve ilerlemesini sağladı. Ayrıca, bu tür liderlik, toplumun her kesimini kapsayan bir dönüşüm hareketi başlattı. Dahinin liderliği, milletin geleceğini sağlam temeller üzerine yükseltir.

Milletler, zor zamanlarda gösterdikleri dirençle tarih sahnesinde yer edinir. Ancak Türk milleti, Çanakkale'de yalnızca savunmayla sınırlı kalmayıp liderlik kapasitesini de ortaya koyarak farkını göstermiştir. Biz yalnızca toplu bir direniş yapmakla ve savaşmakla yetinmedik, en güçlü dehanın ve en büyük liderin bizden çıkabileceğini dünyaya kanıtladık. Bu kanıt, savaşın kaosunda bile bir milletin potansiyelini gözler önüne serdi. Mustafa Kemal'in Çanakkale'deki stratejileri, İngiliz ve Fransız ordularını şaşkına çevirerek Türk milletinin liderlik gücünü tescilledi. Bu başarı, yalnızca bir zafer değil, aynı zamanda bir milletin kendine olan güvenini pekiştiren bir dönüm noktası oldu. Dünya, bu deha karşısında Türk milletinin iradesine hayran

kaldı. Çanakkale, Türk milletinin lider yetiştirme kudretini tüm insanlığa ispatladı.

Birinci Dünya Savaşı, birçok milleti yıkımın eşiğine getirirken, Türk milleti bu felaketi bir başlangıca dönüştürmeyi başardı. Yenilgi, çoğu toplum için umutsuzluk anlamına gelirken, Türk milleti için yeniden doğuşun ilk adımı oldu. Birinci Dünya Savaşı'ndan yenik çıkan milletler arasında, yalnızca biz idealimize ve milli gücümüze güvenerek yıkılmış bir imparatorluktan yeni bir Türk devleti kurmayı istedik ve başardık. Bu başarı, milletin kararlılığı ve liderlerinin vizyonuyla mümkün oldu. Kurtuluş Savaşı'nda Anadolu'nun dört bir yanında örgütlenen direniş hareketleri, milletin ortak idealini yansıtarak Cumhuriyetin temelini attı.

Bu süreçte, maddi imkânsızlıklara rağmen inanç ve dayanışma ön plandaydı. Ayrıca, bu yeni devlet, modern dünyanın bir parçası olma hedefiyle şekillendi. Türk milleti, ideallerine tutunarak tarihin akışını değiştiren bir mucizeyi gerçekleştirdi.

Tarih, milletlerin zorluklar karşısındaki mücadeleleriyle şekillenir ve bu mücadeleler bazen evrensel bir anlam kazanır. Türk milleti, bağımsızlık savaşında gösterdiği kararlılıkla yalnızca kendi kaderini değil, diğer toplumlara da ilham verecek bir yol çizmiştir. Bu nedenle Türk Cumhuriyetinin kuruluşu, insanlık için, özellikle doğu için bir derstir. Bu ders, bir milletin iradesiyle neleri başarabileceğini açıkça ortaya koyar. Örneğin, Hindistan'ın bağımsızlık lideri Gandhi'nin, Türk Kurtuluş Savaşı'ndan etkilenecek kendi mücadelesine ilham aldığı bilinmektedir. Bu süreç, baskı altındaki toplumlara umut ışığı oldu. Ayrıca, Türklerin bu başarısı, doğu toplumlarının sömürgecilik zincirlerini kırma cesaretini artırdı. Türk Cumhuriyetinin kuruluşu, insanlık tarihindeki öğretici bir dönüm noktası olarak parlamaya devam eder.

Bir milletin bağımsızlığı, yalnızca kendi sınırları içinde değil, tüm dünyada yankı uyandıran bir zaferle anlam bulur. Türk milleti, Birinci Dünya Savaşı sonrası işgal altında kalan topraklarını kurtararak eşsiz bir direniş sergilemiştir. Yarı sömürge haline getirilmiş bir milletin bağımsızlığını nasıl kazandığını ve insanlığa nasıl hizmet ettiğini, kan dökerek ve yeni bir devlet kurarak dünyaya gösterdik.

Bu süreç, yalnızca savaşla değil, aynı zamanda modern bir devlet inşa etme vizyonuyla gerçekleşti. Kurtuluş Savaşı sırasında Anadolu'da kurulan halk meclisleri, milletin kendi kaderini eline aldığı kanıtı. Bu mücadele, özgürlük arayan diğer uluslara örnek teşkil etti. Ayrıca, Cumhuriyetin kuruluşuyla eğitim ve bilim

alanındaki atılımlar, insanlığa hizmetin bir başka boyutunu oluşturdu. Sonuç olarak, Türk milleti, bağımsızlık ve insanlık adına attığı adımlarla tarihe damga vurdu.

Baskı altındaki milletler, özgürlüğe giden yolda rehber bir örnek arar. Türk milletinin Cumhuriyetin kuruluşuyla sergilediği başarı, bu arayışa yanıt veren eşsiz bir modeldir. Bu, özgürlükleri maddi ve manevi bin bir zincirle bağlı milletler için her zaman bir ışık noktası olacak kadar büyük bir örnektir.

Türklerin bu başarısı, umutsuzluğa kapılmış toplumlara cesaret aşıladı. 20. yüzyılda sömürgecilikten kurtulan Afrika ulusları, Türklerin mücadelesini bir ilham kaynağı olarak gördü. Bu örnek, yalnızca askeri bir zafer değil, aynı zamanda bir milletin iradesini yeniden inşa etmesi anlamına gelir. Ayrıca, bu ışık, özgürlüğün yalnızca kazanılmakla kalmayıp korunması gerektiğini de öğretir. Sonuç olarak, Türk Cumhuriyetinin kuruluşu, zincirler içindeki milletler için sonsuz bir umut kaynağıdır.

Bir milletin geçmişi, onun geleceğe yönelik ideallerinin temelini oluşturur. Türk milleti, tarih boyunca uygarlığa katkıları ve mücadeleleriyle kendine özgü bir yer edinmiştir. Geçmişi ve yakın tarihi böyle olan bir milletin düşünürleri, gelecekte de uygarlığa ve insanlığa en büyük hizmeti yapma idealinin ateşini kalplerinde neden hissetmesin? Bu ideal, milletin birikiminden doğan bir sorumluluk duygusudur.

İbn-i Sina gibi düşünürlerin tıbbı katkıları, Türklerin insanlığa hizmet geleneğini gösterir. Bugün de bu miras, düşünürleri bilim ve sanatla ilerlemeye teşvik eder. Ayrıca, bu ateş, genç nesillere aktarılsa kalıcı bir etki yaratır. Türk düşünürler, geçmişten aldıkları güçle insanlığın geleceğine yön verebilir.

Bir toplumun ilerlemesi, bireylerinin bilimsel düşünceyle donanmasıyla mümkündür. Türk milleti, modern dünyada yerini almak için akıl ve bilim yolunda sağlam adımlar atmak zorundadır.

Önce her Türk aklını pozitif bilimin mantığını kavrayacak düzeye getirmek gerekir; sonra yüksek bilim için çalışmanın zevk ve heyecanını yaymak gerekir. Bu, yalnızca bilgi aktarımıyla değil, düşünme biçiminin değişmesiyle olur.

Japonya'nın Meiji Restorasyonu sırasında bilimsel eğitimi yaygınlaştırması, kısa sürede bir dünya gücü olmasını sağladı. Türk toplumu da benzer bir dönüşümle potansiyelini açığa vurabilir. Ayrıca, bilimsel merakın bir tutku haline gelmesi, gençleri yaratıcı çalışmalara yöneltir. Sonuç olarak, pozitif bilimle aydınlanan bir millet, geleceğin liderleri arasında yer alır.

Toplumların gelişimi, aydınlanma hareketleriyle hız kazanır ve bu hareketler köklü değişimlerin habercisidir. Ancak Türk milleti, bilimsel ve kültürel bir uyanışın eşliğinde yeni atılımlarla bu süreci de tam anlamıyla başlatmıştır.

Eğitimde güçlü bir aydınlanma hareketi başlamıştır. Bu durum, Türk eğitim sisteminin ve toplumsal bilince iyice yerleşen dönüşümlerle dünyada yıldızı parlayan Türk bilim adamları adlarını altın harflerle yazdırmaktadır. Genç nesillerin bilimsel düşünceye yönelmesi geleceğimizi aydınlatacak bir potansiyele sahip olduğumuzu göstermektedir. Türk milleti, güçlü bir aydınlanma hareketini gerçekleştirerek medeniyetin en ön safında çok yakın zamanda hak ettiği yerine ulaşacaktır.

Eğitim, bir toplumun ilerlemesinde temel bir araçtır, ancak bu eğitimin niteliği belirleyici olur. Bilgi aktarımıyla yetinmek, gerçek bir dönüşüm yaratmaz; asıl önemli olan düşünce yapısını değiştirmektir. Pozitif bilim öğretmek başka bir şeydir, o bilimin yöntemlerini akıllarda yerleştirmek ve olaylar üzerinde düşünürken o mantığa uymak başka bir şeydir.

Bilimsel yöntem, sorgulama ve analizle hayat bulur. Albert Einstein'ın görelilik teorisini geliştirmesi, yalnızca bilgisiyle değil, olayları farklı bir mantıkla ele almasıyla mümkün oldu. Türk gençleri de bu mantığı benimseyerek yaratıcı çözümler üretmekte ve günlük hayatta daha bilinçli kararlar alma becerisi geliştirmektedir. Unutmayalım, bilimsel düşünceyi içselleştirmek, milletin ilerlemesinin anahtarıdır.

Bilgi, yalnızca birikimle değil, onu kullanma biçimiyle değer kazanır. Gerçek zeka, olayları derinlemesine anlama ve yeni fikirler üretme yeteneğinde gizlidir. Bizim diğer milletlerle aramızdaki fark, olayları görmek, aralarındaki bağlantıları aramak, analiz ve sentez yapmak konusunda Batıda olmayan bir yeteneğe sahibiz; okuduklarımız aklımızda bu yeteneğin oluşmasına hizmet etmiştir. Bu yetenek, bilgiyi bir araç olarak kullanmayı gerektirir. Sherlock Holmes'un kurgusal zekâsı, detayları birleştirip sonuç çıkarmasıyla ünlüdür ve bu, gerçek hayatta da geçerli bir beceridir. Okumak, bu yeteneği besler ama asıl fark, düşünme biçimindedir. Ayrıca, bu yaklaşım, karmaşık sorunlara çözüm bulmada üstünlük sağlar. Sonuç olarak, gerçek fark, bilgiyi işleme ve yaratma kapasitesinde yatar.

Bir milletin geleceği, gençlerinin merakı ve araştırma azmiyle şekillenir. Türk milleti, zengin tarihi ve kültürüyle keşfedilmeyi bekleyen birçok konuya sahiptir. Bilim insanları yetiştirerek henüz incelenme-

miş ülke ve millet konularını aydınlatmaya çalışmak, düşünen her gencin kalbinde büyük bir güç yaratmalı değil midir? Bu çaba, hem bireysel hem de toplumsal bir motivasyon kaynağıdır. Arkeolog Howard Carter'ın Tutankhamun'un mezarını keşfi, Mısır tarihine ışık tutarak gençleri araştırmaya teşvik etti. Türk gençleri de kendi tarihlerini ve kültürlerini inceleyerek dünyaya katkıda bulunabilir. Ayrıca, bu süreç, milletin kimliğini güçlendirir ve evrensel bilime hizmet eder. bilimsel keşif tutkusunu, gençlerde büyük bir ilham uyandırır.

İnsan ruhu, görünmeyen duygularla şekillenir ve bu duygular, bireyi harekete geçiren en güçlü etkenlerdir. Türk milleti, tarihsel birikimiyle bu duyguların zengin bir kaynağına sahiptir. İnsanın en büyük gücü, genellikle bilincinin altında kaynayan duygularından ve eğilimlerinden gelir; bunların çoğu ulusal yaşamdan kaynaklanır; bu duygular ve eğilimler sanat diliyle ifade edilebilir, ancak sanatçı eliyle bizde yepyeni heyecanlar uyandırabilir ve böyle ifade edildiklerinde ulusal yaşama hem destek olur hem de onun ilerlemesine hız verir. Sanat, bu duyguları görünür kılar ve toplumu birleştirir.

Mevlana insanlık idealini sema, ney ve söz ile müziğe dökerek Türk tasavvuf anlayışını evrensel bir yapıya nasıl taşıdıysa; günümüzün Türk sanatçıları da millî ve evrensel duyguları işleyerek milletin ruhunu yükseltecektir. Unutmayalım, sanat, ulusal yaşamın hem aynası hem de itici gücüdür.

Sonuç

Milletlerin tarihsel birikimleri, onların kimliklerini ve gelecek vizyonlarını şekillendiren en önemli unsurlardan biridir. Türk milleti, geçmişten günümüze uzanan yolculuğunda uygarlığa ve insanlığa katkılarıyla dikkat çeker. Türk milletinin tarihsel mirası, hem mücadele hem de yaratıcılıkla dolu bir hazinedir. Çanakkale'den Cumhuriyetin kuruluşuna kadar uzanan bu süreç, milletin direncini ve dehasını ortaya koymuştur.

İbn-i Sina'nın tıbbı katkısı, Türklerin bilimsel mirasının bir göstergesidir. Bu miras, yalnızca gurur kaynağı değil, aynı zamanda geleceğe yönelik bir ilhamdır. Ayrıca, bu birikim, Türk düşünürlerine insanlık için çalışma azmi verir. Türk milleti, tarihsel mirasıyla hem kendine hem de dünyaya yol göstermeye devam eder.

Bir milletin bağımsızlığı, yalnızca kendi sınırları içinde değil, tüm dünyada yankı uyandıran bir zaferle değer kazanır. Türk Cumhuriyetinin kuruluşu, sömürgecilik altında ezilen toplumlara umut ışığı olmuştur. Cumhuriyetin kuruluşu, insanlık için evrensel bir ders niteliği taşır. Bu ders, bir milletin iradesiyle

özgürlüğünü nasıl geri alabileceğini gösterir. Örneğin, Hindistan'ın bağımsızlık lideri Gandhi'nin Türk Kurtuluş Savaşı'ndan etkilenmesi, bu etkinin somut bir kanıtıdır. Bu süreç, doğu toplumlarına cesaret aşıladı ve özgürlük arayışlarını güçlendirdi. Ayrıca, bu başarı, modern bir devletin nasıl inşa edilebileceğini de öğretti. Sonuç olarak, Türk Cumhuriyetinin kuruluşu, evrensel bir özgürlük ve yeniden doğuş simgesi olarak tarihe kazınmıştır.

Toplumların ilerlemesi, bireylerinin akıl ve bilimle donanmasıyla mümkün olur. Türk milleti, modern dünyada hak ettiği yeri almak için pozitif bilime yönelmelidir. Bilimsel düşünce, Türk milletinin geleceğini aydınlatacak en güçlü araçtır. Bu düşünce, yalnızca bilgi aktarımıyla değil, mantık ve yöntemlerin içselleştirilmesiyle hayat bulur. Örneğin, Japonya'nın Meiji Restorasyonu sırasında bilimsel eğitimi yaygınlaştırması, kısa sürede bir dünya gücü olmasını sağladı. Türk gençleri de bu yaklaşımı benimserse yenilikçi çözümler üretebilir. Ayrıca, bilimsel merak, toplumun her alanında ilerlemeyi tetikler. Sonuç olarak, pozitif bilimin rehberliğinde Türk milleti, geleceğin liderleri arasında yer alabilir.

Sanat, bir milletin duygularını ve ideallerini ifade eden en güçlü araçlardan biridir. Türk milleti, ulusal yaşamını sanatla zenginleştirerek hem kendini hem de insanlığı yükseltebilir. Sanat, ulusal yaşama destek olur ve ilerlemesine hız verir. Bu, duyguların sanat diliyle ifade edilmesiyle mümkün olur.

Beethoven'ın 9. Senfonisi, insanlık idealini müziğe dökerek evrensel bir etki yarattı. Türk sanatçıları da ulusal temaları işleyerek milletin ruhunu canlandırabilir. Ayrıca, sanat, genç nesillerde aidiyet ve yaratıcılık duygusu uyandırır. Sonuç olarak, sanatın gücüyle Türk milleti, ulusal kimliğini geleceğe taşıyabilir.

Bir milletin aydınları, toplumun yol göstericileri olarak büyük bir sorumluluk taşır. Türk düşünürleri, milletin tarihsel birikimini modern ideallerle birleştirerek insanlığa hizmet etmelidir.

Düşünürlerin görevi, uygarlığa ve insanlığa en büyük hizmeti yapma idealini canlı tutmaktır. Bu ideal, milletin geçmişteki başarılarından ilham alır.

Mustafa Kemal Atatürk'ün eğitim ve bilim alanındaki reformları, Türk düşüncesinin insanlığa katkı potansiyelini göstermiştir. Bu çaba, genç nesillere aktarılsa kalıcı bir etki yaratır. Ayrıca, düşünürler, evrensel değerlerle ulusal kimliği harmanlamalıdır. Sonuç olarak, Türk düşünürleri, bu sorumlulukla milletin geleceğini şekillendirebilir.

Gençler, bir milletin geleceğinin taşıyıcıları ve yaratıcılarıdır. Türk gençleri, bilimsel düşünce ve ulusal ideallerle donanarak büyük başarılar imza atabilir. Genç nesiller, milletin potansiyelini açığa vuracak en büyük güçtür. Bu güç, eğitim ve ilhamla harekete geçer. Örneğin, Marie Curie'nin genç yaşta bilimsel merakı, radyoaktivite alanında çığır açmasını sağladı. Türk gençleri de benzer bir tutkuyla ülke ve millet konularını aydınlatabilir. Ayrıca, bu süreç, milletin birliğini ve ilerlemesini pekiştirir. Gençlerin enerjisi, Türk milletini yeni ufuklara taşıyabilir.

Toplumların uyanışı, güçlü bir aydınlanma hareketiyle başlar. Türk milleti, henüz tam anlamıyla bir bilimsel ve kültürel uyanışa ulaşamamış olsa da bu potansiyele sahiptir. Aydınlanma hareketi, Türk milletinin ilerlemesi için vazgeçilmez bir adımdır. Bu hareket, akıl ve bilimin yaygınlaşmasıyla ivme kazanır.

Avrupa'da Rönesans, sanat ve bilimin birleşmesiyle büyük bir dönüşüm yarattı. Türk toplumu da benzer bir sıçrama için çaba göstermelidir. Ayrıca, bu süreç, genç nesillerin düşünce yapısını değiştirebilir. Güçlü bir aydınlanma hareketi, Türk milletini hak ettiği yere ulaştırır.

Bir milletin idealleri, yalnızca kendi sınırlarıyla sınırlı kalmaz; evrensel bir anlam taşıdığına gerçek gücünü bulur. Türk milleti, tarih boyunca insanlığa hizmet etme vizyonunu taşımıştır.

Ulusal ideal, evrensel bir hizmet anlayışıyla birleştiğinde Türk milletini yüceltir. Bu birleşim, hem milletin kimliğini korur hem de dünyaya katkı sunar.

Nelson Mandela'nın özgürlük mücadelesi, yerel bir idealin evrensel bir simgeye dönüşmesini sağladı. Türk milleti de bağımsızlık ve uygarlık idealiyle benzer bir etki yaratabilir. Ayrıca, bu vizyon, genç nesillere ilham verir. Türk milletinin ulusal ideali, insanlığın ortak mirasına katkıda bulunur.

Her millet, geleceğe umutla bakarak varlığını sürdürebilir. Türk milleti, geçmişteki başarıları ve bugünkü potansiyeliyle parlak bir geleceğe sahiptir.

Geleceğe yönelik umut, Türk milletinin en büyük motivasyon kaynağıdır.

Bu umut, bilim, sanat ve ulusal bilinçle beslenir. Günümüzde Bayraktar bünyesinde yapılan araştırmalar, bizim ve insanlığın geleceğe olan inancını pekiştiren bir çabadır; Türk milleti de kendi alanlarında benzer atılımlar yapabilir.

Bu süreç, milletin birliğini ve kararlılığını güçlendirir. Ayrıca, genç nesillerin bu umudu taşıması, kalıcı bir ilerleme sağlar. Türk milleti, umut ve çabayla geleceğin

Sanat ve kültür, insanlığın varoluşundan beri duygularını ifade ettiği en eski araçlardan biridir ve mağara çizimlerinden modern sinemaya kadar insanın iç dünyasının aynası olmuştur; bu makale, sanatın insan hislerinden doğuşunu ve milli hayatla ilişkisini inceler. İnsan, sevgi, korku, özlem gibi duygularını sanatta dışa vurur; bilinçaltındaki hisler, ressamın fırçasında, şairin dizelerinde ya da müzisyenin notalarında hayat bulur. Türk halkının acıları türkülerde, sevinçleri halaylarda kendini gösterir; sanat, bu duyguları ifade etmekle kalmaz, yeni bir heyecana dönüştürür. Milli hayat, sanatın en güçlü kaynağıdır; bir milletin tarihi ve gelenekleri sanatın doğuşunda rol oynar. Türk milleti için destanlar, minyatürler ve türküler milletin ruhunu yansıtır; sanat, ortak hafızayı gelecek nesillere aktarır. Sanat, milletin ruhunu yüceltir; bir türküdeki özlem ya da şiirdeki kahramanlık coşku uyandırır. Kurtuluş Savaşı şiirleri ve marşları, Türk milletinin mücadele azmini pekiştirir; sanat, birliği ve direnci artırır. Büyük sanatçılar, milletin ve zamanın sesidir; Yunus Emre sevgiyi ve hoşgörüyü evrensel bir dille anlatır. Sanatın ebediliği, hislerin sürekliliğine dayanır; Dede Korkut hikâyeleri ve Karacaoğlu'nın dizeleri zamana meydan okur. Türk milleti, sanatında cehdini arar; mücadele ruhuyla şekillenmiş bu millet, özlemlerini yansıtan eserler bekler.

Anadolu'nun türkülerini ve destanlarını bu cehdin izlerini taşır; Erciyes Dergisi, sanatı bir mefkûre olarak görür. Dergi, sanatın milletin ruhunu yücelttiğini savunur; sanatçılara cehdinden ilham alma çağrısı yapar. Makale, sanatın bilinçaltından insanlığın mirasına uzanan yolculuğunu ele alır; Freud, bilinçaltının gücünü ortaya koyar. Frida Kahlo'nun tabloları ve Dostoyevski'nin "Suç ve Ceza"sı, hislerin sanatta dışa vurumunu gösterir; temayüller bilinçaltından şekillenir. Beethoven'ın besteleri ve Yahya Kemal'in şiirleri, milli hayatın hislerdeki etkisini yansıtır; sanat, hisleri yeni heyecanlara dönüştürür. Picasso'nun "Guernica"sı acıyı öfkeye, "Çalkışu" aşkı fedakârlığa çevirir; Akif'in "İstiklal Marşı" milletin coşkusunu yaratır. Sanat, milli hayatı destekler; Muhsin Ertuğrul'un tiyatrosu ve Tanzimat eserleri kimliği pekiştirir. Her güzel sanat, bir milletin ürünüdür; Türk minyatürleri ve İtalyan operaları özgünlüğü yansıtır. Büyük sanatçılar, zamanlarının malıdır; Shakespeare ve Halide Edip, dönemlerinin ruhunu taşır. Sanatçının eseri, milletin temayüllerini açığa vurur; güzellik heyecanı, hislerle uyumlu olduğunda güçlüdür. Makale, sanatın insan ve milletle bağını keşfeder; kişisel ve toplumsal gücünü ortaya koyar. Türk milletinin sanat beklentilerini anlamaya çalışır; insanlık tarihindeki yerini aydınlatır. Sanatın geçmişten geleceğe yolculuğuna ışık tutar; bilinçaltı, insanın en büyük kuvvetidir. Hisler, sanat yoluyla ifade edilir; milli hayat, bu hislerin kaynağıdır. Sanat, milletin ruhunu birleştirir; ilerlemeyi hızlandırır. Büyük sanatçılar, evrensel duyguları dile getirir; eserleri sınırları aşar. Sanat, hem yerel hem evrensel bir dildir; milletin kimliğini güçlendirir. Türk sanatı, cehdinden ilham alır; Erciyes Dergisi bu vizyonu destekler. Makale, sanatın dönüştürücü gücünü vurgular; okuyucuya derin bir perspektif sunar.

Anahtar Kelimeler: sanat, insan hisleri, milli hayat, bilinçaltı, kültür, büyük sanatçılar, ebedilik

The Ideal of Art Rising From Erciyes

Abstract

Art and culture have been among the oldest tools through which humanity has expressed its emotions, thoughts, and dreams since its existence, serving as a mirror to the inner world of humans across a vast spectrum from cave drawings to epics, folk songs to modern cinema; this article examines the emergence of art from human emotions and its relationship with national life. Humans turn to art when they cannot express emotions like love, fear, or longing through words; these feelings, accumulated in the subconscious, come to life in a painter's brush, a poet's verses, or a musician's notes. The sorrows of the Turkish people manifest in folk songs, their joys in halay dances; art not only expresses these emotions but also transforms them into new excitement for the listener or viewer. National life is one of art's most powerful sources; a nation's history and traditions play a defining role in the birth of art. For the Turkish nation, epics, miniatures, and folk songs reflect the nation's spirit; art emerges from collective memory and passes it to future generations. Art elevates a nation's spirit; the longing in a folk song or heroism in a poem ignites enthusiasm in the nation's soul. Poems and marches from the War of Independence bolstered the Turkish nation's resolve; art's spiritual power enhances unity and resilience. Great artists are the voice of their nation and era; Yunus Emre conveys Anatolian people's love and tolerance in a universal language. Art's eternity rests on the continuity of emotions; tales of Dede Korkut and Karacaoğlu's verses defy time with universal feelings like courage, love, and justice. The Turkish nation seeks its struggle in art; shaped by a spirit of resilience, it expects works reflecting its aspirations. Anatolia's folk songs and epics bear traces of this struggle; Erciyes Magazine views art as an ideal. The magazine argues that art uplifts the nation's spirit beyond mere aesthetics; it calls on artists to draw inspiration from this struggle. The article explores art's journey from the subconscious to humanity's shared heritage; Freud highlights the subconscious's power. Frida Kahlo's paintings and Dostoyevsky's Crime and Punishment show how emotions surface through art; inclinations stem from the subconscious. Beethoven's compositions and Yahya Kemal's poems reflect national life's impact on emotions; art turns feelings into fresh excitement. Picasso's Guernica transforms pain into anger, Çalkışu turns love into sacrifice; Akif's Independence March sparks national fervor. Art supports national life; Muhsin Ertuğrul's theater and Tanzimat works reinforce identity. Every fine art is a product of a specific nation; Turkish miniatures and Italian operas reflect uniqueness. Great artists belong to their time; Shakespeare and Halide Edip carry their era's spirit. An artist's work reveals a nation's deep inclinations; the thrill of beauty is potent when aligned with emotions. The article seeks to uncover art's bond with humans and nations; it highlights its personal and societal power. It aims to understand the Turkish nation's expectations of art; it illuminates art's place in human history. Art's journey from past to future is illuminated; the subconscious is humanity's greatest strength. Emotions find expression through art; national life is their root. Art unites a nation's spirit; it accelerates progress. Great artists voice universal emotions; their works transcend boundaries. Art is both local and universal; it strengthens national identity. Turkish art draws from its struggle; Erciyes Magazine supports this vision. The article emphasizes art's transformative power; it offers readers a profound perspective.

Key Words: art, human emotions, national life, subconscious, culture, great artists, eternity

lider milletlerinden biri olabilir.

Giriş

Kültür ve sanat, insanlığın en eski ifade biçimlerinden biridir. İnsan, var olduğu günden beri duygularını, düşüncelerini ve hayallerini sanatta dışa vurmuştur. Mağara duvarlarındaki ilk çizimlerden destanlara, türkülerden modern sinemaya kadar sanat, insanın iç dünyasının bir aynası olmuştur. Bu ifade biçimi, yalnızca bireysel değil, aynı zamanda toplulukların ve milletlerin ruhunu yansıtmaya

gücüne sahiptir. Sanat, insanın bilinçaltında kaynayan hisleri gün yüzüne çıkarır ve bu hisleri bir milletin ortak hafızasına kazır. Türk milleti de tarih boyunca sanatla duygularını dile getirmiş, destanlarıyla, şiirleriyle ve musikisiyle ruhunu ortaya koymuştur. Sanatın bu evrensel ve yerel boyutu, onu insan hayatının ayrılmaz bir parçası yapar. "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" Anadolu insanının hislerinden doğan şiirleir, dil, edebiyat ve milli hayata dair dimağlarında şekillenmiş yazıları; millete mal ederek Erciyeften yükselen bir mef-

küre haline gelmiştir. "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" dil, edebiyat, tarih ve sanatın, bireyden millete, oradan insanlığa uzanan yolculuğunda mefkûreleşerek geleceğe silinmemek üzere intikal etmektedir. "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", dil, edebiyat, tarih ve sanatı hem kişisel hem de toplumsal gücünü kendine has mefkûresi ile zamanda yolculuğuna devam etmektedir.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisinde mefkûreleşen şey; insan düşüncesi ve hisleridir. İnsan düşüncesi ve hisleri, sanatın temel taşıdır. İnsan, sevgi, korku, özlem gibi duygularını sözle ifade edemediğinde sanata sığınır. Bu hisler, bilinçaltında birikir ve çoğu zaman fark edilmeden bireyin hayatını yönlendirir. Sanat, bu gizli duyguları açığa vurmanın en etkili yoludur. Bir ressamın fırçasında, bir şairin dizelerinde ya da bir müzisyenin notalarında, bu hisler yeniden hayat bulur.

Türk halkının acıları türkülerde, sevinçleri halaylarda kendini gösterir. Sanat, bu duyguları yalnızca ifade etmekle kalmaz, aynı zamanda onları dinleyen ya da izleyen için yeni bir heyecana dönüştürür. Bu dönüşüm, sanatın insan ruhu üzerindeki eşsiz etkisini ortaya koyar. "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", bu hislerin sanat yoluyla nasıl şekillendiğini ve topluma nasıl mal olduğunu örnekleriyle size sunmaktadır. "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" yayımladığı edebiyat, dil, tarih ve sanata dair yazılarla, insanlığın ortak dilinde düşüncelerin, hislerin bir köprüsü olmuştur.

Türk'ün millî hayatı, sanatı "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi"nde beslenerek güçlü bir kaynak haline gelmiştir. Türk milletin tarihi, gelenekleri ve yaşam biçimi, sanatın doğuşunda belirleyici bir rol oynayan bilgilere ve teorilere ait makalelerle bir edebiyet, bir sanat mefkûresi haline gelen "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" başta Türkiye'mizin ama gerçekte Türk dünyasının edebiyet ve sanat mefkûresidir.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", Türk milletin destanlarını, minyatürler, türkülerini, millî hayatı şekillendiren hissi şiirlerini bütün Türk dünyasına ulaştıran bir turna kuşu gibidir.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", bünyesine taşıdığı edebiyat ve sanat mefkûresini besleyen makalelerle Türk milletin ruhunu yansıtır ve onun kimliğini güçlendirir. "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", milletin ortak hafızasından doğan mefkûreye ait düşünceleri ve hisleri kendi bünyesinde ortak bir hafızada toplamakta ve bu hafızayı gelecek nesillere taşımaktadır. Aynı zamanda, millî hayatın değerleri, sevinçleri ve mücadeleleri ve sanatçıların ilham kaynağıdır. edebiyat, dil, tarih ve sanat aşıkları, "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" kay-

naklarından aldıkları güçle milletin duygularını ifade eder.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" edebiyat, dil tarih ve sanatın, bir milletin ruhunu, bilinci yarattığı mefkûresiyle yazar ve şairlere ilham olarak hem onları nasıl destekler ve gelişmelerine bir okul gibi katkı sağlar. bu katkıyla "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", edebiyat, dil ve sanatın yerel köklerden evrensel bir boyuta ulaşmasına katkı sağlar.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi"nde mefkûreleşen edebi, dil ve sanata dair yazılar, milletin ruhunu yücelten bir araçtır. Edebiyat, dil ve sanat, bir milletin duygularını yalnızca yansıtmakla kalmaz, aynı zamanda bu duyguları daha yüksek bir düzeye taşır. Bir türkûde dile gelen özlem, bir şiirde işlenen kahramanlık, milletin ruhunda bir coşku uyandırır. Bu coşku, milletin birliğini ve direncini artırır. Türk milleti, tarih boyunca sanatla kendini yeniden inşa etmiş, zor zamanlarda moral bulmuştur.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi"nde millî hislerle yazılan şiirler ve marşlar, milletin ruhunu yüceltmış ve mücadele azmini pekiştirmiştir. Sanat, bu yönüyle bir milletin manevi gücünü besleyen bir kaynaktır. Makalenin gelişme bölümünde, sanatın bu yüceltici etkisi somut örneklerle incelenecektir. Sanatın, milletin ruhunu nasıl bir ideal etrafında topladığı tartışılacaktır. Bu, sanatın toplumsal bir misyon üstlendiğini göstermesi açısından önemlidir.

Büyük sanatçılar, milletin ve zamanın sesidir. Her büyük sanatçı, yaşadığı dönemin ve milletin ruhunu eserlerine yansıtır. Onlar, hem kendi zamanlarının tanığı hem de milletlerinin sözcüsüdür. Bir sanatçının eseri, yalnızca kişisel bir ifade değil, aynı zamanda bir milletin derin temayüllerinin aynasıdır. Türk edebiyatında Yunus Emre, Anadolu insanının sevgisini ve hoşgörüsünü dile getirirken, çağının ruhunu da yansıtmıştır. Büyük sanatçılar, bu yetenekleriyle hem yerel hem de evrensel bir dil yaratır. Onların eserleri, zamanlarının hislerini en iyi şekilde ifade ederken, insanlığın ortak duygularına da hitap eder. Bu makalede, büyük sanatçıların bu ikili rolü detaylı bir şekilde ele alınacaktır. Sanatçıların, milletin ruhundan evrensel bir heyecan yarattığı fikri, incelememizin temel taşlarından biridir. Böylece, sanatın hem yerel hem de global boyutu ortaya konacaktır.

Sanatın ebediliği, hislerin sürekliliğine dayanır. Bir sanat eserinin zamana meydan okuması, taşıdığı duyguların insanlıkta hâlâ yaşıyor olmasıyla mümkündür. Dede Korkut hikâyeleri ya da Homeros'un destanları, bugün bile etkileyicidir çünkü cesaret, aşk ve adalet gibi

hisler evrenseldir. Sanat, bu hisleri bir milletin ruhundan alır ve insanlığın ortak mirasına katar. Türk şiirinde Karacaoğlu'nın dizeleri, aşkın sürekliliğini bugüne taşıyan, evrensel bir yankı bulur. Sanatın bu ebedi niteliği, milletler ve zamanlar arasında bir köprü kurar. Makalenin ilerleyen bölümleri, bu sürekliliğin sanat eserlerinde nasıl hayat bulduğunu gösterecektir. Sanatın, geçmişten günümüze hislerin bir taşıyıcısı olduğu fikri, burada önemli bir tartışma noktasıdır. Bu, sanatın insanlık tarihindeki yerini anlamak için kritik bir bakış açısı sunar.

Türk milleti, sanatında kendi cehdini aramaktadır. Türk milleti, tarih boyunca mücadele ruhuyla şekillenmiş bir millettir ve bu ruhu sanatında görmek istemektedir. Kurtuluş Savaşı'ndan Cumhuriyetin kuruluşuna kadar uzanan bu cehd, sanatçılardan ilham almasını bekler. Türk halkı, kendi özlemlerini, acılarını ve zaferlerini yansıtan eserlere ihtiyaç duyar. Bu beklenti, sanatın yalnızca bir estetik arayış değil, aynı zamanda bir kimlik meselesi olduğunu gösterir. Anadolu'nun türküleri, destanları ve hikâyeleri, bu cehdin izlerini taşır ve milletin ruhunu besler. Makalede, Türk milletinin sanatçılardan bu yönde beklentileri detaylıca incelenecektir. Sanatın, Türk cehdinden nasıl ilham alabileceği ve bunu nasıl yansıtabileceği tartışılacaktır. Bu, Türk sanatının geleceğine dair bir vizyon sunmayı amaçlar.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" edebiyet, dil, tarih ve özellikle sanat mefkûresi ile doğmuştur

Erciyes Dergisi, edebiyet, dil, tarih ve özellikle sanat mefkûresi ile doğmuştur. Erciyes Dergisi, sanatı bir ideal olarak ele alma ve Türk milletinin ruhuna hitap etme amacıyla yola çıkmıştır. Bu dergi, sanatın estetik bir değer olmanın ötesinde, milletin ruhunu yücelten bir misyon taşıdığını savunur. Türk sanatçılarına, milletin cehdinden ilham alarak eserler üretme çağrısı yapar. Dergi, bu mefkûreyle, sanatın toplumsal bir dönüşüm aracı olabileceğini öne sürer. Türk milletinin sanat beklentilerine yanıt vermeyi hedefleyen bu çaba, bir kültürel uyanışın habercisidir. Derginin, sanatı bir mefkûre olarak yayma çabası, Türk sanatının yönünü belirlemede önemli bir adım olarak ele alınacaktır.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi"nde edebiyat ve sanat, insan hislerinden doğar, milli hayatla şekillenir ve evrensel bir dil haline gelir. Edebiyat ve sanatın, bireyin bilinçaltından milletin ruhuna, oradan insanlığın ortak mirasına uzanan etkisi önrmlidir. Türk milleti özelinde, edebiyat ve sanatın cehdinden ilham alma potansiyelini ve Erciyes Dergisi'nin bu yoldaki rolü önemli olmuştur.

Bilindiği gibi insanın en büyük kuvveti, bilinçaltında kaynayan hislerinden gelir. İnsan gücünü, çoğu

zaman farkında bile olmadığı derin duygularından alır. Bu hisler, bireyin iç dünyasında sessizce birikir ve davranışlarını yönlendirir. Bilinçaltı, insanın en güçlü motivasyon kaynaklarından biridir. Sigmund Freud'un psikanaliz teorileri, bilinçaltının insan davranışları üzerindeki etkisini ortaya koymuştur. Bir sanatçının eserinde farkında olmadan çocukluk anılarını yansıtmaması, bu gizli gücün bir göstergesidir. Mesela, Frida Kahlo'nun tablolarında yaşadığı acılar ve travmalar, bilinçaltından fıskıran bir enerjiyle tuvale dökülmüştür. Edebiyat da Dostoyevski'nin "Suç ve Ceza"sı, Raskolnikov'un iç çatışmalarını bilinçaltından çekip çıkararak evrensel bir anlatıya dönüştürür. Bu hisler, sanatçının farkında olmadığı bir itici güç olarak eserine derinlik katar. Günlük hayatta bile bir insanın ani bir kararla harekete geçmesi, çoğu zaman bu gizli duyguların sonucudur. Dolayısıyla, bilinçaltındaki hisler, insanın hem yaratıcılığını hem de eylemlerini besleyen temel bir kaynaktır.

İşte "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de insanın temayüllerinin, bilinçaltındaki hislerin düşüncelerinin bir yansımasıdır. İnsanların eğilimleri, içlerinde saklı duyguları

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de dışa vurumu olarak şekillenmiştir. "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de oluşan mefkûre insan temayüllerini, bireyin tercihlerini ve hayat tarzını milli bir platformda belirlemesine öncülük etmiştir.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de akademik, edebi, hissi şiirleirin kaynağı genellikle milli hayattır. "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de oluşan derin duygular, şair ve yazarlarımızın ait oldukları milletin yaşamından doğmuştur. "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de edebiyat, dil, tarih ve sanat milli hayattan kaynaklanan ve oradan bireyin hislerini şekillendiren bir temel olmuştur. "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de ortaya konan duygu ve düşünceler, milletin tarihinden ve kültüründen beslenmiştir.

Nasıl ki Türk halk müziğinde yanık türküler, Anadolu'nun zorlu yaşam koşullarından ve acı dolu tarihinden izler taşıyorsa, Yahya Kemal'in şiirlerinde İstanbul'un fetih ruhu, milli hayatın bir yansımasıysa, Rus edebiyatında Tolstoy'un "Savaş ve Barış"ı, Rus milletinin Napolyon savaşlarındaki direncini hissettiriyorsa, İspanyol ressam Goya'nın eserleri, İspanya'nın savaş ve baskı dönemlerinden doğan milli duyguları taşıyorsa, "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de hayat bulan akademik, edebi yazılar ve şiirler araştırmacı, yazar ve şairlerizin kendi millî ruhundan "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de mefkûreleşen ortamdan beslenmiştir.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de , milli hayat, insan hislerinin en güçlü ve en köklü kaynaklarından olmuştur.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de millî hayat, bireyin duygularını derinden etkiler. Bir milletin yaşam biçimi, bireylerin iç dünyasını şekillendiren önemli bir etkidir. Bu etki, kişinin duygu dünyasında köklü izler bırakır. Milli hayat, bireyin kimliğini ve hislerini güçlendirir. Japon kültüründe çay seremonileri, sakinlik ve dinginlik hislerini bireylere aşılasa, Türk kültüründe ise misafirperverlik, insanlarda paylaşma ve cömertlik duygularını pekiştirir. İrlanda folklorunda ağıtlar, geçmişteki açlık ve göçlerin acısını yansıtır, Hint sinemasında Bollywood filmleri, aile bağlarının ve geleneklerin duygusal gücünü vurgularsa,

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de türk milletine millî hayatın kaynağında şekillenmiş araştırmalar, edebî yazılar ve şiirler sunmuştur.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" kültürel bir değer olarak elli yılı aşan bir süreçte, bireylerin hislerini millî duygularını ve öğrenme isteğini doğrudan beslemiş ve etkilemiştir.

Günümüz dünyasında bir milletin bayrağı veya marşı, nasıl insanlarda güçlü duygular uyandırıyor- sa, Erciyes dergisi de akla geldiğinde, okunduğunda türk'ün millî hislerini uyandırmakta, heyecanlandırmak ve bunları yazıya dökmekte bir teşvik kaynağı olmuştur.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", milli hayatın birey üzerindeki etkisitle, duyguların oluşumunda belirleyici rol oynamasıyla ve yazma aşkı potansiyelini artırmasıyla araştırmacıları, yazarların ve şairerin yaratıcı kaynağı olmuştur.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de edebî yazılar, şiirler, hisler ve temayüller, sanat diliyle ifade edilmiştir.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de insanların iç dünyasındaki duygular, sanat aracılığıyla dışa vurulabilir.

Nasıl sanat, bu hisleri ve eğilimleri görünür kılan bir araçsa "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de araştırma, edebî yazı, şiir ve Türk kültürüne dair yazıları somutlaştıran bir araçtır.

Sanat dili, nasıl sözle anlatılamayana ifade ederse, Edvard Munch'un "Çılgılık" tablosu, insanın içsel korkusunu ve çaresizliğini resmederse, Türk şiirinde Âşık Veysel'in sazıyla döktüğü dizeler, Anadolu insanının özlemlerini taşırsa, müzikte, Chopin'in nocturne'leri melankoli ve hassasiyeti notalara dökerse. Sinemada, Tarkovski'nin "Ayna" filmi, kişisel temayülleri şiirsel bir dille aktarırsa, bu eserler, sanatın duyguları ifade

etme gücünü kanıtlasa, günümüzde bir şarkı veya resim, dinleyende veya izleyende derin hisler uyandırır- sa "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de yarattığı misyon ve mefkûreyle Türk milli hayatının milli edebiyatının, silinin ve sanatının kendine has millî bir sili haline gelmiştir.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de başta kayseri olmak üzere, sonra Türkiye'nin ve Bütün Türk dünyasının hislerinin ve temayüllerinin en etkili ifade edildiği bir dergi olmuştur.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de edbiyat, şiir ve sanat, hisleri yepyeni heyecanlara dönüştürebilir. Sanat, içimizdeki duyguları alıp onları taze bir coşkuya çevirebilir. Bu dönüşüm, sanatçının yeteneğiyle mümkün olur. Hisler, sanat eliyle yeniden hayat bulur.

Nasıl Pablo Picasso'nun "Guernica" tablosu, savaşın acısını izleyicide güçlü bir öfke ve empatiye çevirir. se, Türk edebiyatında Reşat Nuri Güntekin'in "Çalıkuşu" romanı, aşk ve fedakârlık hislerini okurda yeniden canlandırırsa, Mozart'ın senfonileri, dinleyicide neşe veya hüznün gibi yeni heyecanlar uyandırır- sa, sinemada "Schindler'in Listesi", soykırımın acısını izleyicide bir farkındalık duygusuna dönüştürürse. "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de aynı kaynaklardan beslenen hislerle ve yarattı mefkûreyle Türk milletinin hem hislerini, duygularını ve araştırmasını yayınlayacağı mefkûrevi bir kaynak olmuştur.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de araştırmacılar, yazarlar, şairler ve sanatçılar, hisleri ifade ederek milletin heyecanını yaratır.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de , araştırmacılar, yazarlar, şairler ve sanatçılar, bir milletin duygularını dile getirerek ortak bir coşku oluşturur.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de, araştırmacılar, yazarlar, şairler ve sanatçılar, milletin ruhunu yansıtır ve hisleri topluma mal eder.

Nasıl ki Akif'in "İstiklal Marşı" Türk milletinin bağımsızlık mücadelesindeki heyecan her gün yeniden canlanırsa, İtalyan operası Verdi'nin eserleri, İtalyan birleşme hareketinin coşkusunu taşırsa. Polonya'da Chopin'in mazurkaları, ulusal direniş ruhunu notalara dökerse. Güney Afrika'da Miriam Makeba'nın şarkıları, apartheid karşıtı mücadelenin duygularını yansıtır. "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de araştırmacılar, yazarlar, şairler ve sanatçılar vasıtasıyla hem kendi hem de milletin hislerini ifade edebilir. "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" günümüzde herşeye rağmen bu misyonla, araştırmacı, yazar, şair ve sanatçıların eserlerinin sanatın bu gücünü ortaya koyamalarına destek verir.

Unutmayın araştırmacılar, yazarlar, şairler ve sanatçılar milletin duygularını birleştirip heyecan yaratan öncülerdir.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", milli hayatı destekler.

Milli hayat, dergilerde daha sağlam bir temel bulur, yayınladığı makale ve eserlerle milletin değerlerini korur ve yüceltir.

Nasıl ki, Türk tiyatrosunda Muhsin Ertuğrul'un çabaları, milli bilinci sahneye taşımışsa. Rus balesi, Çaykovski'nin eserleriyle Rus kültürünü desteklemişse, Hindistan'da klasik dans Bharatanatyam, Hindu geleneklerini yaşıyorsa. Japonya'da haiku şiirleri, doğayla uyumu güçlendiriyorsa. "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de Erciyes'in gölgesinde oluşturduğu enerji ve potansiyelle, milletin millî benliğini ve kimliklerini pekiştirir.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" günümüzde milletin folklorunu, geleneğini, sanatını, tarihini, edebiyatını ve şiirini kaynaklarında destekliyor ve bunların varlığını sürdürmesine katkı sağlıyor. Dolayısıyla, "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" Türk milli hayatının hem koruyucu kaynağı hem de destekçisidir.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" milli hayatın ilerlemesine hız veren bir dergidir.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", Türk milletin gelişimini teşvik eden itici bir güçtür. Milli hayat, sanatla daha hızlı bir ilerleme kaydeder. "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" millî bakış açısı geliştirme ve millî dönüşümün ilham kaynağıdır.

Nasıl ki rönesans dönemi sanatçıları, Avrupa'da bilim ve düşüncenin ilerlemesini hızlandırmışsa, Türk edebiyatında Tanzimat yazarları, modernleşme sürecine sanatla katkı sağlamışsa. Sovyet sinemasında Eisenstein'in filmleri, toplumsal değişimi teşvik etmişse, Afrika'da Fela Kuti'nin müziği, politik bilinçlenmeyi hızlandırmışsa. "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" milli hayatı, millî düşüncüyü, millî mefkûrenin gelişimini hızlandırmıştır.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", edebi hayatta ilerlemeyi tetiklemiştir.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" günümüzde de milli hayatın ilerlemesinde önemli bir katalizördür.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", Türk milletin ürünüdür. "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", içine doğduğu milletin izlerini taşımaktadır.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" Türk milletin kültüründen ve ruhundan doğmuştur. Her sanat eseri, o milletin damgasını taşıdığı gibi "Erciyes Kültür ve Sa-

nat Dergisi" de Türk milletin değerlerini, inancının, izlerini taşımaktadır.

Nail kı, Türk minyatür sanatı, Osmanlı estetiğinin bir ürünüyse, İtalyan operası, İtalyan melodilerinin ve duygusallığının bir yansımasıysa. Meksika'da Diego Rivera'nın duvar resimleri, yerli halkın tarihini anlatıyorsa, Çin kaligrafisi, Çin felsefesi ve estetiğinin bir parçasıysa "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de türk milletin kalbi, gözü ve ruhudur.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" ait olduğu türk milletin ruhunu yansıtmaktadır.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", kendi zamanının ürünüdür.

Nasıl ki Büyük sanatçılar, yaşadıkları dönemin ruhunu eserlerine yansıtıyorsa "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de günümüzü, kendi zamanını yansıtmaktadır.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", zamanının koşullarından ve duygularından beslenmektedir. "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", kendi çağının bir ürünüdür.

Nasıl ki, Shakespeare'in oyunları, Elizabeth dönemi İngiltere'sinin ruhunu taşıyorsa, Türk edebiyatında Halide Edip, Kurtuluş Savaşı'nın coşkusunu yansıtıyorsa, Picasso'nun eserleri, 20. yüzyıl savaşlarının kaosunu içeriyorsa, Rus besteci Şostakoviç, Stalin dönemi baskılarını müziğine işlemişse, bunlar, kendi zamanlarının tanığıysa, "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de kendi zamanının gelişen ve her tazelen zamanda yenilenen kara kutusudur.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" yaşadığı dönemin izlerini taşır. "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", içinde bulunduğumuz zamanı aynasıdır.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", Türk milletin derin temayüllerini yansıtır.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", ait olduğu Türk milletin içsel eğilimlerini açığa vurur.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", Türk milletin ruhunun derinliklerinden izler taşır.

Bu temayüller, "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" yazar, şair ve sanatçının yaratımında belirginleşir.

Nasıl ki Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Huzur" romanı, Türk milletin melankoli ve nostalji temayülünü yansıtıyorsa, İspanyol şair Lorca'nın eserleri, İspanyol halkının tutkulu ruhunu taşıyorsa, Norveç'te Grieg'in müziği, İskandinav doğasının ve mitolojisinin eğilimlerini içeritorsa, Hindistan'da Tagore'un şiirleri, maneviyat arayışını dile getirirse, "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de, Türk milletin derin duygularını gün yüzüne çıkarır.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", Türk milletin

duygularını yansıttığı için güçlüdür.

Sanat eserinin uyandırdığı güzellik duygusu, milletin ruhuna ne kadar hitap ettiğine bağlıdır.

Bu heyecan, milletin duygularıyla uyum içinde olduğunda yoğunlaşır. Güzellik, milletin hislerinden beslendiği oranda etkilidir.

Nasıl ki Mehmet Akif'in "Çanakkale Şehitlerine" şiiri, Türk milletinin fedakârlık duygularını yansıttığı için güçlü bir etki bırakıyorsa. İtalya'da Puccini'nin operaları, İtalyan romantizmini yansıttığı için dinleyicide derin bir heyecan uyandırıyor. Brezilya'da samba müziği, halkın neşesini yansıttığı ölçüde coşku yaratıyorsa, Japonya'da Zen bahçeleri, sakinlik arzusunu ifade ettiği için güzellik hissi uyandırıyor, "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de, milletin ruhuna dokunduğu için etkilidir.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" günümüzde Türk milletin duygularına hitap ettiği için çok sevilmektedir.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" türk milletinin millî hisleribe bağlantılı bir dergidir.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", Türk insanının insani heyecanlarını ifade eder.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" insanlığın ortak duygularını eserlerine yansıtır.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", hem millî hem de evrensel hisleri dile getirir.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi"nde insani heyecanlar, yazı ve şiirlerinin temelidir.

Nasıl ki, Leonardo da Vinci'nin "Son Akşam Yemeği", insanlığın ihanet ve dostluk duygularını işlerse, Türk edebiyatında Yunus Emre, sevgi ve hoşgörüyü evrensel bir dille anlatırsa, müzikte, Bach'ın eserleri, insan ruhunun derinliklerini keşfederse. sinemada, Kurosawa'nın "Yedi Samuray", onur ve fedakârlık gibi insani temaları işlerse. "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" de yazı ve şiirleriyle insanlığın ortak paydasını yaratarak Türk insanına hizmet eder.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", insani duygulara dokunarak geniş kitlelere, bütün Türk dünyasına ulaşır. "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", i Türk insanının heyecanlarını, millî hislerini ifade eder.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" bu duygu ile zamanın çetresine geçer ve geleceğe uzanır.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" millî mefkûresiyle meslenmiş yazar, şair ve araştırmacılarıyla; yayınladığı yazı ve şiirleriyle sınırları aşmaktadır.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi"nin zamanın ötesine ulaşması millî mefkûresinden kaynaklanmaktadır.

Masıl ki, Homeros'un "İlyada"sı, Antik Yunan'dan çıkıp tüm insanlığa hitap ederse. Türk edebiyatında Mevlana'nın Mesnevi'si, zaman ve mekan sınırlarını aşarsa, Beethoven'ın 9. Senfonisi, Alman müziğinden doğup evrensel bir eser olursa, Sinemada, Bergman'ın filmleri, İsveç'ten çıkıp insanlığın varoluş sorularına dokunursa "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi"de böylece, millî köklerinden doğar ve bütün bir türk dünyasına mal olur.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" günümüzde yazar, şai ve araştırmacı kadrosuyla evrensel bir boyuta ulaşmıştır.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi", zamanının hislerini en iyi ifade eden kadroya sahiptir.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi"nin yazar, şairleri yaşadıkları dönemin ruhunu en iyi şekilde yansıtmaktadır.

Onlar, zamanlarının duygularını eserlerine işlemektedir.

Nasıl ki Goya'nın "3 Mayıs 1808" tablosu, Napolyon işgalinin korku ve direnişini yansıtır. Türk edebiyatında Namık Kemal, Osmanlı'nın çöküş döneminin özgürlük arzusunu dile getirirse, Bob Dylan'ın şarkıları, 1960'ların protesto ruhunu taşırsa, sinemada, Fellini'nin "La Dolce Vita"sı, savaş sonrası İtalya'nın boşluğunu ifade ederse, "Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi"nin yazar ve şair kadrosu kendi çağı'nın nabzını tutmaktadır.

"Erciyes Kültür ve Sanat Dergisi" yazar ve şairleri zamanlarının en iyi anlatıcılarıdır.

Milletler ve zamanlar kesin sınırlarla ayrılmaz.

İnsanlık tarihinde milletler ve dönemler, birbirinden tamamen kopuk değildir.

Zamanlar ve milletler arasında geçişler vardır. Bu bağlantılar, sanat eserlerinde de görülür. T

ürk destanları ile Moğol destanları arasında ortak motifler bulunur. Rönesans sanatı, Antik Yunan'dan esinlenerek bir köprü kurar. Blues müziği, Afrika kökenlerinden Amerika'ya uzanır. Edebiyatta, Goethe'nin eserleri, Alman romantizmini evrensel bir çerçeveye taşır. Bu örnekler, kültürlerin ve zamanların iç içe geçtiğini gösterir. Günümüzde bile bir milletin müziği, başka bir milletin sanatını etkileyebilir. Milletler ve zamanlar arasında kesin bir ayırım yoktur.

Sanat eserinin ebedi olması, hislerin sürekliliğine bağlıdır.

Bir sanat eserinin zamana meydan okuması, taşıdığı duyguların devamlılığıyla ilgilidir.

Ebedi eserler, hislerin sürekliliğinden güç alır. Bu

hisler, zaman ve mekan ötesinde yaşar. Sophokles'in "Antigone"si, adalet arayışının evrensel duygusuyla hâlâ etkilidir. Türk edebiyatında Dede Korkut hikâyeleri, cesaret ve aile bağlarının sürekliliğiyle yaşar. Mozart'ın "Requiem"i, ölüm ve yas duygularını her çağda hissettirir. Sinemada, "Yurttaş Kane", güç ve yalnızlık hislerini zamansız kılar. Bu eserler, insanlığın ortak duygularını taşır. Günümüzde bile eski bir eser, güncel hislerle bağ kurduğunda sevilir. Böylece, sanat eserinin ebediliği, hislerin sürekliliğine dayanır.

Büyük sanatçılar, milletin ruhundan evrensel unsurları sezer. Büyük sanatçılar, kendi milletlerinin ruhunda insanlığın ortak yönlerini bulur. Onlar, milletin ruhundan evrensel öğeleri çeker. Bu sezgi, eserlerini cihaşümül yapar. Necip Fazıl'ın şiirleri, Türk ruhundan çıkıp insanlığın varoluş sorgusuna dokunur. Rus edebiyatında Çehov, Rus köylüsünün hayatından evrensel yalnızlığı sezer. Japonya'da Hokusai'nin dalga resimleri, doğanın gücünü tüm insanlığa hissettirir. Sinemada, Satyajit Ray'ın filmleri, Hint köylerinden insanlık hallerini çıkarır. Bu sanatçılar, yerel olanı evrensele taşır. Günümüzde bile bir sanatçı, kendi kültüründen evrensel bir mesaj çıkardığında beğeni toplar. Kısacası, büyük sanatçılar, milletin ruhundan evrensel bir dil yaratır.

Sanatçılar, ruhlara hisleri sindirir. Sanatçılar, eserleriyle insanların ruhuna derin duygular yerleştirir. Bu hisler, sanat eliyle ruhlara işlenir. Sanat, duyguları kalıcı bir şekilde aktarır. Karacaoğlan'ın şiirleri, aşkı Türk insanının ruhuna sindirmiştir. İtalya'da Michelangelo'nun "Pieta"sı, acıyı ve şefkati izleyen ruhuna işler. Müzikte, Nina Simone'un şarkıları, mücadele ve umudu dinleyene hissettirir. Sinemada, "Bisiklet Hırsızları", yoksulluğun çaresizliğini ruhlara kazır. Bu eserler, duyguları kalıcı kılar. Günümüzde bile bir sanat eseri, izleyende veya dinleyende derin bir iz bırakabilir. Dolayısıyla, sanatçılar, hisleri ruhlara nakşeden ustalardır.

Büyük sanatçılar, millete heyecan sunar. Büyük sanatçılar, eserleriyle milletlerine coşku ve ilham verir. Onlar, milletin ruhunu harekete geçirir. Bu heyecan, toplumu birleştirir ve motive eder. Ziya Gökalp'in yazıları, Türk milletine milli bilinç heyecanı vermiştir. Polonya'da Mickiewicz'in şiirleri, bağımsızlık coşkusu- nu ateşlemiştir. Küba'da José Martí'nin eserleri, halkı özgürlük için heyecanlandırmıştır. Müzikte, Wagner'in operaları, Alman ruhunu coşturmuştur. Bu sanatçılar, milletlerine enerji katar. Günümüzde bile bir sanat eseri, milleti bir amaç etrafında toplayabilir.

Sonuç: Özetle, büyük sanatçılar, millete heyecan aşıl原因 öncülerdir.

Sanatçılar, insanlığa heyecan pınarları yaratır. Sanatçılar, eserleriyle tüm insanlığa ilham ve coşku kaynakları sunar. Bu pınarlar, insanlığın ortak duygularından beslenir. Sanatçılar, evrensel bir heyecan yaratır. Tagore'un "Gitanjali"si, insanlığa manevi bir coşku sunar. Türk edebiyatında Âşık Veysel, sazı ve sözüyle evrensel bir duygu pınarıdır. Müzikte, Marley'in reggae'si, özgürlük ve barış heyecanını yayar. Sinemada, Chaplin'in "Modern Zamanlar"ı, insanlığın mücadele coşkusu- nu ateşler. Bu eserler, tüm insanlığa hitap eder. Günümüzde bile bir sanat eseri, farklı milletlerden insanları heyecanlandırabilir. Böylece, sanatçılar, insanlığa sonsuz bir heyecan kaynağı olur.

Türk milleti, kendi öz çalışmalarının kaynaklarından ilham alan sanatçılar bekliyor. Türk milleti, kendi mücadele ruhundan doğacak sanatçıları özlemle beklemektedir. Bu sanatçılar, Türk cehdinin kaynaklarından beslenmelidir. Millet, kendi ruhunu yansıtabilecek eserler arzulamaktadır. Kurtuluş Savaşı'ndan ilham alan Halide Edip'in "Ateşten Gömlek"i, bu beklentiye bir yanıttır. Türk sinemasında "Süt Kardeşler", halkın mizah anlayışından ilham alır. Müzikte, Neşet Ertaş'ın bozlakları, Anadolu'nun çileli ruhunu yansıtır. Edebiyatta, Yaşar Kemal'in "İnce Memed"i, Türk köylüsünün direniş cehdini işler. Bu eserler, milletin ruhundan doğmuştur. Günümüzde bile Türk milleti, kendi değerlerinden ilham alan sanatçılara ihtiyaç duyar. Kısacası, Türk milleti, cehdinin sanatla ifade edilmesini beklemektedir.

Sanat, Türk, kendi öz kaynaklarından ilham almaktadır. Türk sanatı, milletin mücadele ruhundan güç alarak şekillenmelidir. Bu ilham, sanatı daha anlamlı ve güçlü kılar. Türk cehdi, sanatın temel kaynaklarından biri olmalıdır. Dede Efendi'nin besteleri, Osmanlı'nın mücadele dolu dönemlerinden izler taşır. Türk resminde Osman Hamdi Bey'in "Kaplumbağa Terbiyecisi", sabır ve çabayı simgeler. Edebiyatta, Sabahattin Ali'nin "Kuyucaklı Yusuf"u, bireysel cehdi yansıtır. Sinemada, "Selvi Boylum Al Yazmalım", aşk ve fedakârlık çabasını işler. Bu eserler, Türk ruhunun gücünden beslenir. Günümüzde bile sanat, Türk cehdinden ilham aldığı- nda daha etkili olur. Dolayısıyla, sanatın Türk cehdinden ilham alması, onun gücünü artırır.

Erciyes Dergisi, kendi öz kaynaklarından ilham alan bir sanat mefkûresi yaymak için çıkıyor. Erciyes Dergisi, sanatı bir ideal olarak yüceltmek amacıyla yayın hayatındadır. Dergi, bu mefkûreyi topluma yaymayı hedefler. Sanatın yüksek bir amaçla ele alınmasını savunur. Derginin ilk sayılarında Türk şiirine ve edebiyatına yer vererek bu ideali ortaya koyar. Cumhuriyetin

erken dönemlerinde “Yedi Meşale” gibi oluşumlar, benzer bir sanat mefkûresi gütmüştür. Avrupa’da “The Paris Review” gibi dergiler, sanatı bir ideal olarak yaymıştır. Türkiye’de “Varlık Dergisi”, edebiyatı yüceltme çabasıyla örnek teşkil eder. Erciyes Dergisi de bu geleneği sürdürmeyi amaçlar. Günümüzde bile sanat dergileri, bu tür idealleri canlı tutar. Özetle, Erciyes Dergisi, sanatı bir mefkûre olarak topluma sunmayı hedefler.

Dergi, Türk milletinin sanat beklentilerine yanıt vermeyi amaçlar.

Erciyes Dergisi, Türk milletinin sanata dair özlemlerini karşılamaya yönelik bir çaba içindedir. Milletın ruhuna hitap eden sanatı teşvik eder. Türk milletinin beklentileri, derginin yönünü belirler.

Dergide yayımlanan bir şiir, her yazı Anadolu’nun sesini dünyaya duyurarak milletın özlemlerine dokunabilir. Türk edebiyatında “Hisar Dergisi”, milletın değerlerine sahip çıkmayı amaçlamıştır. Rusya’da “Novy Mir”, halkın beklentilerine yanıt vermiştir. Erciyes Dergisi de Türk milletinin cehdinden ilham alan eserleri öne çıkarabilir. Bu yaklaşım, milletın sanatla bağını güçlendirir. Günümüzde bile bir dergi, halkın ruhuna hitap ettiğinde etkili olur. Böylece,

Erciyes Dergisi, Türk milletinin kültürve sanat taleplerine bir cevap olmayı hedefler.

Kültür ve sanat mefkûresi, milletın ruhunu yüceltir. Sanat ideali, bir milletın ruhsal dünyasını yükselten bir güçtür. Bu mefkûre, milletın duygularını yüceltir. Sanat, milletın ruhunu daha yüksek bir düzeye taşır. Türk musikisinde İtri’nin “Nevâ Kâr”ı, Osmanlı ruhunu yüceltmıştır.

Edebiyatta, Cumhuriyetin ilk yıllarında Yakup Kadri’nin eserleri, milletın idealizmini yükseltmiştir. İspanya’da El Greco’nun tabloları, İspanyol ruhunu yüceltir. Hindistan’da Ravi Shankar’ın sitar müziği, manevi bir yükseliş sunar.

Bu eserler, milletın ruhuna bir derinlik katar. Günümüzde bile sanat, bir milletın ruhunu yücelttiğinde anlam kazanır. Kısacası, sanat mefkûresi, milletın ruhsal yükselişinin bir aracıdır.

Sonuç

Sanat, insan hislerinin ve milli hayatın birleşiminden doğar. İnsan hisleri, sanatın temelini oluşturur ve bu hisler, milli hayatla şekillenir.

Sanat, bireyin iç dünyasını yansıtırken milletın ortak hafızasına da seslenir. Bu ikili doğası, sanatı hem kişisel hem de toplumsal bir güç yapar.

Sanatın kökeni, insan ve millet arasındaki bu derin bağda yatmaktadır.

Büyük sanatçılar, milletın ruhunu evrensele taşır. Büyük sanatçılar, kendi zamanlarının ve milletlerinin duygularını ifade ederken insanlığın ortak heyecanlarına ulaşır. Onlar, milletın ruhundan yola çıkarak evrensel bir dil kurar. Bu yetenek, eserlerini sınırların ötesine taşır. Sanatçılar, yerel köklerinden aldıkları güçle insanlığa hitap eder. Böylece, milletın ruhu evrensel bir mirasa dönüşür.

Sanat, milli hayatı destekler ve ilerletir. Sanat, bir milletın kimliğini korur ve gelişimine katkı sağlar. Milletın duygularını yücelterek birliğini güçlendirir. Aynı zamanda, ilerlemesine hız verir ve değerlerini geleceğe taşır. Sanat, milli hayatın hem koruyucusu hem de itici gücüdür. Bu rolü, sanatın toplumsal önemini ortaya koyar.

Sanatın ebediliği, hislerin sürekliliğine dayanır. Bir sanat eserinin zamana direnmesi, taşıdığı duyguların insanlıkta hâlâ var olmasıyla mümkündür. Hisler, milletler ve zamanlar arasında köprüler kurar.

Sanat, bu duyguları aktararak ebedi bir niteliğe kavuşur. Bu süreklilik, sanatı insanlığın ortak hazinesi yapar. Sanat, hislerin taşıyıcısı olarak varlığını sürdürür.

Türk milleti, sanatında kendi cehdini görmek istemektedir. Türk milleti, mücadele ruhundan ilham alan sanatçıları beklemektedir.

Sanatın, milletın özlemlerini ve kimliğini yansıtmaması arzusundadır. Türk cehdi, sanat için güçlü bir kaynaktır. Bu kaynaktan beslenen eserler, milletın ruhunu yüceltecektir. Bu beklenti, Türk sanatının geleceğine yön verebilir.

Erciyes Dergisi, sanatı bir mefkûre olarak yüceltmektedir.

Erciyes Dergisi, sanatı bir ideal olarak ele alır ve milletın ruhuna hitap etmeyi amaçlar. Sanatın, estetik bir değerden öte bir misyon taşıdığını savunur.

Türk milletinin beklentilerine yanıt verme çabası içindedir. Bu vizyon, sanatı toplumsal bir dönüşüm aracı olarak görür. Dergi, Türk sanatına yeni bir yol açmayı hedefler.

Sanat, insanlık ve milletler için vazgeçilmez bir güçtür. Bu makale, sanatın insan hislerinden doğduğunu, milli hayatla şekillendiğini ve evrensel bir dil olduğunu ortaya koymuştur.

Sanat, bireyden millete, oradan insanlığa uzanan bir yolculuktur.

Türk milleti ve Erciyes Dergisi, bu yolculuğun birer parçasıdır. Sanat, kimliği korur ve insanlığa ilham verir. İnsanlık ve milletler için hem ayna hem de ışıktır.

Özet

Ahmet Yesevî, Türkistan'da doğmuş, "Pîr-i Türkistân" gibi unvanlarla anılmıştır. Divân-ı Hikmet ile İslâm'ı Türk diliyle anlatmış, Türk medeniyetinde iz bırakmıştır. Yusuf Has Hâcib ve Kâşgarlı Mahmud ile birlikte Türklüğün güneşlerindendir. Eserleri, Anadolu'da Mevlâna ve Yunus Emre'nin yolunu açmıştır. Yesevî, şair ve gönül adamı olarak halkın içinde olmuş, İslâm'ı samimiyetle yaymıştır. "Hakk ile beraber" olmayı öğütlemiş, gönlü kırıklara merhem olmayı vurgulamıştır. Harama batanları ve yalan fetva verenleri hicvetmiştir. Halktan kopukluk ithamına rağmen, daima halkla beraberdir. Bugün onun merhamet anlayışını sürdüren azdır. Yunus Emre, dervişliğin gönlüde olduğunu söyler, din istismarını eleştirir. Mehmet Âkif de riyaya dönüşen sofuluğu yerer. Üçü de dinin menfaat için kullanılmasını reddeder. Adaletsizlik yalanı, haramı getirir; toplumsal denge bozulur. Yesevî'den beri insan nefsinin zaafı değişmemiştir. Bu miras, samimiyetle yaşanmadıkça değişim olmaz.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Yesevî, Divân-ı Hikmet, Pîr-i Türkistan, İslam, halk
From Ahmet Yesevî to the Present...

Abstract

Ahmet Yesevî, born in Turkistan, is known as "Pîr-i Türkistân." Through his Divân-ı Hikmet, he conveyed Islam in the Turkish language, leaving a mark on Turkish civilization. Alongside Yusuf Has Hâcib and Kâşgarlı Mahmud, he shines as a sun of Turkish heritage. Their works paved the way for figures like Mevlâna and Yunus Emre in Anatolia. A poet and man of heart, Yesevî lived among the people, spreading Islam sincerely. He urged being "with the Truth," emphasizing compassion for the brokenhearted. He satirized those steeped in corruption and issuing false fatwas. Despite claims of detachment, he was always with the people. Few today uphold his selfless compassion. Yunus Emre stresses that dervishhood lies in the heart, critiquing religious exploitation. Mehmet Âkif also condemns hypocrisy in faith. All three reject using religion for personal gain. Injustice breeds lies and corruption, disrupting social harmony. Since Yesevî's time, human flaws remain unchanged. This legacy persists only if lived with sincerity.

Key Words: Ahmet Yesevî, Divân-ı Hikmet, Pîr-i Türkistan, İslam, people

Pîr-i Türkistân, Ulu Türkistan Piri Hoca Ahmet Yesevî, Hazret-i Türkistân, Hazret-i Sultan, Kul Ahmed Hâce ve Hâce Ahmed diye anılan Ahmet Yesevî (?-1166?), Türkistan'ın Yesî şehrinde doğduğu için bu isimle öne çıkar.

Balasagunlu Yûsuf Hâs Hâcib (1017?-1077?)'in Kutadgu Bilig, Kâşgarlı Mahmud (1008?-1102?)'un Dîvânü Lûgatî't Türk ve Ahmet Yesevî'nin de Divân-ı Hikmet adlı eserleri, Türklüğün anavatanı/atayurdu Türkistan'da; İslâm'ı, Türk şuûru ve Türk diliyle terennüm ederek, öncesinde, Orhun Kitâbeleri'nde millî kültür muhtevasını bulan köklü ve büyük Türk medeniyetinin üzerinde birer güneş gibi parlamışlardır.

Bunların herbiri; Mevlâna Celâleddîn-i Rûmîler'le, Yûnus Emreler'le, Hacı Bektâş-ı Veliler'le, Hacı Bayram Velîler'le, Şeyh Şaban-ı Veliler'le, Nasreddin Hocalar'la, Karacaoğlanlar'la, Erzurumlu Emrahlar'la, Ahi Evranlar'la, Mîmâr Sinanlar'la, El-Birûniler'le, Uluğ Beyler'le, Ali Kuşçular'la, Mustafa Râkım Efendiler'le, Pîri Reisler'le...hem dînî/îmânî, hem sosyal ve hem de fennî açılardan 'Anadolu aydınlanması'nın önünü açmışlardır.

Muhakkaktır ki, İslâm'ın, insanlara öğretilmesinde din adamları vazifelidir. Ancak; bu mübârek dînin, en hassas, en itinalı ve farklı bir üslûpla anlatılması da, Ahmet Yesevî gibi, büyük şahsiyetlere nasip olmuştu.

O; Divân-ı Hikmet'iyile, Türk milletine İslâm'ı en güzel ifadeye çalışan bir şâir, bir mütefekkir, bir gönül ve icraat adamı vasıflarıyla, önce, Türkistan'da ve

bilâhare de, talebeleri vasıtasıyla Anadolu'da, o muhteşem kıvılcımı ateşlemiştir.

'Dînî-tasavvufî" eserler; bizde, dâima, halkla kopuk eserler gibi, târif ve îzah bulur. Bu yanlış ve çarpık anlayış, aynı zamanda İslâm'a ters bakışın, onu anlamamanın ve anlatamamanın da bir tezâhürüdür.

Bu garip tavır; hemen hemen târihin her döneminde, okumuş ve az çok da, bâzı konularda fikir ileri sürme temayülünde bulunmaya başlamış her kişide vardır.

Hâlbuki; bu şekilde düşünenler, esastan yâni İslâm'dan, Kur'ân-ı Kerîm'den ve onun tefsircisi Peygamber Efendimiz'in söylediklerinden haberleri yok gibidirler. Kimileri, maksatlı olarak/menfaati icâbı bile rek/istismar ederek; kimileri de, tamamen karşı olduğu için meseleye böyle yaklaşırlar.

Ahmet Yesevî ve tâkipçileri, o kadar halkın içindedirler ki, hiçbir zaman 'halktan kopuk veya halka uzak' diye târife müsâit değildirler, olmamışlardır. Yâni; dâima halkın içinde ve halkla beraber bulunmuşlar/yşamışlardır. Bir farkla ki, aynı zamanda, dâima, 'Hakk ile de beraber' olmuşlardır. Halktan kopuk olmamak, halka uzak olmamak veya halkla birlikte, halkın içinde olmak, ne demektir?

İşte;

"Nerde görsen gönlü kırık, merhem ol sen;
Öyle mazlum yolda kalsa, hemdem ol sen;
Mahşer günü dergâhına mahrem ol sen;
Ben-sen diyen kimselerden geçtim işte.

(...)Sünnet imiş, kâfir de olsa, incitme sen;
Hüda bızardır katı yürekli gönül incitenden;
Allah şahit, öyle kula hazırdır Siccîn;
Bilginlerden duyup bu sözü söyledim işte.”

(Bknz. Ahmed-i Yesevî, Dîvân-ı Hikmet, Hazırlayan Prof. Dr. Kemal Eraslan, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1983, Sf. 55 ve 63)

Bugün, dünyada,-zerrece bir menfaat beklemeden-;
“Nerde görsen gönlü kırık...” ve “Kâfir de olsa...”
veya bir başka cepheden “Müslüman da olsa...” , düşünce ve hareketine uygun samimî bir amel/fil/icraat/faaliyet var mıdır?

Ve yine;

Ahmet Yesevî'nin dediği, şu gerçekçi/realist/hakikatçı/sâhici ve samimî mısraları terennüm etmek cesâret, üslûp ve estetiğinde bir kalem var mıdır?:

“Hak kulları dervişler hakikati bilmişler;
Hakk'a âşık olanlar Hak yoluna girmişler.
Hak yoluna girenler, Allah diyip gidenler
Erenleri izleyip memâlikten geçmişler.

Âlem fahrî Mustafa, öyle dedi merhaba,
Mirâç gecesi kılıp fahr fakr yolunu almışlar.
Gönül vermez dünyaya, el uzatmaz harama,
Hakk'ı seven âşıklar helâlinden yemişler.”

Ahmet Yesevî; “Hak kulları...Hakk'a âşık olanlar” ile, “helâlinden yemiş... Hakk'ı seven âşıklar” dan övgüyle söz ederken; aşağıdaki mısralarda da görüleceği üzere, “Dünya benim diyenler”i , “harama batmışlar”ı , “yalan fetva verenler”i ve “rüşvet alanları...haram alıp yiyecekler”i de hicvederek yerin dibine batırır:

“Dünya benim diyenler, cihan malını alanlar,
kerkes kuş gibi olup o harama batmışlar.
Molla, müftü olanlar, yalan fetva verenler,
akı kara kılanlar cehenneme girmişler.
Kadı, imam olanlar, haksız dâva kılanlar
eşek gibi olarak yük altında kalmışlar.
Rüşvet alan hakimler, haram alıp yiyecekler
parmağını dişleyip korkup durup kalmışlar.
Tatlı tatlı yiyecekler, türlü türlü giyecekler,
altın tahta oturanlar toprak altında kalmışlar.
Mü'min kullar, sâdıklar, sıdkı ile duranlar
dünyalığın sarf edip cennet hûrun kuçmuşlar,
Kul Hâce Ahmed bilmişsin, Hak yoluna girmişsin,
Hak yoluna girenler Hak didarın görmüşler.”

(Bknz. A.g.e., Sf. 341)

Adâletin sağlanmadığı her mekânda, mutlaka ‘ifti-

ra’ ve ‘yalan’; ve “yalan’ın olduğu yerde de, kesinlikle ‘haram’ vardır.

Orada, sınırsız bir merhametsizlik ile, insanlıktan, zerrece bir emâre/ eser/işâret/belirti de mevcut değildir.

Yûnus Emre diyor ki:

“Sûfiyem halk içinde tesbih elümden gitmez
Dilüm ma’rifet söyler gönlüm hiç kabûl itmez
Boynumda icâzetüm riyâyıla tâatüm
Endişem ayruk yirde gözüm yolum gözetmez
(...) Görenler elüm öper tâc u hırkaya bakar
Şöyle sanurlar beni zerrece günah itmiz
(...) Taşum derviş içüm boş dilüm datlu sözüm hoş
İllâ itdüğüm işi dinin değışüren itmez”

(Bknz. Yûnus Emre Dîvânı, Prof. Dr. Faruk Kadri Timurtaş, bky, İstanbul, 2006, Sf.77-78)

Yûnus Emre, bir başka beytinde de şöyle der:

“Dervişlik didükleri hırkayla tâc değül
Gönlün derviş eyleyen hırkaya muhtaç değül”(Bknz. A.g.e., Sf. 104)

Ahmet Yesevî'yle Yûnus Emre arasında ‘kişiyeye veya cemiyete bakış’ bakımından hiçbir farkın olmadığını görmekteyiz. “Tesbih’in bir aldatma, bir gösteriş veya karşı tarafa yâni samimi dindarlara bir güven ‘vasıtası’ gibi sunulması, bu zatın “zerrece günah etmez” sanılmasına sebep teşkil eder ki, bu da, ‘din istismarı’nın en bâriz numûnesidir.

Hattâ, birkaç yüz yıl sonra bile, pek çok şeyin değışmediğine de şahit oluruz.

Yaşadığımız hâdiseler, insandaki bu nefis faktörünün, ‘ırsî’ ve ‘sosyal bir miras’ olarak zamanımıza taşındığının da ispatı olarak önümüzde dikili durmuyor mu?

Bugün dahi, aynı sapkın insan karakterleriyle muhatap değil miyiz?

Bu türdeki/karakterdeki/mizaçtaki/huydaki insanlar, başta ‘yalan’ olmak üzere her türlü beşerî fenalığın üreticisi ve hâmisî değil midirler?

Sanki, halktan kopuk, halktan uzak diyenlere inat, Safahat’ın Altıncı Kitabı Âsım’da, Mehmet Âkif de şöyle haykırır:

“Sofusun farz edelim, şimdi de boy boy tesbih...
Dalkavuklar bütün insan kesilir, lâ-teşbih!
Taylâsan, cüppe, kavuk, hırka, hep esbâb-ı riyâ,
Dış yüzünden Ömer’in devri, muhîtin gûyâ.
Kimi sâim, kimi kaaimdir, o tavanlar, yerler
“Kul hüva-llahü ehad” zemzemesinden inler.
Sen bu coşkunluğa istersen inan, hepsi yalan,
“Hüve”nin mercii artık ne “ehâd”dır, ne filân.
Çünkü mâdem yürüyen sâde senin saltanatın,

Şimdilik heykeli sensin tapılan menfaatin.
Kanma, hey kukla kıyafetli adam, hey sersem!
Herifin ağzı “samed”, midesi yüzlerce “sanem!”
(Bknz. Mehmet Âkif Ersoy, Safahat, İnkılâp ve Aka
Basımevi, İstanbul 1974, Sf. 421)

(Taylâsan=Sofuların sarkıttıkları sarık ucu. Kul hü-
va-İllahü ehad=(İhlâs sâresinin ilk âyeti, “De ki Allah
tektir.)

Görülüyor ki; Ahmet Yesevî'nin, “Dünya be-
nim diyenler”i ve “yalan fetva verenleri”i ile, Yûnus
Emre'nin “Sofiyem halk içinde tesbih elümden gitmez”i
ve Mehmet Âkif'in “Sofusun farz edelim, şimdi de boy
boy tesbih”i , her devirde/çağda/zamanda mevcuttur ve
hep aynı kapıya çıkmaktadır.

Kâmil bir insanın yânî yaratılış maksadına göre
düşünen, hareket eden/yaşayan bir kişinin nasıl olması
gerektiğini ifade eden bu mısralar; aynı zamanda, sap-
kınlığa düşen, güzel ahlâktan ayrılan ve İslâmî hüküm
ve değerleri, her türlü menfaat için hebâ edenlere de
gerekli dersi verir.

Mübârek İslâm dininin, şahsî veya zümrevî menfa-
atlara âlet edilmesi;hem sosyal âhengi bozar ve hem de
kültürel tahribatla millî şuur ve millî istikbâli tehlikeye
atacak unsurları içinde barındırır.

Kişileri, birbirine karşı itimatsız kılar; aileleri ve
devleti zaafa uğratar.

Netice:

Bir hadîs-i şerîf: “En kötü kimse, dini, dünya malı-
na âlet edendir.”

Bir âyet meâlî: “Bir kavim/bir millet kendini de-
ğiştirmedikçe, Allah,onun durumunu de-
ğiştirmez”. (Ra'd
Sûresi, 11)

Ahmet Yesevî'den beri de-
ğil, dünya kurulu-
lu beri,
ne de-
ğışti?!

Sonuç

Ahmet Yesevî'nin mirası, Türkistan'dan Anadolu'ya
uzanan bir köprü olarak, İslâm'ı Türk dili ve bilinciyle
harmanlayarak günümüze dek ulaşmıştır. Divân-ı Hik-
met'teki samimi ve halka yakın üslubu, onun hem dini
hem de sosyal bir rehber olarak değerini ortaya koyar.
Halkın içinde olup “Hakk ile beraber” olmayı öğreten
Yesevî, adalet, merhamet ve güzel ahlak gibi evrensel
ilkeleri yüceltmış; harama, yalana ve riyaya karşı dur-
muştur. Bu öğretiler, Yunus Emre ve Mehmet Âkif gibi
şahsiyetlerde yankı bulmuş, Türk milletinin manevi
dünyasını şekillendirmiştir.

Günümüzde ise Yesevî'nin idealleri, insan nefsi-
nin de-
ğışmeyen zaaf-
larıyla sını-
nanmaktadır. Adaletsizlik,
din istismarı ve çıkar odaklı yaklaşımlar, onun halkla

ve Hak'la bütünleşme vizyonuna gölge düşürmektedir.
Ancak, “Bir millet kendini de-
ğiştirmedikçe Allah onun
durumunu de-
ğiştirmez” ayeti, de-
ğışimin bireyden ve
samimiyetten başladığını hatırlatır. Ahmet Yesevî'den
günümüze kalan en büyük ders, belki de bu samimiyet
ve adanmışlıkla, halkın içinde Hakk'ı yaşatma çabası-
dır.

BAYRAM OLSUN

Gönüllerden gönüllere
Hürmet, sevgi...İkram olsun
Ballar sürülsün dillere
Acı bitsin, bayram olsun

Şükrümüz çoğalsın kat kat
Yaşamaya de-
ğsin hayat
Kavuşsun Şirin'e Ferhat
Cümle âşık hayran olsun

Olalım tek yürek, tok ses
Birlik, dirlik olsun heves
Sevdiğini bulsun herkes
Samanlıklar seyrân olsun

Duldalasın kutlu sancak
Huzur dolsun köşe bucak
Sarılalım kucak kucak
Kollarımız derman olsun

Unutmadan dünümüzü
Hakka dönüp yönümüzü
Yüceltelim dinimizi
Kainata ferman olsun

Horlanmasın iyi niyet
Hükümrân olsun adalet
Tadılsın sonsuz hürriyet
Kutluca bir zaman olsun

Sılaya ulaşsın yollar
Meyveye dursun tüm dallar
Açılsın gülşende güller
Güzellikler harman olsun
Gönlünüzce bayram olsun

Köksal AKÇALI

Özet

"Gazi", Türk kültüründe vatan için savaşmış kahramanları ifade eder. "Felahiyemiz" kitabı, Balkan Savaşları'ndan Kıbrıs'a kadar gazileri anar. Balkan Savaşları'nda Yanya'nın düşüşü gazilerin direnişini başlattı. I. Dünya Savaşı'nda Trablusgarb, Sarıkamış, Çanakkale ve Yemen gazilerinin mücadele alanı oldu. Çanakkale Zaferi, gazilerin cesaretini simgeledi. Sarıkamış'ta gaziler zorlu koşullarda direndi. Yemen ve Trablusgarb gazileri vatan sevgisini gösterdi. İstiklal Savaşı'nda gaziler Cumhuriyet'i kurdu. Kore Savaşı'nda gaziler Kunuri ve Vegas'ta ün kazandı. Kıbrıs Barış Harekâtı'nda gaziler Türkleri korudu. Felahiye, cephelere gaziler gönderdi. Gazi Pamuk Hoca Trablusgarb'ta savaştı. Hamdi Karadavut Sarıkamış'ta mücadele etti. Ahmet Demir ve Yahya Çavuş Çanakkale'de kahramandı. Yahya Çavuş İstiklal Savaşı'nda madalya aldı. Gazi Mehmet Çavuş Cumhuriyet'e katkıda bulundu. Celal Sipahi Yemen ve Rus cephelerinde çarpıştı. Gaziler, ilham kaynağı oldu. Onlar vatan sevgisini öğretti. Gaziler, Türkiye'nin kimliğini şekillendirdi.

Anahtar Kelimeler: Gazi, Felahiye, Çanakkale, İstiklal Savaşı, Kore Savaşı, Kıbrıs Barış Harekâtı, Vatan sevgisi

Abstract:

"Gazi" in Turkish culture refers to heroes who fought for the homeland. The book "Felahiyemiz" honors gazıs from the Balkan Wars to Cyprus. The fall of Yanya in the Balkan Wars sparked the gazıs' resistance. In World

War I, Trablusgarb, Sarıkamış, Çanakkale, and Yemen were their battlegrounds. The Çanakkale Victory symbolized the gazıs' bravery. In Sarıkamış, gazıs endured harsh conditions. Yemen and Trablusgarb gazıs showed patriotism. In the War of Independence, gazıs built the Republic. In the Korean War, gazıs gained fame at Kunuri and Vegas. In the Cyprus Peace Operation, gazıs protected Turks. Felahiye sent gazıs to the fronts. Gazi Pamuk Hoca fought in Trablusgarb. Hamdi Karadavut battled in Sarıkamış. Ahmet Demir and Yahya Çavuş were heroes at Çanakkale. Yahya Çavuş earned a medal in the War of Independence. Gazi Mehmet Çavuş contributed to the Republic. Celal Sipahi fought in Yemen and Russian fronts. Gazıs became a source of inspiration. They taught patriotism. Gazıs shaped Turkey's identity.

Keywords: Gazi, Felahiye, Çanakkale, War of Independence, Korean War, Cyprus Peace Operation, Patriotism"

Giriş

Türk tarihinde "gazi" kavramı, yalnızca bir unvan olmanın ötesinde, vatan ve inanç uğruna verilen mücadelenin sembolü olarak derin bir anlam taşır "Gazi" kavramı, genellikle savaşla ilişkilendirilen bir terimdir. Arapça kökenli olan "gazi" kavramı: " Gazâ eden, İslâm dini ve vatan uğruna elde silâh düşmanla savaşan, gazâdan şehit olmadan dönen kimse, savaşan, düşmana karşı mücadele eden" anlamına gelir kelime "gaza" (cihat) kavramından türemiştir.

Türk kültüründe ise "gazi", vatan savunmasında yaralanmış, hayatta kalmış ve kahramanlık göstermiş kişileri ifade eder. Gaza", Allah yolunda mücadele etmek, İslâm'ı yaymak veya savunmak amacıyla düşmanla savaşmayı da ifade eder.

"Felahiyemiz" başlıklı Kitabımızda çeşitli savaşlarda ve cephelerde savaşmış ve "gazilik" ünvanını almış bizim için gurur kaynağı olan gazilerimizle ilgili bir bölüm yer aldı. "Felahiyemiz" adlı kitabımızda yer alan gaziler bölümü, bu bağlamda, Balkan Savaşları'ndan I. Dünya Savaşı'na, İstiklal Harbi'nden Kore ve Kıbrıs'a kadar uzanan geniş bir yelpazede mücadele etmiş kahramanları anarak, onların Türk milleti için taşıdığı değeri gözler önüne sermeyi amaçlar.

Felahiye'nin yiğit gazileriyle birlikte, Trablusgarb'tan Yemen'e, Çanakkale'den İstiklal Savaşı'na kadar farklı dönemlerde destan yazan kahramanların hikâyeleri ele alınacaktır. Balkan Savaşları'nda Yanya'nın düşüşüyle başlayan kayıplar, I. Dünya Savaşı'nın çok cepheleli mücadeleleri ve ardından İstiklal Harbi'nin bağımsızlık ateşi, Türk milletinin zorluklar karşısında nasıl ayakta kaldığını gösterir. Çanakkale'de siperlerde, Sarıkamış'ta karlı dağlarda, Yemen'in çöllerinde ve Kore'nin uzak topraklarında çarpışan gaziler, yalnızca askeri başarılarıyla değil, aynı zamanda insanlık onuru ve dayanışma ruhuyla da tarihe geçmiştir.

Gazilerimizin Balkanlar'dan Kıbrıs'a uzanan mücadelelerini kronolojik bir perspektifle tanıtarak, onların hatıralarının millî bilincimizdeki yerini vurgulak, gazilerimizin anısını yaşatmak, tarihsel farkındalığı güçlendirmek ve geleceğe dair umudu diri tutmaktır.

Öncelikle adlarını zikrettiğimiz gazilerimizin hengi cephe ve

savaşlarda bulunduğu hakkında kısa bir bilgi vererek gururumuz gazilerimizin adlarını paylaşmak istiyorum.

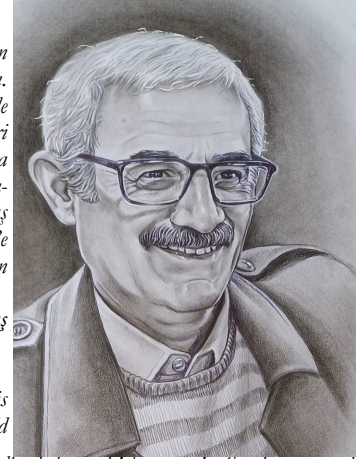
1. Balkan Savaşları (1912-1913), Sırbistan, Bulgaristan, Yunanistan ve Romanya'yı kapsayan Balkanlar, anya Kuşatması, 20 Aralık 1912, 6 Mart 1913'te Esad Paşa teslim oldu ve Yanya (Ioannina), Yunanistan'a geçti. 1915'te Sırbistan'ın İşgali, Selanik Cephesi (1915-1918) (Hall, 2000: 83,

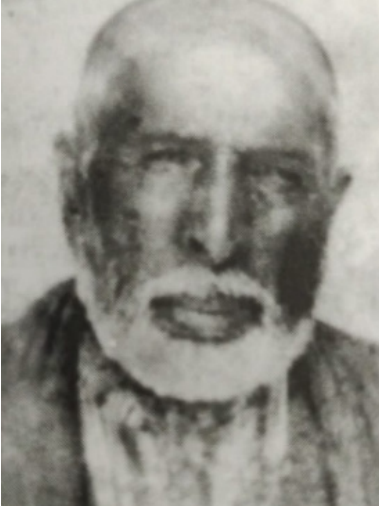
2. I. Dünya Savaşı, çok cepheleli bir savaş olarak küresel çapta etkiler yaratmıştır. bildiğiniz gibi I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu, İttifak Devletleri safında yer alarak birden fazla cephele mücadele etmiştir.

Bu cepheler, hem coğrafi çeşitliliği hem de stratejik önemi açısından dikkat çeker.1914-1918 tarihleri arasında Trablusgarb, Kafkas cephesi "Sarıkamış harekâtı", Kanal cephesi: " Birinci Kanal Harekâtı (3 Şubat 1913", İkinci Kanal Harekâtı (1916); Irak Cephesi Kur'ül Amare Kuşatması (1915-1916), Hicaz-Yemen Cephesi 1915-1916 Çanakkale cephesi, Deniz Savaşı (18 Mart 1915), Kara Çarpışmaları (25 Nisan 1915 - 9 Ocak 1916); Kanal Cephesi: Birinci Kanal Harekâtı (3 Şubat 1915), İkinci Kanal Harekâtı (1916), 1917-1918 Filistin-Suriye Cephesi, Birinci ve İkinci Gazze Muharebeleri (1917, Megiddo Muharebesi (Eylül 1918) cepheleridir. (Erickson, 2001:127).

Osmanlı İmparatorluğu, I. Dünya Savaşı'nda geniş bir coğrafyada mücadele etti. Çanakkale ve Kur'ül Amare gibi zaferler kazansa da, genel olarak kaynak eksikliği, lojistik zorluklar ve çok cepheleli savaş nedeniyle yıprandı. Filistin-Suriye ve Irak cephelerindeki yenilgiler, Mondros Ateşkes Antlaşması'yla (30 Ekim 1918) Osmanlı'nın savaştan çekilmesine yol açtı. Bu cepheler, aynı zamanda osmanlı devletinin sonunu getiren süreci hızlandırdı ve modern Türkiye'nin temellerinin atıldığı Kurtuluş Savaşı'na zemin hazırladı.

Osmanlı'nın yıkılışından doğan yeni bir devletin hikâyesi, yenilgiden sonra bile küllerinden doğma gücünü simgeler. Türk milleti her türlü zorluğa rağmen ayakta kalma mücadelesi vermiş ve ülkeyi yeniden inşa etmiştir. Kaynak eksikliği ve çok cepheleli savaşın yıpratıcılığı gibi ağır koşullara rağmen, Türk milletinin bağımsızlık

Gazi Mevlüt KILLI (GÜLLÜ)
Yemen Harbine Katılmış

mücadelesinde gösterdiği direnç, ulusal bilinç elbette bizim gurur kaynağımızdır.

Ülkenin çeşitli yöreleri gibi Felahiye'de bu savaflara önemli katkılar sağlamış ve neredeyse her cepheye mehmetçik göndermiş bir yöremizdir. Kayseri'nin Felahiye ilçesinden yola çıkan bu yiğitler, vatan savunması için canlarını ortaya koyarak, tarihin en çetin sınavlarında yer aldılar.

Onların cesaret ve fedakârlıkları, sbğtın bir milletin direniş ruhunu yansıtır., Savaşın acımasız

koşullarında dahi umudu diri tutmayı başararak hayatta kalan gazilerimiz bizim her zaman gurur kaynağımız olmuştur.

3. Kore Savaşı, 25 Haziran 1950'de Kuzey Kore'nin Güney Kore'yi işgal etmesiyle başlayan ve Soğuk Savaş'ın ilk sıcak çatışması olarak tarihe geçen bir savaştır. Türk Tugayı, savaş boyunca toplam 13 muharebeye katıldı. Kore Cephesi. Kunuri Muharebeleri (26-30 Kasım 1950), Kumyangjang-ni Muharebesi (25-27 Ocak 1951), Seul Savunması ve İlerleyişi (Mart-Mayıs 1951), Vegas Muharebesi (28-29 Mayıs 1953):

Kore Cephesi, Türkiye için hem askeri bir sınav hem de uluslararası arenada bir dönüm noktasıydı. Türk askerleri, zorlu arazi ve iklim koşullarında, sayıca üstün düşmana karşı destansı bir direnç sergiledi. (Varlık, 2010. 95, 145, 210).

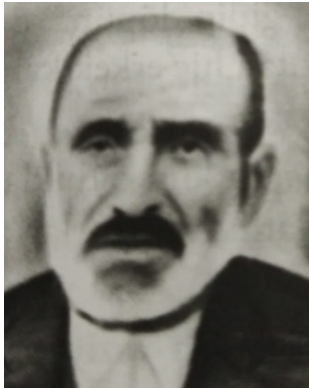
4.. Kıbrıs Barış Harekâtı: Kıbrıs Barış Harekâtı, Türkiye Cumhuriyeti'nin 20 Temmuz 1974'te başlattığı ve Kıbrıs'taki Türk toplumunu korumayı amaçlayan askeri bir müdahaledir. Türkiye, 1960 Garanti Antlaşması'ndan doğan haklarını kullanarak müdahale etti ve harekât, iki aşamada tamamlanarak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) temellerini attı Birinci Harekât (20-22 Temmuz 1974), İkinci Harekât (14-18 Ağustos 1974)

Harekât, Türk halkında "zorluklara rağmen ayakta kalma" inancını pekiştirirken, uluslararası alanda tartışmalara yol açtı.

Bugün bile, Kıbrıs meselesi çözümsüz bir sorun olarak kalmış, ancak Türk tarafı için harekât, bir bağımsızlık ve güvenlik sembolü haline gelmiştir. (Dood, 2010:151-170)

Türk milletinin bir ferdi olarak "Felahiyemiz" adlı kitabımızı yazarken en çok etkilediğim başta çanakkale olmak üzere I. dünya savaşında meydana gelmiş çeşitli savaflara katılan gazilerimiz olmuştur.

Felahiye Gazileri'nin öyküsü, insanlık onurunun ve dayanışmanın bir sembolüdür. Felahiye gazileri, diğer yörenin gazileri gibi

Gazi Hamdi KARADACUT
Balkan Savaşları'ndan sonra Sarıkamış Cephesinde İki Bacağını kaybetmiştir.

Gazi Ahmet (DEMİR)
Çanakkale cephesi.

Hastane Sonrası ailesine Teslim edilirken

imkânsızlıklar içinde bile pes etmeyerek, biz gelecek nesillere ilham kaynağı olmuşlardır. Onlar, bu cephelerde gösterdikleri olağanüstü direnç, milletin ayakta kalma azmini bize aşılamışlardır.

Onlar hem modern Türkiye'nin kuruluşuna zemin hazırlamışlar hem de bizim için bayrağın gölgesinde ebediyen bağımsız yaşayacağımız ir devletin oluşmasında önemli rol oynamışlardır.

I. dünya savaşı içerisinde meydana delen, Yemen, Trablusgarp, Sarıkamış, Çanakkale, ve sonrasında istiklal, Harbi, Kore ve kıbrıs savaflarına katılan gazilerimizle ilgili bölüm benim açımdan bu nedenle değerlidir.

"I. Dünya Savaşı ve snrasında açılan cephelerde Felahiyed'den katılarak gazi ünvanı almış kişiler her zaman benim için gurur kaynağı olacaktır.

Türk tarihinin en çetin mücadelelerinden geçen kahramanların anısını bu gazilerin milli kimlik üzerine etkisi son derece mühimdir.

Onların hatıraları sadece savaş alanlarında değil, ruhumuzda bıraktığı izler üzerinden de anlam kazanmaktadır.

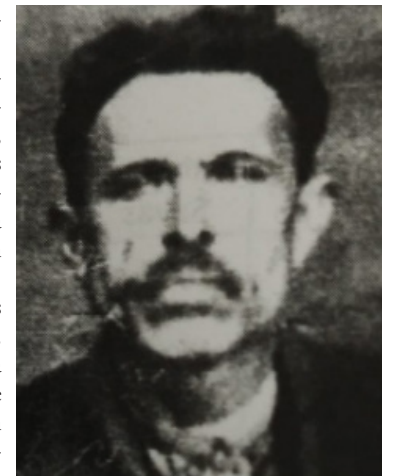
İlk olarak, I. Dünya Savaşı'nın Yemen, Trablusgarp, Sarıkamış ve Çanakkale gibi cepheleri, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde geniş bir coğrafyada verilen destansı mücadeleleri temsil eder.

İkinci olarak, İstiklal Harbi gazileri özellikle modern Türkiye'nin kuruluşundan uluslararası arenadaki duruşuna kadar

uzanan bir zincirin halkalarını oluşturur.

Kore Savaşı'nda Kunuri ve Vegas gibi muharebelerde destan yazan gaziler, Türkiye'nin Soğuk Savaş dönemindeki stratejik gücünü pekiştirirken, dünya sahnesinde Türk askerinin şanını yükseltmiştir.

Kıbrıs Barış Harekâtı'nda ise gaziler, ada Türklerini koruma misyonuyla, yakın tarihte bir toplumu yok olmaktan kurtaran kahramanlar olarak anılmaktadırlar.

Gazi Mehmet Çavuş (ERDEM)

Bu gaziler, her dönemde farklı zorluklara göğüs gererek, milletin ayakta kalma kapasitesini perçinleyen birer semboldürler.

Yemen'in çöllerinden Sarıkamış'ın karlı dağlarına, Çanakkale'nin siperlerinden Kıbrıs'ın kıyılarına kadar uzanan bu mücadeleler, gazilerin cesaret, sabır ve vatan sevgisiyle yoğrulmuş yur.

"Felahiyemiz" adlı eserde yer alan Gazilerle ilgili bu bölüm, sadece geçmişle anmakla kalmaz; aynı zamanda, bu kahramanların mirasının, modern Türkiye'nin kimliğini şekillendiren temel taşlarından biri olduğunu hatırlatarak, millî bilincin sürekliliğine katkıda bulunur.

Felahiymiz adlı eserimizde bulunan gazilerimizin anısı, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde derin bir saygı ve minnet duygusuyla değerlendirilmeyi hak eder.

Felahiymiz adlı eserimizde yer alan gazilerimiz.

Bu Eserde, Trablusgarp Savaşına Katılan Gazi Pamuk Hoca Lakaplı Mehmet Hoca, Sarıkamış Gazisi Hamdi Karadavut, Çanakkale Gazisi Ahmet Demir, Çanakkale Gazimiz Ve İstiklal Madalyası Sahibi Yahya Çavui (Şahin), İstiklal Savaşı Gazisi Gazi Mehmet Çavuş (Erdem), Gazi Kadir İsabey, Cide, Yemen, Rus Cephelelerinde Savaşan Celal Sipahi, Ziya Çavuş Kayabalı, Yusuf Onbaşı (Akali), Yemen Elleri Gazisi Mükremin Akali, Yemen Harbine Katılmış Mevlüt Kılı (Güllü) gibi isimler bizim için hep gurur jaynağı olmuş, vatan sevgisi konusunda çocukluğumuzun rol modelleri olmuştur. (Acı, 2021:44-55)

1. Gazi Pamuk Hoca Lakaplı Mehmet Hoca (Trablusgarp Savaşı, 1911-1912).
2. Sarıkamış Gazisi Hamdi Karadavut (Sarıkamış, 1914-1915),
3. Çanakkale Gazisi Ahmet Demir (Çanakkale, 1915-1916).
4. Çanakkale Gazisi ve İstiklal Madalyası Sahibi Yahya Çavuş (Şahin) (Çanakkale, 1915-1916; İstiklal Savaşı, 1919-1922)
5. Yemen, Rus Cephelelerinde Savaşan Celal Sipahi (I. Dünya Savaşı, 1914-1918)
6. Ziya Çavuş Kayabalı (I. Dünya Savaşı, tahmini 1914-1918)
7. Yusuf Onbaşı (Akali) (I. Dünya Savaşı, tahmini Yemen

Gazi Mükremin AKALİ
Yemen Harbi'nde sol omzunda iki
kuşunla dönmüştür

1914-1918)

8. Yemen Elleri Gazisi Mükremin Akali (Yemen, 1914-1918)

9. Yemen Harbine Katılmış Mevlüt Kılı (Güllü) (Yemen, 1914-1918)

10. Gazi Kadir İsabey, Cide (I. Dünya Savaşı, tahmini 1914-1918)

11. İstiklal Savaşı Gazisi Gazi Mehmet Çavuş (Erdem) (İstiklal Savaşı, 1919-1922)

Bu eserde adı geçen Trablusgarp, Sarıkamış, Çanakkale, Yemen, İstiklal Savaşı ve diğer cephelelerde savaşmış gaziler, yaklaşık on yıllık bir süreçte destansı bir mücadele zinciri oluşturduğunu gösterir.

Bu gaziler, savaşların

sadece kayıplardan ibaret olmadığını, aynı zamanda bir milletin yeniden doğuşuna zemin hazırladığını kanıtlar; onların anısı, Türk halkı için hem gurur hem de ilham kaynağıdır.

Gazilerin hikâyeleri, yalnızca askeri başarıları değil, aynı zamanda insanlık ve dayanışma ruhunu da yansıtır. Sarıkamış'ın dondurucu soğuşunda Hamdi Karadavut'un, Çanakkale siperlerinde Ahmet Demir'in, Yemen'in çöllerinde Celal Sipahi ve Mevlüt Kılı'nın gösterdiği fedakârlık, imkânsızlıklar içinde bile pes etmeyen bir iradenin simgesidir.

Yahya Çavuş gibi hem Çanakkale'de hem de İstiklal Savaşı'nda savaşan gaziler ise, bu mücadelenin sürekliliğini ve bir neslin omuzlarında yükselen bir ulusun hikâyesini temsil eder.

Çocukluğumuzun rol modelleri olarak görülen bu kahramanlar, vatan sevgisini somut birer örnekle öğretmiş, zorluklar karşısında ayakta kalma cesaretini aşılamıştır.

Onların varlığı, savaşların yıkıcılığından çok, bir toplumu birleştiren ve geleceğe taşıyan gücün ne olduğunu ortaya koyar.

Gazilerimizin adlarını, hem geçmişe saygı duruşunda bulmakla hem de bu gazilerin torunlarına bıraktığı mirasın, modern Türkiye'nin kimliğini şekillendiren temel taşlarından biri olduğunu vurgulamaktır.

Eserimizde derlediğimiz bu isimler, vatan sevgisi ve fedakârlıkla dolu bir geçmişin canlı tanıkları olarak, nesiller boyu gururla anılmayı hak etmektedir.

Bu isimleri zikretmekteki temel amacım, gazilerimizin anısını yaşatmak, hem tarihsel bilincimizi güçlendirmek hem de geleceğe dair umudumuzu diri tutabilme amacı taşımaktadır.

Sonuç

Gazilerin mirası, Türk milletinin nesiller boyu kırılmaz ruhunun bir kanıtı olarak duruyor. Sarıkamış'ın dondurucu dağlarından Yemen'in çöllerine kadar bu kahramanlar inanılmaz zorluklarla karşılaştı, ancak vatan için her türlü fedakârlığı göze aldılar, ölümü bile... Çanakkale ve İstiklal Savaşı'ndaki fedakârlıkları egemen bir Türkiye'nin temelini attı; Kore ve Kıbrıs'taki cesaretleri ise küresel sahnede kararlılıklarını sergiledi.

Felahiye'nin gazileri, Anadolu'nun dört bir yanındaki gaziler gibi, Türk karakterini tanımlayan cesaret ve dayanıklılığı temsil eder. Onların hikâyeleri birlik ve vatanseverlikten gelen gücün güçlü bir hatırlatıcısı olarak kalır.

Gazilerin vatan sevgisi ve fedakârlıkları savaş alanlarının ötesine uzanarak modern Türkiye'nin ahlaki ve kültürel dokusunu şekillendirir. Vatanseverlik ve azmi öğretmek, Felahiye'nin gençleri de dahil olmak üzere sayısız bireyi vatanlarını her şeyin üstünde tutmaya teşvik ettiler. Gazi Pamuk Hoca'dan Yahya Çavuş'a kadar uzanan kahramanlık öyküleri, geçmiş ve bugünü birleştirir, fedakârlık ve onur dersleri sunar. "Felahiymiz" in bu bölümü, onların hatırasını yaşatarak ulusal bilinç ve gururu pekiştirir. Sonuç olarak, gazilerin kalıcı etkisi, bayrağının gölgesinde gelişen bir milletin mimarları olarak yerlerini sağlamıştır.

Kaynaklar

Hall, Richard C. The Balkan Wars 1912-1913: Prelude to the First World War. London: Routledge, 2000.

Erickson, Edward J. Ordered to Die: A History of the Ottoman Army in the First World War. Westport, CT: Greenwood Press, 2001.

Varlık, Bülent. Kore Savaşı'nda Türk Ordusu: Bir Desanın Anatomisi. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları, 2010.

Dodd, Clement H. The History and Politics of the Cyprus Conflict. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2010.

Acı, Kadir. (2021). Felahiymiz, Kayseri.

SEVGİ ÜZERİNE

Bedrettin KELEŞTEMUR

SEVGİ YOLU

Sevgi yolu diken olur, taş olur
Çetin yollar bize sır, sırdaş olur
Vefa; Yunus dili, Ferhat yüreği
Hayat kâh nimettir, kâh aş olur
Çileye tebessüm gönüldaş olur
SEVGİ YÜREĞİ
Şubat soğuşunda sevgi yüreği
İçirir insana dem dem ülfeti
Sükûtle dokunur sabır ilmeği
İkramdır sevgiyle sözün hikmeti
SEVR MAĞARASINDA
Sevr mağarasında, yâr ile yâren
Aşk ilmeğinde, örümcek ağ ören
Her tecellide sebepleri düren
Eller semaya açılmış görürsün!
SEVGİ DERTLERE HEKİM
“Dışt içine esir, içi dışına hâkim”
Korku vicdana tesir, sevgi illete hekim
Şiirden taşan nesir, mısralar asıl rakım
Payda da ortak kesir, ortak gayeye hâkim
Gölgeler mi bize sır, aynaya düşmüş resim
SEVGİ YAĞMURU
Emanetsin yüreğimdaki ses gibi
Nefes alışımında solurum seni
Gel, beyaz gül kırmızı gül gibi
Elif olur, tozar bulurum seni
Lâkin kıyamda bir saf dağlar gibi
Lütfet, gönüllerde okurum seni
İçimdeki yıldızlar, sevgi yağmuru
SEVGİ DİLİ
Selâm ver ki, selamette kalasın
Kalpler arınsın huzura boyansın!
Sevgi dili, asrımızın kavramı
Var mısın, o dilde birleşelim!
O dil de, dertleşelim, kaynaşalım!
SEVGİ
Sevgi güneş gibi adil olursa
Hakikat, vuslat yolunu bulursa
İşte ordadır, titreyen yüreğim!
İlk ışıkları kapımı çalarsa,
Sevgiye açılan yollar ordadır
SEVGİ İMANDAN
Sevgi imandan bir cüz bilmez misin?
Sevgiyle nazar, kalbi ve hasbidir
Aşksız bir ibadet bir yoz bilmez misin?
Haset ve kibir sevginin hasmıdır!
SEVGİ BİRLİKTİR
Sevgi birliktir, dirliktir, hayattır
Sevgi, hal ile tefekkür, sıratır
Sevgi, gül ağacı, miski amberdir
Sevgi, hoyrattır, hayrattır, hasrettir
Sevgi, yürekten sesleniş, kıratır
SAHTE GÜNLER
Sahte günler, sanal güller istemem
Muhabbettir, gönülden gönüle akan
Aşk rıhtımı, gayri rıhtım istemem

Dağlardan süzülüp, gözyaşı dökən,
Irmaklar olsun, çorak toprak istemem
SEVGİSİZ HAYAT
Sevgisiz hayat, illettir, zulmettir
Kötü söz, katı yürekler, zillettir
Edep yahu! Hak yolunun yolcusu;
Aşkla sevgiyi yeşerten ülfettir
SEVGİDEN GAYRİ
Gönül muhabbet ister, aş sevgi
Ne siyahtır, ne ak; şefkattir rengi
Tarifi, bir tutam yürek, âlemdir
Sevgiden gayri bulunmaz bir dengi
SEVGİNE
Hiç düşünmedim, gurbet illerini
Kim ne derse desin, gurbette yalnızız!
Mızrap, titretsin gönül tellerini
Sözün kükrese de, yine halsiziz
Süzdüm bağın, bahçenin güllerini
Nazar etsen de sevgine dilsiziz
SEVGİ BESLER
İnsan sevdiğine kol kanat olur
Sevgi besler şiiri sanat olur!
İyiler kanat çırpır, bin at olur,
Fetihler düşlerime sırat olur
Nal sesinde toprağa düşer kıvılcım
SEVGİ ÜSTÜNE
Gün doğsun, gün batsın sevgi üstüne
Sevgiyle açan gülün rengi üstüne
Gönlümün kaynağında açan renkler;
Solmasın aşkın rengi üstüne!
SEVGİDE HİSLERİM
Sevgide hislerim; gönlüm ve aklım
Sırlarım var, kendi içinde saklım!
Bir ney gibi inlemede feryadım
Kimi heveslerim, ben de tutsaklım!
SEVGİYE ÖZLEM
Sevgi nimetten, hayatın özsuğu
Sevgi, kâmil insanların huyu
Sevgi sabır ister, tahammül ister;
Sevgi teriyle arınsın beş duyu!
SEVDA YÜRÜSÜN
Biz, güzel günlerde ömür sürmüşüz
Nice Alpler, civanmertler görmüşüz
Her iklimde, ‘sevda yürüsün’ deriz
O sevdaya, gönlümüzü sermişiz
SEVGİ
Sevgi, imandan bir cüzdür, bilene
Gönülden beslenen sözdür, bilene
Yalan, inkârın barınağı gibi
Özünden kopmuş yozdur bilene
SEVDA YÜRÜR
Göz arar dostu, elemli günlerde
Sarar kokusu o nahif güllerde
Bir hazan günü, savrulan küllerde
Sade sevda yürür, yürek dolusu...

ÇOK ULUSLU YÖNETİMLERDE BAŞLANGIÇ VE TÜRKLERİN YERİ

Osman KARAKEBELİ

Özet

Belgeler ve bulgular ışığında insanlığın öz geçmişinin bir döneminden sonra artık yeryüzünde çok uluslu yönetimler kendisini gösteriyor. Devlet - i Aliyye, Roma, Pers, İskender ve Hellen yönetimi, Türk - Moğol yönetimi, Avrupa Hunları gibi birden fazla örnekler mevcut bu konuda. Çok uluslu yönetimlerin oluşmasında birden fazla sebebin varlığını düşünebiliriz ekonomik, yönetsel ve sosyal ihtiyaçların varlığı da bu durumun ön plana çıkan bir boyutu olduğunu düşünebiliriz. Bunun dışında da tâbi ki başka sebeplerde söz konusu iken burada varlığın korunması ve yaşatılması, yönetsel ve sosyal konuda büyük amaçlar, yönetsel ve sosyal güç unsuru, toplum ya da toplumlarda refah ve düzen için bir arayış da bu durum için bir sebep de diyebiliriz. Burada ön plana çıkan unsurlar için varlık, düzen, refah, amaç, güç, birlik ve beraberlik gibi öğeler diyebiliriz.

Anahtar Kelimeler. Çok uluslu yönetim, İmparatorluk, Ön Türkler, Ata Yurt, Ana Yurt, Türk Çağları, Med, Kayani, Sakalar, Oğuz Kağan, Alp Er Tunga, Kimmerler.

Abstract

In light of documents and findings, it is evident that after a certain period in humanity's history, multinational administrations began to emerge on Earth. There are numerous examples of this, such as the Ottoman Empire, Rome, Persia, Alexander and Hellenistic rule, Turkic-Mongol rule, and the European Huns. While we can consider multiple reasons for the formation of multinational administrations, the existence of economic, administrative, and

social needs stands out as a prominent dimension of this phenomenon. Beyond these, other reasons are also at play, including the preservation and sustenance of existence, grand objectives in administrative and social matters, the element of administrative and social power, and the pursuit of prosperity and order within societies or communities, which can also be regarded as reasons for this situation. The prominent elements here can be identified as existence, order, prosperity, purpose, power, unity, and solidarity.

Keywords: Multinational administration, Empire, Proto-Turks, Ancestral Homeland, Motherland, Turkic Ages, Medes, Kayanians, Scythians, Oghuz

Giriş

Cok uluslu yönetim denilince popüler anlamda ilk akla gelen kavram olarak İmparatorluk adı ön plana çıkıyor. Resmi tarih içerisinde de ön plana çıkan ilk İmparatorluğun Sargon yönetimindeki Akkadlar olduğu bilgisine ulaştık da bunu da aynı zamanda güncellenmenin mecburi olduğu resmi tarihten öğrendiğimizi de söylememiz gerekir. (1) Bulunan belgeler ve bulgular ışığında şekillenen bir tarih biliminin güncellenmesinin de gerekli olduğunu düşünürken belki de ilk İmparatorluk ya da çok uluslu yönetim için daha da geriye gidilebileceğini düşünebiliriz. Şanlıurfa'da bulunan Göbekli Tepe'nin varlığı da bilim camiasında önemli bir gündem oluştururken artık değişmesi gereken bir Tarih anlayışına da işaret eder.

İnsanlık tarihine baktığımızda da çok uluslu yönetimler içerisinde Türk varlığının yerini ve etkisini de görebiliriz. Her ulusun bir başlangıcı olduğu gibi Türklerin de derin bir başlangıç noktası olması dikkat çekicidir. Türk Tarihine başlarken de coğrafi olarak ilk Ata Yurt, Ana Yurt ve ikisinin de dışında olan yurtlar olarak ayırım yapmamız mümkün. Birden fazla kıtada varlık gösteren bir ulus için de bu tanımlama uygun olabilir. Ciddi manada arkeolojik, dilbilimsel, kültürel ve birden fazla konuda belgeler ve bulgular takip edildiğinde Türklerin başlangıç noktası ile ilgili dikkat çekici, şaşırtıcı, ezber bozan ve alışılmadık dışında

sonuçlara ulaşılabileceğine inanabiliriz. Bu sonuçlara ulaşırken de doğal olarak aileden topluma, toplumdan ulusa dönüşüm içerisinde Türklerin yakın olduğu ve Türklerle bağı olan başka bir toplulukların da olduğunu keşfedebiliriz. Bir ulusu büyük bir aile gibi düşünürken de o ailenin de bağı olan daha büyük bir ailenin de varlığını düşünmenin akıl ve bilime uygun olduğunu da düşünebiliriz. Bu düşünce içerisinde de bir Türk varlığı söz konusu iken Türkler ile bağı olan ulusların da ortak atası olan bir kök aile için de Ön Türk tâbiri uygun olabilir. Bu durum da bize bir Türk bir de Ön Türk tanımı yapılmasını da gerektirebilir.

Geçmiş zamanda Türklerin Tarihi ile ilgili üç döneme ayırma söz konusu olduğunu belirterek bu dönemlere ayrılmasında haklılık payının olduğunu da düşünebiliriz. Bu dönemler için Kablettarih çağı, Nisbi Tarih Çağı ve Türklerin tarihî çağı adı verilmiştir. Birinci dönem için eski zamanlardan milattan önceki yedinci asra kadar olan çağ olarak gösterilir. İkinci dönem için MÖ 7. Asırdan MS 6. Asra kadar olan çağ olarak gösterilir. Üçüncü dönem olan Türklerin Tarihi Çağının da Batı Medeniyetinin çevresinde oluşan bir dönem olarak adlandırılır. (3) Bu görüşten yola çıkarak da bu konu için Türk Tarihi konusunda daha güncel bir görüş de oluşturulabilir. Bunun için Ön Türk çağı, Ön Türklerden Türk Tarihine geçiş çağı, İslam öncesi Türk Çağı, İslam sonrası Türk Çağı ve Batı Etkisindeki Türk çağı olarak da düşünüp yorumlayabili-

riz. Ön Türk çağı için Türklerin ilk var oluşuyla akra-
ba topluluklar ile bir arada olduğu bir üst büyük aile
içindeki dönem olarak düşünebiliriz. Ön Türklerden
Türk Tarihine geçiş çağının ise Ön Türkler ile Hunlar
arasındaki dönem olduğunu da var sayabiliriz. Hun-
lardan başlayarak kitlesel olarak İslâm dinine geçişe
kadar süren dönem için İslâm öncesi Türk çağı düşün-
cesi ile birlikte Kitlesel olarak İslâm dinin kabulünden
Cumhuriyetler dönemine kadar geçen dönem için de
İslâm sonrası Türk Çağı ya da Türk - İslâm çağı gö-
rüşü de daha güncel bir Türk Tarihi görüşü olarak da
bakabiliriz. Burada Türk - İslâm çağı için bir ekleme
yapmak gerekirse o dönemde çoğunluk olarak İslâm
inancına geçen yönetimde buna yer veren Türklerin
varlığı ön planda iken İslâm inancına geçmeyen Türk-
lerin de var olup günümüzde de bunun varlığının de-
vam ettiğini hatırlamak isteriz.

Yeryüzünde çok uluslu yönetimlerin başlangıcı
adına ilk olarak Assurlar ön plana çıkarken dönemi-
nin en önemli filolojistlerinden, toponomistlerinden
ve tarihçilerinden birisi olan Isaac Taylor'un bir sözü
aklımıza geliyor. Bu sözün ise Fırat nehrinin büyük
İmparatorluklarının üç insan ailesinin temsilcilerini
kapsadığıyla ilgili. Bunların arasında Perslilerin Ar-
yan, Asurlular ve Babillilerin Sami ve Med'lerin de
Turanlılar olduğu. Med'lerin de Turanlılar olduğunu
düşünmek için ise birçok nedeninin olduğunu da bu-
rada da ön plana çıkarıyor. Ayrıca Med boy adlarının
çoğunun Fince tipinden olduğunu bahsederek Mart
ve Murt sözcüklerinin Fince karakter olduğundan
bahsettiği de ilgi çekicidir. (1)

Dini kaynaklara da göz attığımız zaman Kur'an
- ı Kerim de yer verilmesede Hristiyanlık ve Musevili-
ğin ana kaynağında İnsanlığın köklerine dair bilgilere
ulaşıyoruz. Yalnız burada dikkat etmemiz gereken ve-
rilen adların bütün bir insanlığın kültür ve inancını
kapsamadan belirli bir kültür, dil ve inanca ait oldu-
ğudur. Bunlar arasında Yafes ve oğullarına dair bazı
bilgilere göz atalım. Yafes'in oğulları için Gomer, Ma-
gog, Meday, Yavan, Tuval (Tuba), Meşek, Tıraz adları
verilirken Meday veya Madai adının Med'ler ile ilgili
olabileceğini savunanların da olduğunu öğreniyoruz.
Burada Med'lerin kökeninin Türkler'le aynı kökten
olduğunu da düşünenler var. Ayrıca Yafes'in oğulla-
rı arasında Gomer'in oğulları için Aşkenaz, Rifat ve
Togarma adı dikkat çekerken Aşkenazların da Sakalar
ile ilgili olduğuna dair ilerleyen yazıda öğrenebiliriz.
Togarma'nın da Türklerin atası ile ilgili bilgilere de

ulaşıyoruz. (2)

Burada Med'ler dikkatimizi çekerken ilerleyen
dönemde de Sakalar konusuna da yer vereceğiz. Çün-
kü İlk Çağlarda Çok uluslu yönetimler oluşurken bu
iki milletin etkisi yeryüzünde çok dikkat çekiyor. Bu
konuda Profesör Doktor Mehmet Bayraktar'ın Med-
ler ile Türkler adlı eseri içinde ilgimizi çekecek konu-
lar mevcuttur. Bu konular içinde de Med - Saka ve
Türk bağlantısı ön planda.

Richard N. Frye'nin " Eski İran Tarihinde Haki-
kat ve Yalanlar" adlı makalesinde İran tarihi ile ilgili
kendisinin de aralarında bulunduğu batıluların oluş-
turdukları bazı tarihi yalanları anlatır. Bu itirafı dev-
rik İran Şahı Muhammed Rıza Pehlevinin ölümün-
den sonra yapmıştır. Buna göre Şah Rıza Pehlevinin
1950 yılında İran tarihinin araştırılması için Frye'nin
de içinde bulunduğu 20 kadar Oryantalistlerden bir
komisyon teşkil ederek yüklü bir servet ortaya koy-
duğunu öğreniyoruz. Şah Rıza Pehlevinin Oryan-
talistlere ısmarlama İran tarihi yazdırmaya başlayın-
ca da Med'lerin etnik olarak İranlı olduklarının söz
edilmeye başlanması ile oluşan algıyı düşündüğümüz
zaman burada İran Coğrafyasında sürekli var olan bir
Ari ırkın varlığını dünyaya kabullendirme söz konusu
olur. Prof. Dr. Mehmet Bayraktar'ın bu eserine baktı-
ğımızda sanki durum pek de öyle değil gibi.

Ed. Norris'ten ve J. Oppert'e kadar devrin en
önemli batılı dalcileri, tarihçi ve arkeologlarının Per-
sepolis yazıtlarını çözümleyerek Med'lerin Türk soylu
olduklarını ilan edince, özellikle Hristiyan otoriteler
ve siyasi otoritelerin Tezi'n çürütülmesi yönünde fa-
aliyete geçtiğini öğreniyoruz. Burada da resmi tarihin
ardındaki otoriter güçlerin de varlığını öğrenebiliriz.
Dikkatimizi çeken bir konu ise Mehmet Bayraktar
hocanın da ön plana çıkardığı bilinmeyen bir Türk
ulusu olarak işaret ettiği Kayaniler adlı bir topluluk ve
başlangıçta küçük bir yönetim.

Prof. Dr. Mehmet Bayraktar'ın Med-Saka ve Oğuz
bağlantısı kurarak bu Kayaniler adlı topluluğu merke-
ze aldığını eserinde öğreniyoruz. Ebu'l Ferac dışında
İran, Arap, Türk ve Süryani asıllı bilginlerin yazmış
olduğu birçok tarih kitabında Med'ler için genellikle
Kayani adının kullanıldığını öğrenmemiz Med'ler
hakkında yeni bir bakış açısı oluşturuyor bizde. Oğuz-
namelerin ilk olarak Farsça ve Arap harfleriyle yazıla-
rak derlenmiş olduğundan ve Türklerle ilgili bilgileri
Farslı ve Arap tarihçiler verdiklerinden " Kay" kelime-
sinden sonuna aidiyet "i" si eklendikten sonra Oğuz

Boyu olan Kay adının Kayı olarak okunduğu bilgisine ulaşırken Oğuzların Kayı boyunun da bu Kayaniler ile ilgili olabileceğini de savunuyor. Kayı, Kaymakam, Kağan, Kaan, Kayhan kelimelerinin de aynı kökten geldiği konusunda bilgi verirken Anadolu Al-i Selçuk yönetiminin bir dönemin de ve uzun bir dönem İran'ı yönetenler arasında kullanılan hükümdar adlarının başlarındaki Kay ve Key kelimelerinin de bu kökten geldiğini öğrenmemiz bizi şaşırtıyor. Mesela bu konu için Key - Kavus, Key - Hüsrev, Key - Kubat örnek verilebilir ki Oğuznamelerdeki Oğuz Han'ın torunlarının birçoğunun adlarında bu başlığı görmemiz bizi şaşırtabilir. Med'leri krallık hâline getiren ve ilk kral olan Kubad'ın Sir Malcolm'a göre "Kurd" anlamına gelip bu sözün Kurtab olarak Kurt anlamına dönüştüğünü de öğreniyoruz. Burada da Farsça olduğunu bildiğimiz bazı kelimelerin aslında Türkçe kökenli olduğunu da düşünebiliriz. Med ve Kayani krallarının isimlerinin sonunda da Han kelimesinin olduğunu da öğrenirken burada Med'lerin Türk soylu olabileceği konusu daha çok inandırıcı hale geliyor. Cumhuriyetimizin ilk dönemlerindeki yerli tarihçilerimizden Rıza Nur'un da İran'ın da başka bir Turan olup İran medeniyeti'nin esasının Türk medeniyeti ön plana çıkarması da tâbi ki ezber bozan bir yaklaşım.

Med kelimesinin de Türkçe kökenli olduğunu öğrenirken Med dilinde Teoman ve Mete (Mata) gibi adların kullanıldığını öğrenmemiz Med'lerin Türk bağlantısı ile ilgili yeni bir bağlantı. Antik Mısırlıların "Mat" ve "Madi" olarak andıkları Med'lerin tarihî için üç ana bölüm söz konusu. Bunların ise " Med Urugunun Ortaya Çıkışı " " Med'lerin Beylik Dönemi " ve " İmparatorluk Dönemi " olarak anılır. Med'lerin Sakalardan ayrılarak en geç 4500 yıllarından itibaren bugün kü Azerbaycan topraklarının Aran (Arak) ve yeni adıyla Karabağ bölgesinde Oğuzların Kay boyu olarak Mada (Mete) adında bir önder tarafından bağımsız bir siyasi urug olarak ortaya çıktığını öğreniyoruz. İmparatorluk döneminde ise Kuzey Hindistan, Mezopotamya, Mısır, Anadolu ve Atina'ya kadar ilerlediğini öğrenmemiz ilk var olan çok uluslu yönetimler arasındaki öncülüğünü gösteriyor. Türk Oğuz kültürünün bir parçası olduğu bilgisi verilen Med'lerin Lidyalılar ile savaşı sonrasında Kızılırmak nehrine kadar genişlemesi ile Anadolu'da da bir etkisi olduğunu öğreniyoruz. Burada, Mardin, Kapadokya, Ankara Mugan gölü, Muğla ve Marmaris'in Med'ler ile bağlantılı ve ilgili yönlerini de öğreniyoruz. İlk defa

Azerbaycan'da kendisini gösterdiğini öğrendiğimiz Med'lerin İran coğrafyasındaki etkinliğiyle ön plana çıkarken MÖ. 9. ve 8. yüzyılda Hindistan'dan İran'a göç eden ve geldiği yerden millî dinleri olan Mazdeizm inancını da beraberinde getiren Hint asıllı Perslerin bir ihtilal ile Med İmparatorluğunun yönetimine geldiğini öğreniyoruz. Burada da İran ve Ön Asya'daki bir yönetim ve medeniyeti'n üzerine de yeni bir topluluğun gelmesi ve uzun bir dönem bu coğrafya üzerinde etkin olduğunu öğreniyoruz. (1)

Yeryüzünde çok uluslu yönetim denilince de dikkat çeken bir ulusun da Sakalar olduğunu öğreniyoruz. Bu ulusun ise Türk Tarihi içinde yer aldığını savunan birden fazla Profesör ve araştırmacılar ile birlikte bir akademi de söz konusu. Atatürk'ün Türk Tarih Tezinde yer alan, Türk dünyası içindeki birçok tarihinin Türk olarak savunduğu Saka - İskit - Şu adlarını da taşıyan ulusun Çin'de dahil olmak üzere Asya Kıtası ve Avrupa kıtasının bir bölümündeki etkinliği ile ön plana çıkıyor. Bu toplum ve medeniyet'in kültür, dil, inanç, siyasal ve toplumsal yönüyle ilgili birçok bilimsel çalışmalar ve bulguların sonucunda var olan verilerle uzun bir paylaşım yapacağız. Bu konuda Saka - Türk bağlantısı ön planda.

Profesör Doktor Zeki Velidi Togan, Hüseyin Nihal Atsız gibi Cumhuriyetimizin geçmiş dönemindeki önemli araştırmacı ve akademisyenlerin Sakaların Türk olduğuna dair bilgi, belge ve savunmasıyla ön plana çıkıyor. Bunun dışında Profesör Doktor Osman Karatay ve Profesör Doktor Necati Demir'in bu doğrultuda olduğunu söyleyebiliriz. Ön Türk Akademisi içinde Bahtiyar Aydın Bey'in de çok önemli çalışmaları ve verdiği bilgiler ile birlikte yurdumuzda Ön Türk Tarihi konusunda çalışmalar yapan bir ekibin de bu konudaki belge, bilgi ve bulgularla yaptığı savunmalar ciddiye alınabilir.

Miladın ikinci asrında yaşayan Yunan alimi Ptoleme'nin Türkistan'ı sekize ayırırken Kazakistan bozkırları için İç İskitya ve Tanrı Dağları'nın da şark bölümü için Dış İskitya tâbirini kullanması coğrafi olarak dikkat çekicidir. Sakaların fiziksel görünümünü ile ilgili Sarışın ve gök - elâ gözlü bilgisine ulaşıyorken Usun ve Gök Türkler ve geçmiş dönemlerde Kırgızların da bu fiziksel özellikleri gösterdiği bilgisine ulaşıyoruz. (3)

Konu Sakalar olunca Türk olup olmadığı konusunda birden fazla savunma olduğu gibi kendilerine Sakalar üzerinden pay çıkarmaya çalışan belirli

çevrelerin olduğunu da öğreniyoruz. Mesela Ruslar, Almanlar ve Ukraynalılar arasında böyle bir durum olduğu gibi İranî bir topluluk olduğu da ileri sürülmektedir. Bu konuda Batıda ve Rusya'da tereddütsüz İranî bir topluluk olduğu savunulurken Türk Dünyası bilim adamlarının da çoğunlukla Türklüğün Sakalar ile başladığını savunmaları önemli bir durumdur. Sakaların Türklüğü konusunda delillerin haddinin ve hesabının olmadığı konusunda bilgi veren Prof. Dr. Osman Karatay bu konuya çok önem verdiğini düşünüyoruz. Sakaların Andronova kültürünün mirasçısı olabileceği gibi Avrasyanın milattan önceki son bin yılına kadar Altaylardan Tunaya kadar hâkim unsurun Sakalar olduğu bilgisine ulaşıyoruz. Bizans'ın modern çağın başlangıcına kadar kuzeydeki herkesi Skith olarak tanımlarken Eski Yunanların Sakalar için de Skith tanımı kullandığını öğreniyoruz. Bizde de Saka tanımı kullanılırken yanına İskit adını koymamızın ardında da sanırım Yunan ve Bizans'ın bu tanımlamasından dolayıdır. Sakaların İran, Ortadoğu'dan Mısır'a kadar isgallerine de yer verilirken büyük bir coğrafya'daki etkinliği de ön plana çıkıyor. Sakaların kurucu boyunun belli olmadığına dair bilgilere ulaşırken de Turan coğrafyasının ilk siyasi örgütlenmesi olduğu bilgisi bir Devlet ya da İmparatorluk tanımına uygun olduğunu düşündürür bize. Günümüzdeki Yakut ların Saka adını kullanmasının geçmişteki Sakalar ile bağlantı kurulabileceği söz konusu iken Saka kelimesinin başlangıçta bir aile ya da Urug adı olduğunu da düşünebiliriz. İbraniler tarafından Aşkenaz adı verilen Sakalar için Asur kaynaklarında Aşkuzai tanımı Ön Asya'daki varlığına işaret olduğu gibi geçmişteki Ön Asya toplumlarında da etkili olduğu ön plana çıkıyor.

Ruben adlı bilim adamının Sakalar için " dilleri İranî olsa da kültürleri değildir" sözü de Sakaların Türklüğü ile ilgili önemli bir ipucu. Buna dayanarak Ari halklarında Kurgan kültürünün olmadığı bilgisine ulaşırken Sakaların Kurgan kültürünün taşıyıcıları olduğu bilgisine de ulaşıyoruz. Balbal kültürünün ve Ortadoğu asıllı Mumyalama kültürünün Sakalarda görüldüğü gibi Gök Türkler'de de görülmesi dikkatimizi çekmektedir. Mumyalama kültürünün aynı zamanda Anadolu'da Devlet - i Ali Selçuk yönetiminde görülmesi bu geleneğin birden fazla yer ve coğrafya'da yaşatıldığını da aklımıza getirir. Herodotos'un Sakalarda putların bulunmadığı bilgisini verirken Türk kültürünün Saka kültürünü de kapsadığı bilgisine de ulaşıyoruz. Böylece Saka Örf ve Âdetlerinin bütün

Türkler'de ortak uygulamalar olması Sakaların Türk olmasıyla ilgili bir başka örnek diyebiliriz. Türkler'de ki Tengri kelimesinin Saka dilinde de bir karşılığının olması Saka dili açısından da önemli bir bağlantı. Sakalarda kam'ların bulunması, suyu kutsamaları, Göçebe olup at arabası kullanması, kımız içmesi, domuzdan tiksintmeleri, kan kardeşliği, yuğ töreni, Türkler'de ve Çin'in ilk yönetici hanedanı Çu'larda görülen kut anlayışı, savaşlardaki Turan taktiği, isimlerinin Türkçe'ye benzemesi gibi delillerin Sakaların İranî olmayıp Türklüğe işaret ettiğini gösterir bize.

İlk Çağ tarihçilerinden olup tarih konusunda öncü sayılan Herodotos'un da Sakalar ile ilgili verdiği bilgiler Sakalar ile ilgili önemli bir kaynak niteliğindedir. Onun verdiği bilgiler de Sakalar için bir ışık niteliğindedir. Asur kaynaklarında adının Bartatua olarak geçip Yunan kaynaklarında Protothyas olarak geçen bir Saka hükümdarının da Türk efsanevi karakterler arasında Alp Er Tunga olup Med hükümdarı Kyaxares'in de Keyhüsrev adı verilen İran Coğrafyasının hükümdarı olabileceği bilgisine de ulaşıyoruz. Herodotos'un verdiği bilgiye göre Sakaların 28 yıl Mısır'a kadar bütün bir Ortadoğu'yu yönetmesi dikkat çekici bir konu iken Saka Devleti'nin sınırlarının Harezm, Horasan, Orta Asya, Doğu Avrupa, Kafkaslar, Doğu Anadolu, Irak, Suriye ve Hindistan'ı kapsaması aklımızda bir Cihan İmparatorluğu algısını da oluşturuyor. Bu Cihan İmparatorluğu algısı da aynı zamanda Türk Destanları arasında Alp Er Tunga ve Oğuz Kağan Destanlarını da getirirken Kur'an da adı geçen Hz. Zulkarneyn'i de getiriyor. Kur'an da Kehf suresinde Hz. Zulkarneyn'in cihangir bir kişi olduğu ve bu kelimenin sözlükteki anlamının iki boynuzlu ile iki çağ sahibi değişik anlamlarının olduğunu da öğreniyoruz. Müfessirlerin ise " Doğu ve Batı'nın Sahibi" anlamına geldiği konusunda anlaştıklarını da öğreniyoruz. Burada bilinenin ise Doğudan batıya dünyanın büyük bir kısmını hakimiyetine aldığıdır.

Oğuz Kağan destanına baktığımızda da Azerbaycan'ı, Rum'u, Şam'ı, Hind'i ele geçiren bir Oğuz Kağan figürünün de cihangir bir yönetici ortaya çıkıyor. Birkaç küçük benzerlik ile Hun döneminin önemli hükümdarlarından Mao Tun (Mete - Bağatur) için Oğuz Han olabileceğine dair düşünceler ortaya çıkarken Hunların Oğuz Kağan Destanındaki sınırlara ulaşamadığını da hatırlamak gerekir. Alp Er Tunga ve Sakaların ulaştığı sınırlar Hz. Zulkarneyn ve Oğuz Kağan destanındaki sınırlara daha

uygun. Şehname eserindeki Afrasiyab ve Feridun ile birlikte Türkler Destanlarındaki Oğuz Han ve Alp Er Tunga'nın Kur'an da bahsedilenler Zulkarneyn'e benzediği konusunda bazı kaynaklarda düşüncelerin mevcut olduğunu öğreniyoruz. Bunlar arasında Osman Karatay' ın İran ile Turan adlı eserinde böyle bir bahis söz konusu. (4) (5)

Türklerin " dünyayı yönetme ülküsü"nün sembolü olarak nitelendirilen Alp Er Tunga için Acun Bey'i, yani Dünya Hakanı sayılan ilk Turan Devletini kuran kişi olarak gösteriliyor. Han ve Hakan sözlerinin onunla başladığı bilgisine ulaşırken de Hakan unvanının kendisine ait olup Han sözünün ise oğulları ve onun soyundan gelenler için kullanıldığını öğreniyoruz. Burada da Kök Türk devletinden sonraki bütün Türk Devletlerini kuranların, kendilerine Oğuz Kağan veya Alp Er Tunga'nın soyundan geldiğini duyurmaları Türk Tarihinde bir Han ya da Hakanlar soyu olgusunu ortaya çıkarıyor. Burada bir Kut, kutsiyet ya da Türk Devlet Töresine dayandırılma söz konusu. Reşideddin'in Oğuznamesinde de Oğuz Kağan ile Alp Er Tunga'nın aynı kişi olduğu bilgisine ulaşıyoruz. Buna göre yurdumuz içindeki Antakya'yı başkent yaptığı bilgisi de ilgimizi çekebilir.

İlk kez Kaşgarlı Mahmut'un Divânı Lugatî't Türk adlı eserinde Alp Er Tunga'nın adından bahsedilirken Tunga'nın Kaplan cinsinden bir hayvan olduğunu da öğreniyoruz. Saka - İskit Türklüğünü Fars sananların dayanak olarak Şehname'yi örnek gösterdiğini öğrenirken Şehname adlı eserin Firdevsi tarafından 1004 yılında tamamlanıp Gazne Hükümdarı Sultan Mahmut'a sunulduğu bilgisine de ulaşıyoruz. Asur, Med, Yunan, Çin, Hint, Eski Fars (Avesta), Orta Fars (Pehlevi), Fars, Arap, Moğol ve Türk kaynaklarında bahsedilen Alp Er Tunga'nın Avesta'da Frangrasyan olarak geçtiğini de öğreniyoruz.

Hız. Süleyman döneminde Turan coğrafyasının hakanı olduğu bilgisine ulaştığımız Alp Er Tunga'nın torununun da Tomris Hatun olduğu bilgisi de dikkatimizi çekebilir. Uygurların Türeyiş Destanındaki Buku Han adlı hükümdarın da Alp Er Tunga olabileceğini düşünürken Yusuf Has Hacibe göre Türk devletçilik Felsefesini ortaya koyan kişinin de Alp Er Tunga olduğunu öğreniyoruz. Nizamül Mülk'ün Siyasetname adlı eserinde de Sultan Melikşah'ın Alp Er Tunga soyundan geldiği bilgisine ulaşırken Evliya Çelebi'nin de Malatya şehrinin adının Alp Er Tunga tarafından verildiği bilgisine de ulaşıyoruz. Hasan Bin

Mahmud El Bayati tarafından 1483 de Mekke'de kaleme alınan Cam- ı Cem Ayin adlı eserde Alp Er Tunga olabilecek kişi olan Dip Bakuy'un Çin adlı kişinin kardeşi olup Çin ve Maçin ülkesinin onun zamanında kurulduğu bilgisi de ilgimizi çekebilir. Aynı zamanda bu kişinin Ok ve Yay'ın onun zamanında icat edildiği bilgisine de ulaşıyoruz. Hız. Süleyman ile birlikte Hız. Davut ve Lokman Hekim ile aynı dönemde yaşadığı bilgisi verilen Alp Er Tunga için Türklerde düğün merasimini başlatan, ölü defnetme, cenaze kaldırma ve yas geleneğini başlatan kişi olduğunu da öğreniyoruz. Eşinin adının Böşük olduğunu öğrenirken Uygur efsanelerinde ilk defa " Beşik" yapan kişinin de Alp Er Tunga olduğunu öğreniyoruz. İlk defa telli çalgıyı yapan, Şehir kalelerini ilk defa kurmaya başlayan, Merv ve Semerkand gibi şehirleri kuranın da Alp Er Tunga olduğunu öğreniyoruz. Evliya Çelebi'ye göre " Efrasiyap Borusu" adı verilen mehter müzik aletinin de Alp Er Tunga'nın icat ettiği bilgisine ulaşıyoruz. (6) Alp Er Tunga ya da İran dilinde Efrasiyap hakkında verilen bütün bu bilgilere baktığımızda da Türkler arasında da kendisine verilen değer ya da kutsiyetin derecesini de öğreniyoruz. Birden fazla topluluğun önemli eserlerinde farklı adalarda da bahsedilmesi ciddi ipuçları olarak da görülebilir.

Türk Tarihine baktığımızda da kut anlayışı ile birlikte bir de yönetim hanedanları içerisinde yönetenlerin ortak bir nesilden gelmesi gerektiğine dair bir şartın varlığını öğreniyoruz. Burada Prof. Doktor Zeki Velidi Togan'ın eserlerinde bahsettiği "Hakanlar Nesli" ortaya çıkıyor. Ayrıca eserlerinde Devlet - i Ali Selçuk yönetiminin kökleri için ise " Subaşılar" neslinden bahsediliyor. Cengiz Han'ın da Gök Türk Hakanlar nesli olan Açına neslinden geldiği bilgisini vermesi de dikkatimizi çeken başka bir unsur. Med'lerin Sakalara karşı zaferinin İranlılarda bir zafer ve Türkler'de bir yas oluşturduğunu da öğreniyoruz. Ayrıca ilgi çekecek bir durumun da Oğuz destanı'nın esas temelini teşkil eden unsurun " Şu ve Tunga Alp" rivayetleri olduğunu da ayrıca Prof. Dr. Zeki Velidi Togan'dan da öğreniyoruz. Sakaların var olduğu bir dönemde Babil hükümdarı Nabukadnezar' ın Yuda Devletini tarumar edince bir kısım Yahudiler'in de Kafkasya Azerbaycan'ı taraflarından Hazar memleketinde hâkimiyeti muhafaza eden Sakaların ülkesine iltica ettikleri bilgisine de sahip oluyoruz.

Harezmlilerin, Alan (As) ların, Masaget ve Sogd'ların yerli Saka heyetinde bulunduklarını öğ-

renirken de Sakalara tâbi olan başlıca ulusların varlığını da öğreniyoruz. Eski " Şu" rivayetlerine göre ilk Aryanî istilasında doğuya çekilmiş olan Türk kabilelerinin "Şu" adında bir hükümdar veya yönetim hanedanı idaresinde Çu havzasında eski hakimiyetlerini kurduklarını öğreniyoruz. Bu Saka hâkimiyetinin Çin sınırlarından Tuna'ya kadar uzanan, fakat parçaları arasındaki bağlantıların gevşek olduğunu düşündüren bir yapı olduğunu anlayabiliriz.

Cengiz Han'ın ilk dayandığı kabile adının da " Sakait" olmasının Sakalar ile bir bağlantısı olabileceğine dair bilgi veren Prof. Dr. Zeki Velidi Togan Sakalar oluşturan kabileler arasında Targutae, Skolot ve Paralat adlarının Türküt, Skiliit ve Barulat olabileceğini de savunuyor. Çin'de devlet kuran Çu ya da Chou hanedanının Şu'ların Uzakdoğu'ya giden bir kolu olduğuna dair dellilerin olduğunu da öğrenirken böylece Türklerin Çin ile bağlantı ve etkisini de öğreniyoruz. Sakaların Ön Asya seferleri sırasında gelmiş olabileceği bilgisine ulaştığımız " Runik" ya da Orhun yazısını Gök Türkler'in de kullandığını öğrenmemiz de aklımıza Esik Kurganında bulunan yazıyı getiriyor.

Asur kitabelerinde adı Gogu yahut Gog olarak geçen Sakaların Yahudi menkıbelerinde de geçtiğini öğrenirken Herodotos'un Madyes adını verdiği Maduva adlı Saka hükümdarının Anadolu, Suriye ve Filistin'i fetheddiği bilgisine de ulaşıyoruz. Böylelikle Anadolu'da da Malazgirt öncesi bir Türk varlığı ve etkisini de öğrenmiş oluyoruz. Hindistan'da bile bir Saka varlığını Prof. Dr. Zeki Velidi Togan'dan öğrenirken Türklerin Ata Yurt ve Anayurt dışındaki etkisi içinde Güneydoğu Asya'nın da olduğunu öğreniyoruz. Şu adının da Sakalar ile aynı kavmin siyasi kudretini belirttiğini öğrenirken Çu adlı nehrin bununla bir bağlantısı olabileceğine de vurgu yapılmaktadır. Çinlilerdeki Fen - Shen - yen destanının da Sakalara ait olduğunu öğreniyoruz. (7)

Bilinen ilk Turan Devleti olan Sakalar için yurdumuzun Güneydoğusundaki Hakkari'de de yüzlerce yıl varlıklarını korudukları bilgisine ulaşmamız da yurdumuzdaki Türk varlığının kökenleri adına önemli bir ışık diyebiliriz. Tâbi ki bu durumun da burada Sakaların izleri ile ilgilidir. Karpatların Kuzey ve Kuzeydoğusundaki sahada etkin bir Türk varlığı söz konusu iken Sarmat ve Sakaların da Milat öncesinde Slavların atalarının yaşadığı bölgede bir arada yaşadıklarını da öğreniyoruz. Sakaların bütün bu veriler ile Türklük ile ilgisinin ne kadar yüksek olduğunu öğrenirken Türk

Tarihinde ön planda yeri olan Oğuzların Sakaların torunları olduğunu öğrenmek de bizi şaşırtabilir. Zeki Velidi Togan'dan Oğuzların Hunlar ile bağlantıları öğrenirken de Prof. Dr. Osman Karatay'dan da Oğuzların Sakalar ile bağlantısını öğrenmemiz güncellenen bir Türk Tarihinin sonucu olsa gerek diye düşünebiliriz. (8) Burada Saka - Hun - Oğuz bağlantısını kurmak da mümkün olabilir.

MÖ. 569 yılına ait Çin kayıtlarında Sakaların Hunların da ataları olduğuna dair bir bilginin Zeki Velidi Togan tarafından paylaşıldığını öğrenirken Sakaların Türk boy ve yönetimleri ile ilgili başka bir işaret olduğunu düşünebiliriz. Resimli ve çivi yazısı kullandığını öğrendiğimiz Sakaların Esik Kurganında bulunan yazının da onlara ait olduğu bilgisine ulaşıyoruz. Süleymanov'un " Han'ın oğlu 23 yaşında öldü " şeklinde okuduğu bu yazıya göre Sakaların da okuma ve yazma bildiğini anlıyoruz. Odessa Nümitatik müzesindeki arkeolojik buluntulara göre Lidyalılardan önce Karadeniz'in kuzeyindeki Kimmerler ve İskitlerin gümüş ve metal çubukları para niyetine kullandığı bilgisine de ulaşıyoruz. Bunlar arasında ok başlıkları ve Yunus Balığına benzeyen metalleri para yerine kullandıklarına dair verilen bilgilere de ulaşıyoruz.

Doğu Türkistan'ın Sincan - Uygur Özerk Bölgesi'nin Turfan kenti yakınlarında tarihî mezarlıkta diz kapakları damgalı İskit Pantolonunun Karbon 14 yöntemiyle analiz edildiğini öğrenirken Türkler için pantolonun tarihî önemini de hatırlıyoruz. Zaten yazılı kaynaklara göre İskitlerin pantolon giydiğinden ilk bahsedenin Herodot olduğunu öğreniyoruz. İskit kadınlarının " kendir" ve "çedene" adlarında elbiseleri yaptıkları, hayvan üslubu adında sanatlarıyla da ön planda olduğunu öğreniyoruz. Yaptıkları ve sanat eserleriyle başka kavimlerin medeniyete tesir eden Sakaların sanat eserleri içinde insan başlı, aslan vücutlu ve kuş kanatlı sfenkslerin kanatlı atlar ve efsanevi kuşların da Saka sanatında bir yerinin olduğunu da öğrenirken aklımıza Antik Mısır sanatı da geliyor. Burada Herodotos'un Phoenix adlı kuş ile ilgili bilgilere ulaşırken birçoğumuzun aklına Zümrüdüanka kuşu ya da Türk mitolojisindeki Umay - Hüma kuşu da gelebilir. Sanat eserlerinde Feniks, Griffin, Sfenks gibi olgular görülürken Kurt, Aslan, Kaplan, Kartal gibi figürlere de rastlandığı bilgisine de ulaşıyoruz. Kul Oba Kurganından çıkan bazı Saka eserlerinden anlaşılabileceği gibi altınla tasvir edilen eşsiz bir sanatları olduğunu

da anlıyoruz.

Batıya gidip İskit olarak anılan Saka'ların inanç konusunda Yunanlılar dan etkilendiklerini öğrenirken Doğu da kalan Sakalarda böyle bir durumun söz konusu olmadığını da öğreniyoruz. Tarihte atı ilk evcilleştirenlerin Sakalar olduğunu öğrenirken Sakalar için Hesiodos, Hipokrat, Homeros ve Herodot'un " Kısrak Sütü İçenler" tâbirini kullanması aklımıza Kırmızı'ı getirir. Aslında Kırmızı'nın da Sakaların bir keşfi olduğunu da öğreniyoruz. Ön Asya'daki ilk uygulama olan Atlı Araba kültürünün Sakalar ile ilgili olduğu bilgisine ulaşıyoruz. Selçuklu Kümbetlerine de mimari olarak geleneksel etkide bulunan Kurgan kültürünün adının koruyucu dan gelen koru - gan dan geldiğini öğreniyoruz. Bu kültürün Sakalarda da görüldüğünü öğrenirken Saka ve Hun kurganlarının birbirine benzemesi de dikkat çekicidir. Avrupa Hunlarında da olduğu gibi Herodotos'un verdiği bilgiye göre Saka kurganlarına yapılan saldırının savaş sebebi olduğunu da öğreniyoruz. Herodotos'un Sakalar ile ilgili verdiği bilgilerin önem arz ettiğini düşünürken Reşideddin'in Oğuzlar ile ilgili aktarı ile birebir aynı olduğunu da öğrenmemiz bizi yine şaşırtabilir. Zaten Herodotos'un Sakaların Mısır Seferi ile ilgili verilen bilgiler ile Reşideddin'in Oğuznamesinde anlatılanların benzerlik göstermesi de dikkate değer bir durum. (9)

Sakalar ile ilgili verilere baktığımız zaman köklerine de dair bir başka topluluğun adıyla da karşılaşılıyor. Sakalar için Ön Asya, Azerbaycan ve Anadolu'nun en eski halkı olduğunu söyleyen Gazanfer Kazimov'un Azerbaycan'da ilk çağlarda var olan Kassitlerin neslinin Sakalar olduğuna işaret ediyor. Mısır'ı işgal eden ve başkentleri Avaris olan Hiksosların arasında da yer alan Kassitlerin hanedan ve kral adının Karzi Yabku olduğunu öğrenirken burada Yabku adı dikkatimizi çekiyor. Bu Yabgu unvanının Hun, Gök Türk ve Oğuzlar da ortak bir şekilde kullanılması Kassitlerin sonraki nesilleri ile ilgili bir ipucu niteliğinde. Azerbaycan' dan Anadolu ve Balkanlara doğru ilerlediğimizde Sakalar ile bağları olduğuna işaret edilen ve yine ilgimizi çekecek bir topluluk karşımıza çıkıyor. Tursha ve Tur Saka olarak anılan Etrüsklerin ve ona bağlı olarak işaret edilen Pelasglar'ın da Sakalar ile bağına işaret edilen bulgulara da rastlıyoruz. Türk adının " Tur" kökünden geldiği bilgisini de öğrenirken Avesta'da Sakaların diğer adının Tur olduğunu öğrenmemiz dikkat çekici bir bağlantıya işaret. Zaten Etrüsklerin diğer adının da Tursha ya da Tur Saka olduğunu belirtmiştik. Yine Homer'in verdi-

ği bilgiye bakınca da Çanakkale'nin her iki yakasında Skai adını taşıyan kavimlerin varlığını öğrenirken burada da önemli bir ipucuna rastlıyoruz. Sakalar konusuna değinirken de artık Sakalar ile birlikte benzerlik ve birden fazla konuda yakınlığı ile anılan bir başka ulus hakkında da bilgi sahibi oluyoruz. Kimmer adı verilen bu ulus hakkında da ulaştığımız verilere dayanarak bilgi paylaşımına devam edelim.

Herodotos'un İskitler ile Kimmerler'in birbirine çok benzediği ve pek çok ortak yaşam alanlarının olduğu söylerken İskitler gibi Kimmerler'in de göçebe bir hayat yaşadığını öğreniyoruz. Mehmet Bayraktar'ın da Med'ler ile ilgili eserinde Saka, Med ve Kimmerler'in aynı kökten olduğuna işaret ederken bir dönem Kimmerler'in de Med'lere saldırıdan ziyade sığınma amacıyla topraklarına geldiğini öğreniyoruz. Dil ve Kültür bakımından aynı olduğu bilgisi verilen Saka ve Kimmerler'in hem bir kardeş mücadelesi içinde olup hem de yeri geldiğinde bir arada yaşadıklarını da öğreniyoruz. Aynı kökten olduğu bilgisi verilen kardeş Massaget (Peçenek) ler ile savaşından sonra Kırım'a yönelen Sakaların Kimmerler ile de iletişimi söz konusu. Bununla birlikte Doğudan gelen Sakalarla kardeş olarak gösterilen Kimmerler'in bir arada yaşamak istememesinden kaynaklı bir mücadele de Saka ve Kimmerler arasında görülmektedir. Bundan sonra sadece mücadele olarak kalmayarak Saka ve Kimmerler arasında kader birlikteliği diyebileceğimiz bir durum söz konusu. Bu kader birlikteliği içinde de Anadolu'da da bir etkinliğin varlığını öğreniyoruz.

Sakalar gibi Anadolu'nun birçok yerine dağılan Kimmerler'in İtalya'ya göçen Etrüskler ile de bir arada olanların da varlığını öğreniyoruz. Cengiz Garaşarlı'ya göre İtalya'nın Kampanya bölgesinde bir Kimmer kentinin varlığını da öğreniyoruz. Campania bölgesi dışında Sicilya'nın doğusunda da bir yerleşim yerinin de bir zamanlar Kimmer olarak anıldığını da öğreniyoruz. Kimmer ve Sakaların Avrupa'da da izlerine rastlarken Kelt ve German kabileleri arasında da bir kaynaşmanın söz konusu olduğuna dair bilgilerin de varlığını öğreniyoruz. Bazı Kimmer ve Saka boylarının Kelt ya da German olarak anıldığını öğrenirken burada bu iki ulusun Avrupa'daki etkisi de ortaya çıkıyor. Hellen'lerin bir parçası olarak işaret edilen Dorların Kırım civarındaki Kimmer ve Sakalardan Demir kullanmayı öğrendiği bilgisine de ulaşıyoruz. Aynı zamanda Kimmerler'in Hint - Avrupa toplulukları arasında gösterilen Traklar ile birbirine karışmış oldu-

ğundan ikisini birbirinden ayırmanın güç olduğunu belirtenlerin var olduğunu öğreniyoruz. Homer'in de Kımız için halk dediği uluslar arasında gösterilen Kimmerler için Bahtiyar Tuncay'ın da Traklar'ın Kimmerler'in bir kolu olduğunu belirterek Trak, Turova, Etrüsk ve Kimmerler'in aynı soydan olduğunu belirtiyor. Kimmer adının Tevrat'ta geçen Yafes oğlu Gomer (Gmira / Kamer) in Grek dilindeki bozulmuş hâli olduğunu öğrenirken Akkad yazıtlarında Gumarı olarak geçtiğini de öğreniyoruz. Pelasg, Turova, Etrüsk ve Sakalar ile birlikte Kimmerler'in de Kıpçak ve Oğuzlar ile akrabalık ilişkisi ve bağlarına dair verilere de ulaşırken Traklar'ın da Yafes'in oğulları arasında yer aldığını da öğrenmemiz dikkat çekicidir. Yafes kuramına göre çok geniş bir ailenin içinde Trakya'ya da adını veren Traklar'ın varlığını da öğreniyoruz. Kimmerler ile ilgili ulaştığımız veriler arasında da Kimmerler'in inanç ve kültür öğeleri de yer alıyor.

Saka ve Hunlarla ortak olarak Ay'a verilen yüksek derecedeki kutsiyetin Kimmerler arasında da görülmesi bir Kimmer - Türk bağlantısı ile ilgili olduğunu düşündürür bizlere. Taş Balballar'ın da Kimmerler'de görüldüğü bilgisi dikkatimizi çekerken Saka, Hun, Part (Arsak), Gök Türk, Hazar, Kıpçak, Avar, Kuman, Selçuklu, Memlûk ve Osmanlı sanatında atlı savaşçıların geriye doğru dönerek ok attıkları ve atlarının kuyruklarını düğümlediklerini öğrenirken aynı durumun Kimmerler'de de var olduğunu öğreniyoruz. (10)

Türklerin ilk çağlarda yeryüzündeki etkinliği ile ilgili aklımıza gelen bir bilginin de İsveçli Profesör Sven Lagerbring'in bir eserinde Vikinglerin kutsadıkları Odin'in ve yoldaşlarının Türk olduğu ve bu konuda elinde yeterli belgelerin olması ile ilgili verdiği bilgi de aklımıza yine Saka veya Kimmerler'i getiriyor. Türk destanlarına da baktığımızda Türkler'de toplum ve yönetimin inanç birliği içerisinde bir amaca yönelik olarak yeryüzünde yayılarak yönetimler kurması- nındaki ipuçlarını da görüyoruz. Burada bir Cihan Hakimiyeti ülküsü görürken geçmişinin de umduğumuzdan daha eski olabileceği de aklımıza gelebilir. Oğuz Kağan ve Alp Er Tunga destanları da bu konuda bir sembol.

Oğuz Kağan Destanını Türklerin var oluş ve yayılışıyla ilgili sembolik ve efsanevi bakış açısı olarak değerlendirebiliriz. Aynı zamanda bir cihan hakimiyetinin başlangıç sembolü olduğunu da anlayabiliriz. Bir cihan hakimiyetinin sebebini ise bir düzen, bir so-

rumluluk ve bir refah için ihtiyaç olarak da algılayabilir ve inanabiliriz. Bir Oğuz Kağan destanında toplumun oluşumunu analiz ettiğimiz zaman bir Oğuz Kağan iki eşinden altı çocuğun neslinden gelen çekirdek bir yönetim hanedanı ön plana çıkıyor. Bunun dışında babası, amcası ve yakın akrabalarının olduğu hanedana yakın kabileler ki bunlar için Uygur ya da Dokuz Oğuzlar gibi de düşünebiliriz. Bir de Oğuz Kağan'ın çevresinde ona tâbi olan ve onun öz obası olan kitlenin ise diğer Türk boyları olduğunu anlayabiliriz. Destana göre anladığımız çekirdek yönetim kadrosu için 24 Oğuz Boyu ya da Seyhun Oğuzlarını anlarken Dokuz Oğuzları da " Hakanlar Neslinin" akrabası olarak algılayabiliriz ki Orhun Yazıtlarında Bilge Kağan'ın 9 Oğuz ya da Uygurlar için kendi neslinden olarak işaret etmesi buna bir gösterge olabilir.

Kaynakça

- (1) Prof. Dr. Mehmet Bayraktar Medler ve Türkler Akçağ Basım Yayın 1. Baskı Kızılay - Çankaya / Ankara 2013 S. 9, 10, 13, 21, 57, 87, 92, 108, 138, 139, 141, 142, 147, 151, 203, 234, 292, 314, 323, 348, 372, 398, 409, 410, 416, 449.
- (2) Kutsal Kitap, Kitab-ı Mukaddes Şirketi Yayınları. İstanbul, 2001 s. 11 Yaratılış : 10, 1 - 3.
- (3) HÜSEYİN NİHAL ATSIZ TÜRK TARİHİ ÜZERİNE TOPLAMALAR ÖTÜKEN NEŞRİYAT 2. BASIM 2011 BEYOĞLU / İSTANBUL S. 17, 33, 40.
- (4) Osman Karatay İran ile Turan Ötüken Neşriyat 2. Baskı 2012 Beyoğlu / İstanbul. S. 63, 144, 209, 215, 217, 219, 224, 225, 226, 227, 229, 230, 231, 234, 242, 261, 266, 267, 271,
- (5) Bayat, Oğuz Kağan Destanı Üzerine Yeni Düşünceler. S. 522.
- (6) Prof. Dr. Necati Demir Turan Hakanı Alp Er Tunga İnkılap Kitapevi Yenibosna / İstanbul 2021 S. 15, 18, 20, 24, 28, 30, 76, 79, 86, 88, 91, 101, 103, 105, 174, 175, 176, 177, 178, 199, 201.
- (7) Profesör Doktor Zeki Velidi Togan Türk Umumî Türk Tarihine Giriş Hak Kitabevi 1946 1. Cilt İstanbul. S. 2, 3, 27, 28, 41, 43, 50, 55, 159, 383, 384, 396.
- (8) Osman Karatay Türkler'in Kökeni Kripto Yayıncılık Ankara 2011 1. Baskı. S. 32, 33, 186.
- (9) Bahtiyar Aydın Sakalar - İskitler Gizlenen Kök Atalarımız 3. Baskı Kaynak Yayınları Zeytinburnu / İstanbul S. 20, 23, 55, 60, 65, 70, 75, 76, 77, 82, 93, 96, 99, 105, 108, 123, 126, 133.
- (10) Semra Bayraktar Turova ve Saka Türkleri Altınordu Yayınları 1. Baskı Kasım 2023 Kızılay / Ankara. S. 10, 15, 16, 17, 23, 29, 30, 40, 57, 59, 61, 73, 74, 98, 108, 112, 113, 120, 138.
- (11) Snore Edda'dan Prof. Sven Lagerbring İsveç'çenin Türkçe İle Benzerlikleri Çev. ve Haz : Abdullah Gürgün. Kaynak Yayınları 1. Basım 2008 İstanbul S. 34 - 35.

Hakan
TOPUZOĞLU
Official

HAKAN TOPUZOĞLU
Grafiker